

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

Dilek AKIN AYDIN

**MELEK ÖZLEM SEZER'E AİT MASAL KİTAPLARININ SÖZ VARLIĞI
VE İÇERDİĞİ İLETİLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Doç. Dr. Yasin KILIÇ

AĞRI-2021

Her hakkı saklıdır.

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ BİLİM DALI

Dilek AKIN AYDIN

MELEK ÖZLEM SEZER'E AİT MASAL KİTAPLARININ SÖZ
VARLIĞI VE İÇERDİĞİ İLETİLER AÇISINDAN İNCELENMESİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Doç. Dr. Yasin KILIÇ

AĞRI-2021

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “Melek Özlem Sezer’in Masal Kitaplarının Söz Varlığı Ve Dil İletileri Açısından İncelenmesi” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Δ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

Δ Tezim sadece Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Δ Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

[Tarih ve İmza]

Dilek AKIN AYDIN

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Doç. Dr. Yasin KILIÇ danışmanlığında, Dilek AKIN AYDIN tarafından hazırlanan bu çalışma 30/07/ 2021 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Mehmet Fatih ÖZCAN İmza:

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Mehmet Fatih ÖZCAN İmza:

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Yasin KILIÇ İmza:

Jüri Üyesi : Dr. Kenan BULUT İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine ait olup;

Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../2021 tarih ve / nolu kararı ile onaylanmıştır.... /...../2021

Prof. Dr. İbrahim HAN

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI	i
TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI	ii
İÇİNDEKİLER	i
ÖZET	iii
SUMMARY	v
ÖN SÖZ	vii
TABLolar LİSTESİ	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
KISALTMALAR LİSTESİ	xiii
İNCELENEN MASALLARIN KISALTMALARI	xiv
(İNCELEME SIRASINA GÖRE).....	xiv
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Önemi ve Amacı	3
1.2. Araştırmanın Problem Durumu	5
1.3. Sınırlılıklar.....	5
1.4. Tanımlar	6
İKİNCİ BÖLÜM.....	8
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	8
2.1. Kavramsal Çerçeve.....	8
2.1.1.Çocuk Edebiyatı.....	8
2.1.2. Masal.....	10
2.1.3.Söz Varlığı	13
2.1.4. İleti.....	16
2.1.5. M. Özlem Sezer’in Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği.....	17
2.2. İlgili Çalışmalar	35
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	38
3.YÖNTEM.....	38
3.1. Araştırmanın Modeli	38

3.2. Çalışma Materyali	38
3.3. Verilerin Toplanması.....	38
3.4.Verilerin Analizi.....	38
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	40
4.BULGULAR VE YORUMLAR.....	40
4.1.Melek Özlem Sezer’in Masallarında Söz Varlığı.....	40
4.1.1.Temel Söz Varlığı.....	40
4.1.2. Terimler	105
4.1.3. Deyimler	107
4.1.4. Atasözleri.....	113
4.1.5. İkilemeler.....	114
4.1.6. Kalıp Sözler	124
4.1.7. Yansıma Sözcükler	127
4.1.8.Argo İfadeler.....	137
4.2.Melek Özlem Sezer’in Masallarında İletiler	141
4.2.1.Melek Özlem Sezer’in Masallarının Görsel Okuma Açısından Değerlendirilmesi (Görsel İletiler)	143
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	151
5.1.Tartışma ve Sonuç	151
5.2.Öneriler.....	154
KAYNAKÇA.....	156
İnternet Kaynakları.....	161
ÖZ GEÇMİŞ	163

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**MELEK ÖZLEM SEZER'E AİT MASAL KİTAPLARININ SÖZ VARLIĞI
VE İÇERDİĞİ İLETİLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Dilek AKIN AYDIN

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Yasin KILIÇ

2021, Sayfa: 163+18

Jüri:

Duygu ve düşüncelerini doğru bir şekilde aktarabilmek, insanlarla doğru ve etkili bir iletişim kurabilmek için zengin bir söz varlığı gerekmektedir. Söz varlığı ise bir dili meydana getiren bütün sözcüklerden oluşur. Türkçe dersi okuma becerisi kazanımlarında “söz varlığı” başlığının yer alması, başlı başına Milli Eğitim Bakanlığının bu konuya ne denli önem verdiğinin bir göstergesidir. Güzel Türkçemizin zengin söz varlığını daha da zenginleştirmek elimizdedir.

“Melek Özlem Sezer’e Ait Masal Kitaplarının Söz Varlığı ve İçerdiği İletiler Açısından İncelenmesi” adlı bu çalışmada Sezer’in “Şapkadaki Balık, Şiir Yazdım Masal Sandım, Masal Yazdım Şiir Sandım, “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?” Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı? Eyvah, Gölgeler Değişiyor? Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” adlı eserlerindeki söz varlığı ve öğelerini ortaya çıkarmak, bu söz varlığı öğelerinin Türkçeye katkısını incelemek, eserlerde geçen masalların iletilerini incelemek ve bugüne kadar yapılmış çalışmalara katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Araştırma, nitel bir araştırma olup araştırmanın verileri için literatür tarama ve doküman incelemesi yöntemleri kullanılmıştır. Öncelikle çocuk edebiyatı ve çocuk edebiyatının bir türü olan masal hakkında bilgi verilirken Dünya ve Türk edebiyatında masal konusuna değinilmiştir. Masallar üzerine yaptığı çalışmalar ve aldığı ödüllerle de bilinen Melek Özlem Sezer’in hayatı, eserleri, edebi kişiliği ve

masallara bakış açısı üzerinde de durulmuştur. İnceleme yapılırken söz varlığı ögeleri (temel söz varlığı, deyimler, atasözleri, terimler, ikilemeler, kalıp sözler, yansıma sözcükler, argo ifadeler) belirlenerek bulgular tablolastırılmış ve Türkçe eğitimi açısından yorumlanmıştır.

Araştırmanın sonucunda Melek Özlem Sezer'in “Şapkadaki Balık, Şiir Yazdım Masal Sandım, Masal Yazdım Şiir Sandım, Eldivenlerimi Kim Çalıyor? Karagöz'ün Gölgesini Kim Çaldı? Eyvah, Gölgeler Değişiyor? Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” adlı eserlerinin söz varlığı açısından atasözleri haricinde yeterli seviyede olduğu belirlenmiştir. İncelenen eserlerin söz varlığı ögelerinden özellikle temel söz varlığı, deyimler, ikilemeler ve yansıma sözcükler açısından oldukça zengin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca masallarda tespit edilen söz varlığı ögelerinin I. kademe öğrencilerinin ve II. kademedeki 5 ve 6. sınıf öğrencilerinin Türkçe eğitimine katkı sağlayabileceği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Masal, Melek Özlem Sezer, Melek Özlem Sezer Masalları, Söz Varlığı, İleti.

SUMMARY

MASTER'S THESIS

AN EXAMINATION OF MELEK ÖZLEM SEZER'S TALE BOOKS IN TERMS OF THE VOCATION AND THE MESSAGES THEY CONTAIN

Dilek AKIN AYDIN

Thesis Advisor: Assoc. Dr. Yasin Kilic

2021, Page:163+18

Jury:

A rich vocabulary is required in order to convey your feelings and thoughts correctly and to communicate with people in a correct and effective way. The lexicon consists of all the words that make up a language. The title of “vocabulary” included in the Turkish lesson reading skill acquisitions is an indicator of how much the Ministry of National Education puts emphasis on this issue. It is in our hands to further enrich the rich vocabulary of our beautiful Turkish. Studies on our rich vocabulary are continuing.

In this work titled “An Investigation of Melek Özlem Sezer’s Fairy Tale Books in Terms of Word Presence and Language Messages”, Sezer’s “Fish in the Hat, I Wrote Poetry, I Thought It Was Fairy Tales, I Wrote My Tales, I Sanded My Gloves, Who Stole My Gloves? Who Stole the Shadow of Karagöz? Changing? Have You Ever Seen Kebikeç? “ It is aimed to reveal the vocabulary and its elements in the works named”, to examine the contribution of these vocabulary elements to Turkish, to examine the language messages of the fairy tales in the works and to contribute to the studies that have been done so far.

The research is a qualitative research and literature scanning and document analysis methods were used for the data of the research. First of all, while giving information about fairy tales, which is a type of children's literature and children's literature, the subject of fairy tales in World and Turkish literature is mentioned. His work on fairy tales and The life of Melek Özlem Sezer, who is also known for her awards, her works, literary personality and her perspective on fairy tales were also emphasized. During the examination, vocabulary elements (basic vocabulary, idioms, proverbs, terms, reduplications, stereotypes, reflection words, slang expressions) were determined and the findings were tabulated and interpreted in terms of Turkish education.

As a result of the research, Melek Özlem Sezer's “Fish in the Hat, I Wrote Poetry, I Thought It Was Fairy Tales, I Wrote Poems, I Wrote Poems, Who is Stealing My Gloves? Who Stole the Shadow of Karagöz? Alas, Shadows Are Changing? Have You Ever Seen Kebikec?” It has been determined that his works are at a sufficient level in terms of vocabulary, except for proverbs. It has been determined that the studied works are rich in vocabulary elements, especially in terms of basic vocabulary, idioms, duplications and reflection words. In addition, the vocabulary elements detected in the fairy tales were determined by the first grade students and II. It has been determined that 5th and 6th grade students can contribute to Turkish education.

Keywords: Tales, Melek Özlem Sezer, Melek Özlem Sezer Tales, Vocabulary, Message.

ÖN SÖZ

Türkçe, zengin bir söz varlığına sahip bir dildir. Nesilden nesile aktarıla gelen Türkçenin bu süreç içerisinde söz varlığının daha arttığı görülmektedir. Bu dili güzel bir şekilde konuşmak ve etkili bir iletişim kurabilmek için zengin bir söz varlığına sahip olmak gerekmektedir. Türkçe öğretiminde temel dil becerileri (okuma, yazma, konuşma, dinleme), söz varlığını geliştirme açısından gerekli olduğundan bu becerileri bireylere kazandırmak amaçlanmaktadır. Bu yüzden çocuklar için yazılan eserler söz varlığını geliştirebilecek niteliklere sahip olmalıdır.

Bu amaç doğrultusunda “Melek Özlem Sezer’e Ait Masal Kitaplarının Söz Varlığı ve İçerdiği İletiler Açısından İncelenmesi” adlı bu çalışmada, Sezer’in “Şapkadaki Balık, Şiir Yazdım Masal Sandım, Masal Yazdım Şiir Sandım, Eldivenlerimi Kim Çalıyor? Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı? Eyvah, Gölgeler Değişiyor? Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” adlı eserleri söz varlığı ve iletiler bakımından incelenmiştir.

Bu çalışmanın her aşamasında bana rehberlik eden danışman hocam Doç. Dr. Yasin Kılıç’a tezin her aşamasında katkılarını ve desteğini esirgemeyen eşim Hakan Aydın’a teşekkürü borç bilirim.

Ağrı-2021

Dilek AKIN AYDIN

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1“Şapkadaki Balık” taki Hayvan Kavramlarının Tekrar Sıklığı	41
Tablo 2“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Hayvan Kavramlarının Tekrar Sıklığı	41
Tablo 3 “Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Hayvan Kavramlarının Tekrar Sıklığı ...	43
Tablo 4“Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Hayvan Kavramlarının Tekrar Sıklığı ...	44
Tablo 5“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Hayvan Kavramlarının Tekrar Sıklığı	45
Tablo 6“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Hayvan Kavramlarının Tekrar Sıklığı....	45
Tablo 7“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Hayvan Kavramlarının Tekrar Sıklığı	46
Tablo 8“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Bitki Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	48
Tablo 9“Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Bitki Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	49
Tablo 10“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Bitki Kavramlarının Tekrar Sıklığı	49
Tablo 11“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Bitki Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	50
Tablo 12“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Bitki Kavramlarının Tekrar Sıklığı..	50
Tablo 13“Şapkadaki Balık”taki Sayı Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	51
Tablo 14“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Sayı Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	52
Tablo 15“Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Sayı Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	52
Tablo 16“Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Sayı Kavramlarının Tekrar Sıklığı	53
Tablo 17“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Sayı Kavramlarının Tekrar Sıklığı	53
Tablo 18“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Sayı Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	54
Tablo 19“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Sayı Kavramlarının Tekrar Sıklığı..	55
Tablo 20“Şapkadaki Balık”taki Mekân Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	57
Tablo 21“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Mekân Kavramlarının Tekrar Sıklığı....	57
Tablo 22“Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Mekân Kavramlarının Tekrar Sıklığı....	58
Tablo 23“Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Mekân Kavramlarının Tekrar Sıklığı ..	59
Tablo 24“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Mekân Kavramlarının Tekrar Sıklığı	59
Tablo 25“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Mekân Kavramlarının Tekrar Sıklığı...	60
Tablo 26“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Mekân Kavramlarının Tekrar Sıklığı	61
Tablo 27“Şapkadaki Balık”taki Renk Kavramlarının Tekrar Sıklığı	63
Tablo 28“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Renk Kavramlarının Tekrar Sıklığı	63
Tablo 29“Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Renk Kavramlarının Tekrar Sıklığı	64
Tablo 30“Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Renk Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	65

Tablo 31“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Renk Kavramlarının Tekrar Sıklığı	65
Tablo 32“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Renk Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	66
Tablo 33“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Renk Kavramlarının Tekrar Sıklığı	66
Tablo 34“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Oyun Kavramlarının Tekrar Sıklığı	67
Tablo 35“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Oyun Kavramlarının Tekrar Sıklığı	68
Tablo 36“Şapkadaki Balık”taki Tabiat Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	68
Tablo 37“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Tabiat Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	69
Tablo 38“Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Tabiat Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	70
Tablo 39“Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Tabiat Kavramlarının Tekrar Sıklığı ...	72
Tablo 40“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Tabiat Kavramlarının Tekrar Sıklığı	72
Tablo 41“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Tabiat Kavramlarının Tekrar Sıklığı....	73
Tablo 42“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Tabiat Kavramlarının Tekrar Sıklığı	74
Tablo 43“Şapkadaki Balık”taki Zaman Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	76
Tablo 44“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Zaman Kavramlarının Tekrar Sıklığı....	77
Tablo 45“Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Zaman Kavramlarının Tekrar Sıklığı....	78
Tablo 46“Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Zaman Kavramlarının Tekrar Sıklığı ..	79
Tablo 47“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Zaman Kavramlarının Tekrar Sıklığı	79
Tablo 48“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Zaman Kavramlarının Tekrar Sıklığı...	80
Tablo 49“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Zaman Kavramlarının Tekrar Sıklığı	80
Tablo 50“Şapkadaki Balık”taki Duygu Bildiren Kavramların Tekrar Sıklığı	81
Tablo 51“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Duygu Bildiren Kavramların Tekrar Sıklığı	82
Tablo 52“Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Duygu Bildiren Kavramların Tekrar Sıklığı	83
Tablo 53“Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Duygu Bildiren Kavramların Tekrar Sıklığı	84
Tablo 54“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Duygu Bildiren Kavramların Tekrar Sıklığı	85
Tablo 55“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Duygu Bildiren Kavramların Tekrar Sıklığı	86
Tablo 56“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Duygu Bildiren Kavramların Tekrar Sıklığı	87
Tablo 57“Şapkadaki Balık”taki Eşya Kavramlarının Tekrar Sıklığı	88
Tablo 58“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Eşya Kavramlarının Tekrar Sıklığı	89
Tablo 59“Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Eşya Kavramlarının Tekrar Sıklığı	90
Tablo 60“Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Eşya Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	92

Tablo 61“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Eşya Kavramlarının Tekrar Sıklığı	93
Tablo 62“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Eşya Kavramlarının Tekrar Sıklığı	94
Tablo 63“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Eşya Kavramlarının Tekrar Sıklığı.	96
Tablo 64“Şapkadaki Balık”taki Yiyecek-İçecek Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	99
Tablo 65“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Yiyecek-İçecek Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	99
Tablo 66“Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Yiyecek-İçecek Kavramlarının Tekrar Sıklığı	100
Tablo 67“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Yiyecek-İçecek Kavramlarının Tekrar Sıklığı	101
Tablo 68“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Yiyecek-İçecek Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	102
Tablo 69“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Yiyecek-İçecek Kavramlarının Tekrar Sıklığı.....	103
Tablo 70“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Terimlerin Tekrar Sıklığı.....	105
Tablo 71“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Terimlerin Tekrar Sıklığı	105
Tablo 72“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Terimlerin Tekrar Sıklığı.....	106
Tablo 73“Şapkadaki Balık”taki Deyimlerin Tekrar Sıklığı.....	107
Tablo 74“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Deyimlerin Tekrar Sıklığı.....	109
Tablo 75“Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Deyimleerin Tekrar Sıklığı	109
Tablo 76“Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Deyimlerin Tekrar Sıklığı.....	110
Tablo 77“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Deyimlerin Tekrar Sıklığı	110
Tablo 78“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Deyimlerin Tekrar Sıklığı	111
Tablo 79“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Deyimlerin Tekrar Sıklığı.....	112
Tablo 80“Şapkadaki Balık”taki İkillemelerin Tekrar Sıklığı.....	114
Tablo 81“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki İkillemeler Tekrar Sıklığı.....	115
Tablo 82“Masal Yazdım Şiir Sandım”daki İkillemelerin Tekrar Sıklığı.....	116
Tablo 83“Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki İkillemelerin Tekrar Sıklığı	117
Tablo 84“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki İkillemelerin Tekrar Sıklığı	117
Tablo 85“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki İkillemelerin Tekrar Sıklığı.....	118
Tablo 86“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki İkillemelerin Tekrar Sıklığı	121
Tablo 87“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Kalıp Sözlerin Tekrar Sıklığı.....	125
Tablo 88“Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Kalıp Sözlerin Tekrar Sıklığı	125
Tablo 89“Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Kalıp Sözlerin Tekrar Sıklığı.....	126
Tablo 90“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Kalıp Sözlerin Tekrar Sıklığı ..	126
Tablo 91“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Kalıp Sözlerin Tekrar Sıklığı	127
Tablo 92“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Kalıp Sözlerin Tekrar Sıklığı.....	127
Tablo 93“Şapkadaki Balık”taki Yansıma Sözcüklerin Tekrar Sıklığı.....	128
Tablo 94“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Yansıma Sözcüklerin Tekrar Sıklığı... ..	128
Tablo 95“Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Yansıma Sözcüklerin Tekrar Sıklığı... ..	130
Tablo 96“Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Yansıma Sözcüklerin Tekrar Sıklığı .	131

Tablo 97“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Yansıma Sözcüklerin Tekrar Sıklığı	132
Tablo 98“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Yansıma Sözcüklerin Tekrar Sıklığı ..	133
Tablo 99“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Yansıma Sözcüklerin Tekrar Sıklığı	135
Tablo 100“Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Argo İfadelelerin Tekrar Sıklığı.....	138
Tablo 101“Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Argo İfadelerin Tekrar Sıklığı	138
Tablo 102“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Argo İfadelerin Tekrar Sıklığı	139
Tablo 103“Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Argo İfadelerin Tekrar Sıklığı.....	139
Tablo 104“Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Argo İfadelerin Tekrar Sıklığı	139

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 “Şapkadaki Balık”ın Kapak Görseli	145
Şekil 2 “Şiir Yazdım Masal Sandım”ın Kapak Görseli	146
Şekil 3 “Masal Yazdım Şiir Sandım”ın Kapak Görseli	147
Şekil 4 “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?” Kitabının Kapak Görseli.....	148
Şekil 5 <i>Karagöz'ün Gölgesini Kim Çaldı? Kitabının Kapak Görseli.....</i>	149

KISALTMALAR LİSTESİ

T.C. Türkiye Cumhuriyeti

Vb. Ve Benzeri

MEB Milli Eğitim Bakanlığı

İNCELENEN MASALLARIN KISALTMALARI
(İNCELEME SIRASINA GÖRE)

ŞB: Şapkadaki Balık

Şiir Yazdım Masal Sandım

MBK: Aa, Mavi Bir Kedi

MBŞ: Meraklı Balık Şima

YLN: Yedek Lastik Nerdesin?

CG: Ciciki'nin Gitarı

NT: Neşeli Turuncu

KÇKV: Komşu Çizmede Kim Var?

Masal Yazdım Şiir Sandım

BVBV: Bir Vak, Bir Vırak

KSF: “Kiraz Seven Fare”

SE: Sincap Evi

SHÜ: Süper Horoz Üüürü-ü

CCVZ: Cık Cık Ve Zürafa

YFF: Yavru Fil Fi-Fo-Fi

EKÇ: Eldivenlerimi Kim Çalıyor?

KGKÇ: Karagöz'ün Gölgesini Kim Çaldı?

EGD: “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”

SHKGM: Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Kişinin duygu ve düşüncelerini doğru bir şekilde aktarabilmesi, insanlarla sağlıklı bir biçimde anlaşabilmesi doğru bir iletişimden geçer. İletişim, insanlığın varoluşuyla başlayan ve gelişen bir süreçtir (Yalçın ve Şengül, 2007:1). Dil, insanlar arasında iletişim kurmanın temelini oluşturur (Kramsch ve Widdowson, 1998:3). Dilin farklı birçok tanımı yapılmıştır:

Dil insan toplulukları arasında yıllar boyunca gelişerek oluşmuş sosyal bir kurumdur ve insanlar var oldukça da yaşayacaktır. Bu sosyal kurumun temelini ilk insana kadar dayandırmak mümkündür. Dillerdeki bu ifade sisteminin nasıl oluşturulduğu bilinmemektedir. Fakat kelimelerin oluşumunda tabiattaki seslerin önemli bir rolü olduğu bilinmektedir (Sekman, 2020:1). Dil; sözlü ve yazılı olarak iletişimde kullandığımız, doğduğumuzda hazır bularak edinmeye başladığımız, doğrudan doğruya insana özgü, çok güçlü, büyümlü bir düzendir; düşünme ve düşünöleni aktarma dizgesidir (Aksan, 2017:17). Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan araç, kendisine özgü kanunları olan ve ancak bu kanunlar çerçevesinde gelişen canlı bir varlık, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir gizli anlaşmalar sistemi, seslerden örölmüş toplumsal bir kurumdur (Ergin, 2009:3).

İnsanlar kendilerini dille ifade ederler. Dil zamana ayak uydurmuş, dinamik bir sistem olmuştur. Değişip gelişebilme özelliğine sahip olan dil, kültürün aktarılmasında bir köprü görevi görür. Bu köprü, söz varlığını gelecek nesillere taşır. Dil zenginliğini korurken aynı zamanda kendine yeni zenginlikler de katar.

Etkili iletişim kurmak ve dilin inceliklerine sahip olmak zengin bir söz varlığına sahip olmaktan geçer. Bir dilin içindeki tüm sözcükler, söz varlığıdır. Söz varlığı üzerine birçok çalışma yapılmış olsa da bu çalışmaların hâlâ yeterli düzeyde olmadığı düşünülmektedir. Milli Eğitim Bakanlığının yürüttüğü önemli projelerden birinin Türkçenin söz varlığına ilişkin olması, söz varlığı çalışmalarının ne kadar önemli olduğunu göstermektedir (Akdemir, 2018:4).

Söz varlığı Türkçe Sözlük'te "bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, vokaböler, kelime hazinesi" olarak tanımlanmaktadır

(2005:1807). Söz varlığı; toplumun yaşayışını, maddi ve manevi değerlerini içinde barındıran hazinelerdir. Bir toplumun dil kıvraklığını, hazırcevaplığını anlatan önemli kelime ve kelime gruplarıdır (Akın, Karakaş ve Tarhan, 2018:83). Doğru bir iletişim için zengin ve doğru bir söz varlığı gerekmektedir.

Kültür taşıyıcısı olan dilin barındırdığı bütün kelimeler söz varlığını meydana getirir. Söz varlığı, o dili konuşan milletin düşünce yapısını, olaylara ve dünyaya bakış açısını, gelenek-göreneklerini, maddi ve manevi kültürünü kapsamaktadır. Ayrıca kişinin iletişim kurmasında başvurduğu en etkili yol olması sebebiyle dil konuşulduğu milletin kültürünü taşıyan en önemli mirastır (Karabulut, 2019:3).

İnsanlar ancak tanıdıkları kavramlar ve bildikleri sözcükler oranında düşünebilmektedir. Bu yüzden söz dağarcığının zenginliği aynı zamanda fikir, ruh, bilim, kültür ve sanat dünyasının da zenginliği demektir. Dil, ilmin ve kültürün temelini oluşturmaktadır ve dildeki her sözcük bu temel bir yapıtaş gibidir (Göçen ve Okur, 2015:65).

Söz varlığı ve söz varlığının alt dalları olan kelime hazinesi, deyimler, atasözleri ve diğer unsurlar, çocuk edebiyatı ürünlerinin meydana getirilmesinde önemli bir yer tutar. Çocuklar ana dillerinde yer alan söz varlığı unsurlarını eğitim ortamında, çocuk edebiyatı ürünlerinden de faydalanarak kazanır ve zenginleştirirler (Baş, 2010:138).

Türkçe Dersi Öğretim Programı, söz varlığı konusunu “Özel Amaçlar” başlığı altında “okuduğu, dinlediği/izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarının; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması,”(MEB, 2019:8) şeklinde ele almış olup söz varlığının ne denli önemli olduğunu vurgulamıştır. Öğrencilerin söz varlıklarını geliştirmelerinde masalların ayrı bir yeri ve önemi vardır. Masallar daha çok küçük yaşta çocuklara anlatılmaya başlanır ve çocuk söz varlığıyla tanışıp kendi söz varlığını geliştirmeye başlar.

Masal, Türk Dil Kurumu sözlüğünde: “Genellikle halkın yarattığı, ağızdan ağza, kuşaktan kuşağa sürüp gelen, olağanüstü kişilerin başından geçen olağan dışı olayları anlatan öykü türü.” şeklinde tanımlanır. Kelimenin asıl anlamını bu şekilde veren sözlük, masalın asıl anlamını ancak yan anlamlar kısmında “öğüt verici, ahlâk

dersi veren alegorik eser” şeklinde vermektedir (Kiliç, 2015:388). Ferit Develioğlu’nun sözlüğünde “dokunaklı ve manalı söz, terbiye ve ahlâka faydalı, yararlı olan hikâye” şeklinde tanımlanmaktadır. Bu tanımlamalarda masalın mesel bağlamındaki eğitici yönüne daha çok vurgu yapılmaktadır ki doğru olan da budur. Buna göre masalların iki temel özelliği vardır: Olağanüstülük ve öğüt verme (<http://tdk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/461.pdf>, 2020:461).

Masallar, hem çocuk hem de yetişkin edebiyatının en önemli ve eski edebî türlerindendir (Kúnos ve Pogány, 2010). Halkın geçmişteki ortak bilincini ve yaşam kültürünü yansıtır. Masallar sayesinde hem geçmişin karanlık dönemlerine ışık tutulabilir hem de çocuk eğitiminde önemli mesafeler kat edilebilir (Akar, 2006:5). Bu yüzden masallar yazılırken okuyucu dikkate alınarak yazılmalı ve hiçbir ayrıntı göz ardı edilmemelidir.

İleti, diğer bir adıyla ana fikir, yazarın bize vermek istediği mesaj olarak tanımlanır. Masalın hitap ettiği kitle göz önünde bulundurulduğunda dil iletilerinin dikkatle seçilmesi gerektiği aşikârdır. Çocuğun masalı okurken masaldan çıkardığı ders, hayata bakışını değiştirebilecek kadar çocuğu etkileyecektir. Bu sebeple masal iletileri her açıdan çocukta olumlu bir etki bırakmalıdır.

Çocuk edebiyatı yazarı çocuğun hayal dünyasını; dilsel, bilişsel ve sosyal gelişimini dikkate alarak eserler vermelidir. Günümüzde bu duyarlılıkla çocuk edebiyatı alanında yazılan eserlerin sayıları da artmaktadır (Yurt, 2016:428).

Çocuk masallarındaki söz varlığının ve dil iletilerinin tespit edilmesi, bu eserlerin çocuklar üzerindeki olumlu veya olumsuz etkilerinin izlenmesini temin edecektir.

1.1. Araştırmanın Önemi ve Amacı

Çocuk edebiyatı, edebiyatın içerdiği hemen her niteliği taşımakla beraber eğitici yanıyla da öne çıkan bir sanat dalıdır. Amacı doğrudan doğruya eğitmek olmasa da çocuğun dil becerisini, hayal gücünü ve yaratıcı düşünme yeteneğini geliştirmek, çocuk edebiyatının amaçları arasındadır. Çocuk duyarlılığını yitirmemiş her yazar, çizer ve şairin meydana getirdiği çocuk edebiyatında temel kaygı, kullanılan dil ve seçilen temalar ‘çocuğa görelik’ ilkesi çerçevesinde şekillenir (Fidan, 2019:3).

Piyasadaki eserlerin çoğunda, çocuk edebiyatı eserlerinde bulunması gereken özelliklerden olan çocuğa görelilik ilkesine ve söz varlığına gereken özen gösterilmemektedir. Eserlerde bulunan atasözü, ikileme, deyim, terim gibi söz varlığı unsurlarının, çocukların söz varlığı gelişimine nasıl katkı sağladığı ile ilgili çalışmalar son yıllarda yapılmaya başlanmış fakat bu çalışmalar henüz nitelikli ve yeterli düzeye ulaşmamıştır (Fidan, 2019:3).

Alan yazın incelemesinde Melek Özlem Sezer'e ve eserlerine yönelik herhangi bir çalışmanın henüz yapılmadığı görülmüştür. Sezer; öykü, masal, şiir, inceleme gibi alanlarda eserler kaleme almıştır. Şiir, öykü, masal, çocuk edebiyatı ve senaryo üzerine çalışmalar yapan Melek Özlem Sezer; 1998 Cemal Süreya, 2000 Behçet Aysan ve 2011 Nüzhet Erman Şiir, 2001 Arıburnu Uzun Metrajlı Film Öyküsü ve 2010 Oğuz Tansel Halk Bilimleri Ödüllerine layık görülmüştür. Zengin ve güzel Türkçemize katkı sağlamaya çalışan yazarın "Masallarda Toplumsal Cinsiyetin İşleniş" adlı bir yüksek lisans tezi de bulunmaktadır.

Yazar masal türü hakkında araştırmalar yapmış, özellikle eski masallarda çocukların eğitimi açısından sakıncalı öğelerin bulunduğunu iddia etmiş ve bu konuda somut bulgular sunmuştur.

Atasözleri, kalıp sözler, deyimler vb. söz varlığı dilimizin zenginlikleridir; toplumun kültürünü, ortak duygu ve düşüncelerini yansıtır. Dilin zengin söz varlığı öğrencilerin kültürlenmesinde önemli bir etkidir.

Söz varlığı, bir dili oluşturan öğelerin tümüdür. Bir dilin kendi öğelerinden oluşan, kimi zaman yabancı öğelerin de girdiği temel söz varlığı; bilim, teknik, sanat ve zanaat alanlarına ait terimlerden oluşur. Ayrıca her dilde belli bir durumu, olayı, insanların tutum ve davranışlarını belirlemek üzere birden çok sözcükle anlatım bulan deyimler vardır. Bir ulusun bilgelliğini, yaşam deneyimlerini yansıtan ve kuşaktan kuşağa aktarılan atasözleri, çeşitli anlatım kalıpları, yabancı dillerden gelme sözler, insanların toplumsal yaşamda belli bir kültürün ürünü olarak kullandıkları kalıp sözler, kalıplaşmış sözler, dile büyük bir anlatım gücü kazandıran ikilemeler ve özdeyişler bir dilin söz varlığını oluşturur (Aslan, 2017:58).

Dünyada ve Türkiye'de ilköğretim yaşındaki çocuklara ağırlıklı olarak çocuk edebiyatı ürünlerinden olan masallar önerilmektedir. Çocuklar masal iletilerinden

etkilenmekte ve bu tür eserlerdeki söz varlığıyla kelime hazinelerini geliştirmektedir. Masal kitapları seçilirken, bu eserlerin içerdikleri mesajlar (iletiler) açısından olumlu, söz varlığı bakımından zengin ve çocukların seviyesine uygun olmasına dikkat edilmelidir.

Melek Özlem Sezer masallar konusunda yaptığı çalışmalarda, bu türün çok da masum olmadığı, masal kitaplarının pek çok olumsuz iletiyi içerdiği sonucuna ulaşmıştır. Araştırmacı bu çalışmasıyla toplumda ve bilim dünyasında farkındalık oluşturmaya çalışmış, yazdığı masalları ile masal alanında örneklik oluşturma iddiasında bulunmuştur. Bu çalışmayla Melek Özlem Sezer'in masal kitaplarının söz varlığı öğeleri ve dil iletileri bakımından incelenmesi amaçlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Problem Durumu

Melek Özlem Sezer'in masallarındaki söz varlığı öğelerinin belirlenmesi; bu masalların, çocuklara yönelik ne tür mesajlar içerdiğinin tespit edilmesi bu çalışmanın problem cümlesini oluşturmaktadır. Ayrıca araştırmayla alandaki literatüre katkı sağlanması hedeflenmektedir. Bu araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

1.2.1. Alt Problemler

1. Melek Özlem Sezer'in masallarındaki söz varlığı unsurları nelerdir ve bunların tekrar sıklığı ne düzeydedir?
2. Melek Özlem Sezer'in masallarındaki iletiler nelerdir?
3. Melek Özlem Sezer'in masallarındaki görsel iletiler nelerdir?

1.3. Sınırlılıklar

Bu çalışma;

1. M. Özlem Sezer'in bütün eserleri içinde; “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü? (2016), Karagöz'ün Gölgesini Kim Çaldı? (2017), Eldivenlerimi Kim Çalıyor? (2017), Eyvah Gölgeler Değişiyor (2018), “Şiir Yazdım Masal Sandım” (2018), Şapkadaki Balık (2018), Masal Yazdım Şiir Sandım (2019)” adlı 7 masal kitabıyla sınırlı tutulmuştur.

2. Araştırmada M. Özlem Sezer'in masallarındaki söz varlığı ögeleri “temel söz varlığı, terimler, ikilemeler, deyimler, atasözleri, kalıp sözler, yansıma sözcükler, argo” ana başlıkları altında sınırlandırılmıştır.

1.4. Tanımlar

Söz varlığı: Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, sözcük hazinesi, vokabüler, kelime hazinesi (Türkçe Sözlük, 2005:1807).

Temel söz varlığı: Temel söz varlığı, bir dilin söz varlığı içerisinde dilin kendi ögelerinden oluşan, kimi zaman da yabancı ögelerin dâhil olduğu bütündür. Organ adları, yiyecek-içecek adları, araç-gereç adları, sayılar, akrabalık adları, doğa ve tarımla ilgili sözcükler, insanın gereksinim duyduğu eylemleri karşılayan kavramlar temel söz varlığı kapsamındadır (Kılıç, 2019:8).

Kalıp sözler: Her toplumda, her dilde görülen ilişki sözler Türkçede de zengin bir biçimde yerini almaktadır. Birçok değişik durumda kullanılması gelenek olmuş pek çok kalıp söz vardır. Bu toplum yaşamındaki belli bir kültürün ürünüdür. Türkçede insanın kişisel ve toplumsal ilişkilerinde, günlük yaşamda kullandığı günaydın, geçmiş olsun, teşekkür ederim gibi kalıp sözlerde, başka dillerde pek rastlanmayan geniş bir söz varlığı vardır (Apaydın, 2010: 60).

İkileme: Anlamı güçlendirmek için aynı sözcüğün yinelenmesi, anlamları birbirine yakın, karşıt olan ya da sesleri birbirini andıran sözcüklerin yan yana kullanılmasıdır (Kaçmaz, 2018:22).

Deyim: Çekici, çarpıcı, yoğun bir anlatım özelliği taşıyan ve çoğunun gerçek anlamından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış söz öbeklerine deyim denir (Akıncı, 2019:30).

Atasözü: Bir dilin söz varlığı içinde yer alan atasözleri, bir toplumun bilgeliğini, deneyimlerini, dünya görüşünü ve anlatım gücünü yansıtan, yüzyıllarca yaşayabilen veciz sözlerdir (Hatıl, 2019:76).

Argo: Her kesimce anlamı bilinmeyen, toplumun benimsediği yazı dili içinde kullanılmaması gereken, genel dilin sözlerinden oluşmakla birlikte duyulduğunda yadırganan, kapalı, birtakım mecaz ifadeler içeren, toplumun itibar etmediği, eğitimsiz

kişilerin çeşitli duygularını anlatmak için başvurdukları özel kelime, deyim ya da cümlelerdir (Zlfıkar, 2009:65).

Terim: Bir dilin, edebiyat, dilbilgisi, fizik, matematik, sanat, spor, felsefe ve zanaat gibi alanlarına ait kavramlarını karşılayan sözcüklerine terim denir (zsoy, 2019:19).

Yansıma sözcükler: Doğadaki varlıkların çıkarmış olduğu seslerden, konuşma ve yazı diline taklit yoluyla aktarılan sözcüklerdir (Uslupehlivan,2018:54).

İleti: Sanatçının yapıtı oluşturmasına neden olan, çocukla paylaşmak istediği duygu ve düşünce (Sever, 2006:50).

İKİNCİ BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde Türk dilinin söz varlığına ve öğelerine (temel söz varlığı, terimler, ikilemeler, deyimler, atasözleri, kalıp sözler, yansıma sözcükler, argo), iletilere, çocuk edebiyatına ve masallara ilişkin kuramsal açıklamalara yer verilmiştir. Ayrıca yazarın hayatı, eserleri hakkında bilgi verilmiş; yazarın edebi kişiliğine ve masallar hakkındaki görüşlerine değinilmiş; yazarın tüm masalları özetlenmiştir. Ve bir diğer başlıkta bu alanda yapılmış ilgili çalışmalara yer verilmiştir.

2.1. Kavramsal Çerçeve

2.1.1.Çocuk Edebiyatı

Tarihsel süreç incelendiğinde çocuk edebiyatına yönelme 18. yüzyılda, yani “Aydınlanma Çağı”nda başladığı görülmektedir. Bu döneme kadar çocuk, “küçük yetişkin” olarak görülüyordu, sadece 0-7 yaş arasındaki bireylere çocuk olarak davranılıyordu. Aydınlanmanın etkisiyle çocuğa geleceğin bireyleri olarak bakılmaya başlandı ve çocuk kavramının farklı ilgileri olduğunun farkına varılarak diğer alanlarla birlikte edebiyatta da çocuğa yönelik ortaya çıkmaya başladı (Gökmen, 2017:13).

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989’da kabul edilen Çocuk Hakları Sözleşmesi’ne göre “On sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır.” (www.unicef.org, 1989:1). İbaresiyse çocuk artık ‘küçük yetişkin’ olmaktan çıkmıştır.

Edebiyatın, çocukların geleceğini ve hayatını önemli ölçüde etkilediği söylenebilir. Çocuğun bilişsel gelişiminde, gözlemlleme, karşılaştırma, sınıflama, eleştirme ve düşünme yeteneğinin gelişmesinde en belirleyici ve etkili iletişim aracının kitap olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda çocuk edebiyatı; gelişme ve yetişme dönemindeki çocukların temel dil becerilerini geliştiren; onların hayal, duygu ve düşünce evrenini genişleten, yaşamını zenginleştiren, onlarda “güzellik” duygusu uyandıran sözlü ve yazılı ürünlerin genel adı şeklinde tanımlanabilir (Uslupehlivan, 2018:34).

1973 tarihli 1739 sayılı “Milli Eğitim Temel Kanunu”nda yer alan “Genel Amaçlar” başlığı altında:

“Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek; İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır (www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739, 2020: 5101). Bu amaca ulaşmak için bireyin kendini geliştirmesi gerekirken bu gereklilik için ise edebiyata ihtiyacı vardır.

Çocuk edebiyatı, çocukların okuması için yazılmış, derlenmiş ya da yayımlanmış olan bütün yayınlardır. Zamanla pedagojik araştırmaların yapılması ve matbaanın icadıyla çocuk edebiyatı ortaya çıkmıştır. Ticarî amaç ve sanatın birleşmesiyle o zamanki cemiyetin de istediği türde çocuk yetiştirmek amacıyla yazılan bağımsız bir edebiyat haline gelmiştir. Çocuk edebiyatı eserleri iki grupta toplanabilir:

1. Okuyucu olarak sadece çocukların hedef alındığı eserler
2. Bütün insanlığın veya bir milletin malı olan değerli eserlerin çocuklar için yeniden düzenlenmesi (Can Emmez, 2008:41).

Çocuk edebiyatının amacı genel çerçevede; sözlü ve yazılı ürünler aracılığıyla 2 yaşından ergenlik çağı olan 13-14 yaşlarına kadar olan çocukların eğlence, eğitim, zihinsel, duygusal ve kültürel gelişim ihtiyaçlarını karşılamak olduğu söylenebilir (Çavuşoğlu, 2006:15).

Çocuk edebiyatı; çocukların duygu, hayal ve düşünce dünyalarına yönelik bütün sözlü ve yazılı edebiyat ürünlerini kapsar: Masal, şiir, hikâye, roman, anı, biyografi, ninni, tekerleme vb. bütün bu ürünlerin çocuğun ruhsal ve zihinsel gelişimine farklı şekillerde katkı sağladıkları bilinmektedir (Çavuşoğlu, 2006:28).

Çocuklar için edebiyatın yararları şunlardır:

- Çocukta estetik duygusunu geliştirir.
- Onu hem eğlendirir hem de eğitir.
- Duygu ve düşünce dünyasını, dilsel ve görsel iletilerle zenginleştirir.
- Çocuğun hayatı, insanı ve çevreyi tanımasına ortam hazırlar.
- Çocuk; kendisi için yazılmış metinlerde, kendi dünyasının bir benzerini görünce okuduklarıyla yaşadıkları arasında ilişki kurar, karşılaştırma yapar, çıkarımlarda bulunur, çeşitli değerlendirmeler yapar (Şimşek, 2012:42-43). Böylece üst düzey düşünme becerilerini kullanmış olur.

Çocuk edebiyatı, çocukların bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerinin gelişebilmesi adına hazırlanan bir edebiyat çeşididir. Çocuğa dünyayı sanatsal bir biçimde tanıtır. Çocuk, çocuk edebiyatının nitelikli ürünlerini okuduğu müddetçe hem okumaktan zevk alacak hem de kendini geliştirecektir (Uz Erşahin, 2009:22).

2.1.2. Masal

Çocukluğun keşfiyle masalların keşfi, aynı zamanlara tekabül etmektedir. Masallar, her toplumun sözlü kültüründe geçmişten günümüze, dilden dile anlatılan olağanüstü hikâyelerdir. Keşfedilen ise masallarda anlatılanların çocukların hayal dünyasına benzerliğidir. Çocuklar, simgesel bir dilin kullanıldığı, olağanüstülüklerle süslü böyle hikâyeleri sevmektedir (Şimşek, 2012:18).

Anlatılan olay, olayın kahramanı, zaman ve yer gibi öğelerin hepsinin ya da bu öğelerden birinin akıl dışı olduğu, olağanüstü özellikler taşıdığı yazı türüne masal denir (Çavuşoğlu, 2006:64). Masal sözcüğü dilimize, Arapçadan girmiş olup çoğulu “emsâl” olan “mesel” sözcüğünün Anadolu Türkçesindeki söyleniş biçimidir (Kıbrıs, 2010:78). Mesel, içinde ahlaki bir ders bulunan, ibret verici bir hikâyedir (Çavuşoğlu, 2006:64).

Masalların insanlar için iki önemli işlevi vardır. Bunlar; eğlendirmek ve eğitmektir. Bu bakımdan masallar sadece çocuklara yönelik değildir (Yılar ve Turan, 2015:123).

Masallar halkbilimin bir parçası olarak kabul edilir. Masalın ana unsurları şunlardır:

- Masallar genellikle kelime kalıplarıyla başlar ve biter. “bir zamanlar”, “zamanın birinde”, “evvel zaman içinde”, “Sonsuza kadar mutlu yaşadılar.” gibi.
- Masallarda yer ve zaman belirsizdir. Bu yerler olağanüstü özelliklere sahiptir. Büyülü ormanlar, Kaf Dağı’nın arkası, ulaşılması güç kaleler, devasa krallıklar örnek olarak verilebilir.
- Masallardaki kahramanlar her kesimden olabilmektedir. Prensler, prensesler, bilge yaşlılar, askerler, çocuklar gibi.
- Ana karakterlerin genellikle hayatlarını daha iyi bir hale getirme amaçları vardır.
- İyi ve kötü karakterler vardır.
- Sihirli öğeler vardır. Bunlar hem olumlu hem olumsuz olabilir.
- Masallar genellikle bir sorun ya da çözülmesi gereken bir çatışma üzerine kuruludur.
- Genellikle ahlâkî mesajlar ya da çıkarılması gereken dersler bulunur.
- Genellikle anonimdir.
- Halkın kullandığı dilde yazılır. Sade ve anlaşılırdır.
- Dinamik bir anlatım söz konusudur (Temizyürek ve Vargelen, 2016:61-62)

Masallar üç bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler genelde Türk masallarında bulunur:

Döşeme bölümü: Tekerleme ya da masal başı bölümü de denir. Masalın ilk bölümüdür. Okuyucunun ya da dinleyicinin masala davet edildiği bölümdür. Genellikle çok sanatlı ve süslü olur. Dikkat çekici olması, okuyucu ya da dinleyiciyi masalı okumaya ya da dinlemeye yönlendirir (Kıbrıs, 2010:81).

Gövde ya da gelişme bölümü: Masalda asıl olayların anlatıldığı ayrıntılı ve uzun bölümdür.

Sonuç bölümü: Üç elma, gönül alma ya da dua bölümü de denir. Masaldaki olayların çözüldüğü, bir sonuca vardığı bölümdür.

Masalların çocuğun gelişiminde yararlarından söz etmek mümkündür:

- Masal, çocuğun hayal dünyasını geliştirip zenginleştirir.

- Çocuğu hayata hazırlar.
- Çocukların dinleme becerisini geliştirir.
- Okuma alışkanlığının temellerini atar.
- Çocukların kelime hazinesini geliştirir.
- Edebi zevk oluşturarak bunu geliştirir.
- Çocuklara planlı olmayı öğretir.
- Konuşma becerisini geliştirir.
- Çocukların bellek gelişimine katkı sağlar.
- Çocuklarda ahlâk gelişiminin sağlanmasına katkıda bulunur.
- Masallarla kültür aktarımı sağlanır (Şimşek, 2012:170-172).

2.1.2.1.Dünya ve Türk Edebiyatında Masal

Dünya edebiyatında ilk masal olarak Hint edebiyatından Beydeba'nın yazdığı “Kelile ve Dimne” sayılmaktadır. MÖ 620-560 yıllarında yaşamış olan Ezop'un anlattığı fabllar incelendiğinde anlaşılmaktadır ki masallar çok eskilere dayanmaktadır. Doğusu batısı olmaksızın dünyanın her yerinde masallar anlatıla gelmiştir.

Arap edebiyatından “Binbir Gece Masalları” da bu türün güzel örneklerindendir. Avrupa’da ise masalcılığın temellerini Fransız sanatçı La Fontaine atmıştır. Dünya edebiyatındaki başlıca masal yazarları arasında Alman edebiyatında “Grimm Kardeşler” ve Danimarka edebiyatında “Andersen” öne çıkmıştır (www.masaldaneymis.tr.gg, 2020: 1). İran edebiyatından “Binbir Gündüz Masalları”, Fransız edebiyatından Charles Perrault (1628-1703); Uyuyan Güzel, Kırmızı Başlıklı Kız, Külkedisi, Parmak Çocuk, Çizmeli Kedi gibi bilinen pek çok masal yazmıştır (Şimşek,2012: 27). Jonathan Swift (1667-1745) Gülliver’in Gezileri, Lewis Carrol (1832-1898) Alice Harikalar Diyarında adlı masalı yazmıştır. 19. yüzyılda Mime de Segur Yeni Peri Masalları, Carlo Collodi Pinokyo masalını yazmıştır (Çavuşoğlu, 2006: 45-46). Dünyanın her yerinde sadece çocuklara yönelik olmamakla birlikte yazılmış pek çok masal vardır.

Sözlü edebiyat ürünü olarak masal; Türk edebiyatında çok önceden beri var olan bir anlatı türüdür. Ancak yazılı edebiyat ürünü olarak, Türk edebiyatında kökleşmiş masallardan önce fabl türü masallar görülmektedir. Türk edebiyatında ilk

zamanlar La Fontaine'den esinlenerek yazılmış, daha sonra aynı yazarın masallarının çevirileri de yapılmıştır. Doğal masalların yazıya geçirilmesi de yapay masalların yazılması da Cumhuriyet'ten çok sonra olmuştur ve bu masallar manzum şekilde yazılmıştır. Orhan Seyfi Orhon ve Ziya Gökalp'in masalları bu şekildedir. 1940 sonrasında düz yazı olarak yazılmaya başlanmıştır. Buna öncülük eden “Bugünkü Dille Dede Korkut Masalları”nı yazan Orhan Şaik Gökyay'dır. Sonra Eflatun Cem Güney Anadolu'daki masalları derlemiştir. Profesör Ahmet Caferoğlu, Naki Tezel, İbrahim Zeki Burdurlu, Cahit Uçuk, Oğuz Tansel birçok masal yazmışlardır. 1970 sonrası özgün masallar yazan; Ahmet Uysal, İsmail Sivri, Ahmet Kahraman, Yaşar Kemal, Erol Toy, Ülkü Tamer sayılabilir. 1980 sonrası Gülten Dayıoğlu, Aytül Akal, Hasan Latif Sarıyüce, Mevlana İdris Zengin, Mustafa Ruhi Şirin, Tarık Dursun Kakıncı, Ayşe Kilimci, Bilgin Adalı, Mavisel Yener sayılabilir (Kıbrıs, 2010: 85-86).

2.1.3.Söz Varlığı

Söz varlığı iki kelimedenden oluşur ve bu iki kelimeyi incelediğimizde söz kelimesi Türkçe Sözlük'te: “Bir düşüncüyü eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, lakırdı, kelim, laf, kavl” (1998:2023). Yeni Türkçe Lügat'te söz: “Kelime, laf, lakırdı, kavl, haber, havadis” (2004:670). Ansiklopedik Edebiyat Sözlüğü'nde: “Bir fikri anlatan ve bir veya birkaç heceden meydana gelen ses, kelime. Birleşik bir fikir anlatmak için birbiri ardınca söylenen sözcük dizisi” (1983:726). Misalli Büyük Türkçe Sözlük'te ise: “Ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi” (Ayverdi, 2016:1126). Türkçe Sözlük'te söz varlığı: “Bir dildeki sözlerin bütünü, söz hazinesi, söz dağarcığı, vokabüler, kelime hazinesi” (1998:2027) şeklinde tanımlanmıştır (Sekman, 2020:22).

Temel söz varlığı, terimler, ikilemeler, deyimler, atasözleri, kalıp sözler, yansıma sözcükler, argo sözcükler, vecizeler söz varlığını meydana getiren unsurlardır. Araştırmamızın sınırlılığı gereği bu bölümde söz varlığını meydana getiren unsurlardan temel söz varlığı, terimler, ikilemeler, deyimler, atasözleri, kalıp sözler, yansıma sözcükler, argo sözcükler ayrıntılı olarak açıklanmaya çalışılmıştır.

Temel Söz Varlığı

Bir dilin söz varlığından bahsedilirken ilk olarak temel söz varlığı üzerinde durulmalıdır. Bunu incelerken de odak noktası olarak insan alınmalıdır. İnsanın

organları başta olmak üzere onun en doğal gereksinimlerini karşılayan yemek, içmek, uyumak, gitmek, gelmek gibi kavramlar, ona en yakın kişileri gösteren akrabalık adları, sayılar ve insanın maddi ve manevi kültürü içine giren çeşitli kavramlar sayılabilir (Yıldırım Bilgen,2017:44).

“Maddi kültür denince bilim dilinde flora ve fauna adı altında toplanan değişik kavramlar da aynı çerçeve içine girmektedir. Flora insanın çevresinde yer alan, onun yaşamıyla yakından ilgili bulunan bitkileri (buğday, mısır, pirinç gibi toplumun beslenmesini sağlayanları) içermekte, fauna ise aynı çevrede bulunan ve insanların bir bölümünden yararlandıkları özellikle tarım ve hayvancılıkta insanlara yarar sağlayan hayvanları göstermektedir. Kimi toplumlarda bu kavramların önemi ve değeri başkalarına göre çok büyük ayrım gösterir. Örneğin tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar için öküz, sığır ne derece önem taşıyorsa deniz kıyısında balıkçılıkla geçinenler için balık o ölçüde önemlidir.” (Fidan, 2019:12).

Terimler

Sanat, spor, bilim, teknik gibi uzmanlık alanlarına ait kavramları karşılayan sözcükler terim olarak tanımlanır. Terim; Batı dillerinden Almancada “fachausdruck”, Fransızca “terme”, İngilizcede “term” gibi kavramlarla tanımlanırken Osmanlıcada da “ıstılah” diye tanımlanır (Hassan, 2018:33). Korkmaz, “Gramer Terimleri Sözlüğü”nde terimi “Bilim, teknik, sanat, spor, zanaat gibi çeşitli uzmanlık alanlarının kavramlarına verilen sınırlı ve özel anlamdaki ad: radyo, televizyon, bilgisayar, dil bilimi, yüklem, benzeşme, özgül ağırlık, dörtgen, atardamar, yer çekimi vb.” şeklinde tanımlamaktadır (1992:149).

Deyimler

Deyimler; genellikle gerçek anlamı dışında, mecaz bir anlatımda kullanılan durağan yapılardır ve dilin anlatımını güçlü kılan kalıp sözlerdir. Bazı deyimler gerçek anlamıyla kullanılabilir. Türkçede deyimler en az iki sözcükten meydana gelir. Sözcük grubu ya da cümle halinde olabilir. Deyimi meydana getiren her sözcük ayrı yazılır. Zaman içinde ses yönünden birleşerek birleşik sözcük olan bazı deyimler istisnadır ve bitişik yazılır (Sekman, 2020:27).

Deyimlerin özellikleri şunlardır:

- Deyimler ortaya çıktıkları toplumların yaşayış, gelenek ve görenekleri hakkında bilgi verir.
- Deyimi meydana getiren sözcükler genellikle gerçek anlamı dışına çıkarak mecaz anlamda kullanılır.
- Deyimler verilmek istenen mesaja çekicilik ve olağanüstülük katar.
- Deyimler kısa ve öz ifadelerdir (Oruç, 2019:12)

Atasözleri

Anlamsal kuruluşları, cümle yapıları, olumlu ya da olumsuz yargıları, dil içinde gösterdiği farklılıkları ile atasözleri, bir dilin en iyi yansıtıcısıdır. Ulusların deneyimleri ile biçimlenen, az sözcük ile belli bir düşünceyi, deneyimi, öğüdü sunan söz değerleridir (Lüle Mert, 2009:17)

Atasözlerinin özellikleri şunlardır:

- Kalıplaşmış ifadelerdir.
- Uzun bir süreçte ortaya çıkarlar.
- Söyleyeni belli değildir.
- Tek bir millete ait olabileceği gibi, birden fazla millete de ait olabilirler.
- Ortaya çıktığı toplum hakkında bilgi verirler.
- Geçmiş ile gelecek arasında bağ kurarlar.
- Deneyim ve tecrübelerle dayanırlar.
- Ortaya çıktığı toplumda kural niteliğindedir (Oruç, 2019:10).

Argo Sözcükler

Argo sözcükler, söz varlığı ögelerinden biri olup belli toplulukların kullandığı özel bir dildir. Türkçe Sözlük'te "Kullanılan ortak dilden ayrı olarak aynı meslek veya topluluktaki insanların kullandığı özel dil veya söz dağarcığı. Her yerde ve her zaman kullanılmayan, kullanılmaması gereken çoğunlukla eğitimsiz kişilerin kullandığı söz veya deyim" olarak tanımlanmıştır. Develioğlu'na göre, özel diller zümresindedir; genel dilin özelliklerine bazı özellikler katma yoluyla oluşur ve sürekli değişir. Bazen yeni sözcükler bazen de eskiler biçim değiştirerek ortaya çıkar. Bu anlaşılmayan acayip dilin sürekli değişmesi argonun yaşayan bir dil olduğunu gösterir (Aslan, 2017:59).

Yansıma Sözcükler

Doğadaki varlıkların çıkarmış olduğu seslerden, konuşma ve yazı diline taklit yoluyla aktarılmış sözcüklere yansıma sözcükler denir. Söz varlığının önemli öğelerinden bir tanesidir. Dilbilim Terimleri Sözlüğü'nde "Bir şeyin çıkardığı sese benzer sesle yapılan kelime.", Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü'nde "Tabiat seslerini veren sözcük" olarak tanımlanmaktadır (Uslupehlivan, 2018:54).

İkilemeler

Anlatım gücünü arttırmak, anlamı pekiştirmek amacıyla kullanılan aynı anlamlı, yakın anlamlı ya da zıt anlamlı sözcüklerin tekrar edilmesiyle biçimlenen söz değerleridir (Lüle Mert, 2009: 24).

İkilemeler birden farklı şekillerde oluşturulabilir:

- Aynı sözcüklerin tekrarıyla: yavaş yavaş, ağır ağır...
- Yakın anlamlı sözcüklerin tekrarıyla: eğri büğrü...
- Zıt anlamlı sözcüklerin tekrarıyla: aşağı yukarı, doğru yanlış...
- Bir sözcüğü anlamlı: eski püskü...
- İki sözcüğü de anlamsız: abur cubur...

Kalıp Sözler

Kalıp sözler, araştırmacılar tarafından çeşitli adlarla ve farklı ölçütlere dayanılarak tanımlanmış, ilişki sözleri ve kültür birim olarak da adlandırılmıştır. İlişki sözleri terimini tercih eden Aksan'a göre bu sözler, "Bir toplumun bireyleri arasındaki ilişkiler sırasında kullanılması âdet olan birtakım sözlerdir." Belli durumlarda söylenmesi gelenek halini almış olan bu sözler, Türk kültürünün ayrılmaz bir parçası olarak algılanmaktadır (Gökdayı, 2008:90).

2.1.4. İleti

Ana düşünce ya da ana fikir olarak da bilinen ifade, yazarın okuyucuya vermek istediği ders ya da mesajdır.

Edebi metinlerde ana fikir, her zaman bir önerme biçiminde kesin bir yargıya dönüştürülerek verilmeyebilir. Bu durum yazarın metinde ana düşüncesini işleme biçimi, üslubu ile ilgilidir. Genel olarak ana düşünce metinde beş şekilde işlenebilir:

metnin başında, ortasında, sonunda, hem başında hem sonunda ve doğrudan verilmeden metnin tamamında bulunur ve okuyucunun bilişsel gelişim düzeyine bağlı olarak metinden çıkarılır (Şimşek, 2012: 111).

2.1.5. M. Özlem Sezer'in Hayatı, Eserleri ve Edebi Kişiliği

2.1.5.1. Melek Özlem Sezer'in Hayatı

21 Aralık 1971'de Ankara'da doğmuştur. Özlem Sezer olarak adını kısaltarak kullandığı eserleri de vardır. İlk ve ortaokulu Ankara'da okumuştur. Hacettepe Üniversitesi Ekonomi Bölümü mezunudur. Ankara'daki özel kuruluşlarda çalışarak radyo programcılığı, reklam yazarlığı yapmıştır. Ankara'da yaşayan yazar, Ankara Üniversitesi Kadın Çalışmaları Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü'nde bir süre Masal Analizi dersleri de veren Sezer, Milliyet Çocuk dergisinde ise köşe yazarlığı yapmıştır.

Yıllarca TRT radyolarında masal programları hazırlayıp sunan, TRT Çocuk kanalına çizgi film senaryoları yazan Melek Özlem Sezer'in yedi çocuk kitabının yanında yetişkinler için altı da şiir kitabı bulunmaktadır (www.demokrathaber.org).

İlk şiiri 1982'de "Milliyet Çocuk" dergisinde, sonraki şiirleri "Edebiyat ve Eleştiri ile Düşüce Yazı" vb. dergilerde yayımlanmıştır. Şiirlerinin bir bölümü bestelenmiştir. *Derin* adlı dosyasıyla 1998 "Cemal Süreya Şiir Ödülü"nü almıştır. Şiirlerini "Derin" (1998) adlı kitabında toplamıştır (www.biyografya.com). Sezer aynı zamanda "2000 Behçet Aysan, 2011 Nüzhet Erman Şiir Ödülleri"nin de sahibidir.

Şiir, öykü, masal, çocuk edebiyatı ve senaryo alanlarında çalışmaya devam etmektedir. Yaşamını animasyon senaryoları yazarak ve seslendirme yaparak kazanmaktadır (korkitap.com). Ayrıca, "2001 Arıburnu Uzun Metrajlı Film Öyküsü" ve "2010 Oğuz Tansel Halk Bilimleri Ödülleri"ne de sahiptir.

2.1.5.2.Eserleri

“Masallar ve Toplumsal Cinsiyet (inceleme)

Şiir:

Derin

Söğüt Sefareti

Söğüt Sefası Meyhanesi

Yusuf ile Züleyha

Sözcük Dülgeri Ali(Azerbaycan)

Nefser

Taşa Yazdığım

Masal Masal Matitas (Yetişkinler için masal antolojisi)

Çocuk Kitapları:

Büyüklerle Dalga Geçme Dersleri

Büyüklerle Mektuplar

Sakız Çiğneyen Kedi

Ejderhamın Sevdiği Oyunlar

Dolapta Kim Var?

Benim Adım On Üç

Uuuu

Yokoko

Sordum Durdum

Masal kitapları:

Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?

Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?

Eldivenlerimi Kim Çalıyor?

Eyvah Gölgeleer Değişiyor

“şiiir Yazdım Masal Sandım”

şapkadaki Balık

Masal Yazdım şiiir Sandım

Ben ve Biz Değerler Serisi

1. İki Gözüm Ali

2. Tüketmem kendimi

3. Hu hu komşu

4. Ne olmuş ne olmuş

5. Kaç kaç trafik

6. Eyvah hırsız

7. Çözüm bende

8. Alooo

9. Canım arkadaşım

10. Topluca gidiyoruz

11. Bende ki şans

12. Maç kaç kaç”

2.1.5.3. Melek Özlem Sezer’in Edebi Kişiliği ve Masallar Hakkındaki Görüşleri

Yazmaya sekiz yaşında başladığını söyleyen Sezer’in şiiir, öykü, masal, senaryo, araştırma-inceleme, antoloji alanlarında eserleri bulunmaktadır. Bu da onun yazmayı ne kadar sevdiğini göstermektedir.

Sezer; “1998 Cemal Süreya şiiir Ödülünü, “2000 Behçet Aysan, 2011 Nüzhet Erman şiiir ödülleri ni, 2001 Arıburnu Uzun Metrajlı Film Öyküsü ve 2010 Oğuz Tansel Halk Bilimleri Ödülleri ni” almıştır.

Mahmut Temizyürek onun hakkında: “Bir rastlantı şairidir. Öncesine baksanız Karacaoğlan dahil, Nâzım Hikmet dahil, Gülten Akın dahil, hemen herkesi bulabilirsiniz. Hepsi bir kazanda pişirilmiş biçimiyle hissettirirler gölgelerini. Bu şairin kişisel zamanına bakarsanız, o ne bekleniyordu ne de bir arzu vardı şiirinin gelmesi için. Bazen (değil, çok kez) böyle olur; Nâzım’ı kim bekliyordu, Dranas’ı kim...” demiştir (www.edebiyathaber.net).

Yaptığı söyleşilerde çocuk edebiyatının ne denli önemli olduğunu vurgulayan Sezer, bu konuda ne kadar hassas olduğunu göstermektedir. Hatta Sezer bir söyleşisinde çocuk edebiyatı hakkında:

“Bence çocuk edebiyatının dört temel işlevi var:

- *Çocuk edebiyatının kendine özgü hazlarını, canlılığını yaşatmak*
- *Çocuğu yetişkin edebiyatına hazırlamak*
- *Kendini tanımasına, kişiliğini geliştirmesine, bakış açısını genişletmesine, bu süreçte yaşadığı zorlukları nedenleriyle, çözüm yollarıyla tanıyarak aşmasına katkı sağlamak*
- *Çocuğu yetişkin yaşamına hazırlamak.”* (medium.com) demiştir.

Yetişkinler için yazdığı antoloji kitabı olan “Masal Masal Matitas” adlı kitabında yazar, “Bu kitapla felsefi ve edebi derinliği, mizah gücü yüksek olan masalları keşfetmeye dair bir heves oluşturmaya çalıştım. Yani aslında hiçbir zaman hayattan eksik olmamış, en uzak duranın bile dizilerle, filmlerle, reklamlarla masal öğeleriyle tanışmış olduğu okuyucuya, masal bundan ibaret değildir demek istedim.” diyerek masalların aslında hayatımızın her noktasında karşımıza çıkabildiğini göstermektedir.

“Büyüklerle Dalga Geçme Dersleri” ve “Büyüklerle Mektuplar” adlı kitapları yazarın olaylara çocukların bakış açısıyla yaklaşabildiğinin en büyük kanıtıdır. Bu kitapları okudukça çocukluğumuza dönmenin yanı sıra çocuk bakış açısı fazlasıyla hissedilmektedir.

Yazarın Karagöz ve Hacivat’ı işlediği “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü? Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı? Eyvah Gölgeler Değişiyor” adlı masal kitaplarında kültürel mirasımızı masallarla birleştirip çocuklara aktarmaktadır.

Yazdığı araştırma inceleme eseri olan “Masallar ve Toplumsal Cinsiyet”, masallara bakış açısını net bir şekilde ortaya koymaktadır. Hatta eserine başlarken: “Bir hayal disiplini masal. Hayallerin yaratılmasına neden olan gereksinimleri iyi yakalar ve onları arzuları ustaca tatmin edecek estetik bir formda örgütler.” (Sezer,2017:9) diyerek masala bakış açısını dile getirmektedir. Yazar bu eserinde klasik masallarda çocuğa göre olmayan birçok unsurun olduğunu dile getirmiştir. Bu eserde klasik masalların kadına bakış açısını da eleştirmiştir. Yazarın yüksek lisans tezi, masallarda kadınların üvey anne, cadı gibi figürlerle kötü olarak tanımlanması kadının nesneleştirilmesi, kadının birçok konuda olumsuz şekilde işlenmesi ve bunların eleştirilerini içermektedir.

Yazar bir söyleşisinde masallar hakkında:

“İhtiyarların durup durup çocukluklarını anımsaması boşa değildir belki de. Tıpkı yolun sonuna geldiğimizde, neden bu yola saptığımızı düşünmemiz gibi... Çocukken aldığımız iletiler, ileride nasıl bir yetişkin yaşamı süreceğimizi belirler. Ki çoğumuz yaşadığımız hayata direnir, geçmişe geleceğimiz adına isyan ederiz. Ama bir türlü olmaz, bir şeyler ters gider durur, teori pratiğe geçtiğinde iddialarında zayıf kalır. Peki, ama neden? Çünkü temel mesele gibi bu meselelerin ayrıntılara nasıl hükmettiğini de yakalayamayız. Bu nedenle de dönüp geçmişe bakmak iyi bir fikir, masalsa bunun bana göre en iyi zemini. Çünkü masallar ideolojik birer aygıttır ve aldığımız iletileri çok iyi ortaya koyar. Ama ayrıca masallar genetik hafızadan yararlanarak bilinçaltı simgeleriyle ikincil hikâyeler işletir. Altan alta, sinsin, zekice, kurnazca davranarak ve romantizmin akıl oyalayıcılığını çok iyi kullanarak... Bu nedenle de en basit soruları bile aklımıza getirmeyiz. Örneğin bir ölü olan Pamuk Prenses’in öpülmesi bizi neden dehşete düşürmez? Bir ölü olduğuna göre rıza, karşılık verme yani öpüşme söz konusu olamayacağına göre masum bir öpücük soluk borusunu tıkayan elma parçasını nasıl dışarı fırlatır? Yoksa sarsıntıya sebep olacak bir eylem midir söz konusu olan? Ormanda üç kez ölüme terk edilme, meskene tecavüz, zorla alıkoyma, cinayet ve hırsızlık figürleri üzerinden ilerleyen Hansel ve Gretel masalında ekonomik bir nedenle terk edilen çocukların ancak cadının altınlarıyla eve döndüklerinde baba tarafından kabulü travmatik değil midir?”

Konu çok geniş ve derin ama “Masallar ve Toplumsal Cinsiyet”in yegâne iddiası şudur: Bu kitap aslında hep bildiklerimizle şaşırma cesareti üzerine kurulmuştur.” (www.edebiyathaber.net) diye düşüncelerini aktarmıştır.

2.1.5.4. Melek Özlem Sezer’in Masal Kitaplarının Özetleri

Yazarın “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü? Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı? Eldivenlerimi Kim Çalıyor? Eyvah Gölgeler Değişiyor, “Şiir Yazdım Masal Sandım”, Şapkadaki Balık ve Masal Yazdım Şiir Sandım” adlı toplam yedi tane masal kitabı bulunmaktadır. Bu bölümde tüm masallarının özeti yer almaktadır.

Şapkadaki Balık

Bir gün tüm aile terkedilmiş bir iskelede piknik yaparken büyükbabanın şapkası denize düşer. Büyükbaba karısından hatıra olduğu, abla kurdelesı şapkaya sarılı olduğu, oğlan elması şapkanın içinde olduğu için şaşkındır ve şapkanın denizden çıkarılması gerekir. Baba, annenin şaşkın bakışları arasında denize elbiseleriyle atlar ve denizin dibinden şapkayı çıkarır. Fakat içinde kırmızı ve minicik bir balık vardır.

Balığı eve götürüp cam bir kavanoza koyarlar. Balık ne ister diye hiç düşünmezler. Ama minik balık denizin seslerini özler. Gece herkes rüyasında deniz macerası yaşar. Ertesi gün minik balık denizin tuzunu özler evin her yerini tuz sarar. Ev halkı tuzları süpürmekle uğraşır. Bir sonraki gün balık yosunu özleyince bütün evi yosun sarar. Bu defa da yosun temizliği yapılır. Midyeleri özleyince bütün evi midyeler basar. Ve bir gün balık tüm denizi her şeyiyle özler. Böyle olunca eve deniz geliverir.

Sabah uyanan oğlan yatağının ıslak olduğunu görünce gece altını ıslattığını sanır. Ablanın en sevdiği kazağı yosun olunca çok kızar. Babanın gözlüğüne midyeler yapışır. Annenin tuzdan kirpikleri birbirine yapışır. Dede ise yüzerek balığın yanına gidip onu alır ve evini özlediği için böyle olduğunu söyler. Ona kızmamaları gerektiğini; çünkü evinden koparıldığı için geldiği yeri evine dönüştürmeye çalıştığını söyler.

Balığı alıp buldukları iskeleye giderler ve aldıkları denize yani evine geri bırakırlar. Böylece herkes mutlu olur.

Şiir Yazdım Masal Sandım

Aa, Mavi Bir Kedi: Minnoş adlı bembeyaz ve mavi gözlü bir ev kedisi vardır. Minnoş'un karnı büyümeye başlar. Balon yuttuğundan değil, hamiledir. Evin küçük kızı Minnoş ile oynamayı pek sever. Bir gün Minnoş'u alıp kırlara gider. Fakat Minnoş hiç oyun oynamak istemez. Neyse ki küçük kız kırdaki arkadaşlarıyla karşılaşır ve onlarla oyuna dalınca kedisini unuttur. Minnoş'un karnı kıpırdanmaya başlar, çünkü yavruları artık gelmek ister. Küçük kızın aklına birden kedisi gelir. Dönüp sepete baktığında kedisinin orada olmadığını fark eder ve onu aramaya koyulur. Biraz ilerde kedisinin altı tane yavru dünyaya getirdiğini görür, doğruca onların yanına gider. Bu arada gök gürlemeye, sestene irkilen küçük kız yavruları da alarak hızlıca eve gider; fakat bir yavrucağı orada unutmuştur. Yavru kedi daha gözlerinin bile tam açmadan yalnız kaldığını fark eder ve ağlamaya başlar. Bu durumu gören dolunay yavrucağı ışıyla sarar. Masmavi olan kedicik aya bakarak uyuya kalır. Eve giden küçük kız, kedileri kurularken birinin eksik olduğunu fark eder ve çok korkar, daha önce kedileri almış olduğu yere gelir ve yavru kedinin orada uyuya kaldığını görür, masmavi kediyi hemen kucaklayıp annesine getirirler. Masmavi bir kedi hiç görülmemiş bir şeydir elbette ama Minnoş onun yavrusu olduğunu bilir.

Meraklı Balık Şima: Şima, rengârenk, denizi çok sever ama meraklı bir balıktır. Başka yerlerde neler olduğunu bilmek ister. Bir gün gezerken bir akıntıya kapılır. Önce bir dereye varır, sonra tatlı suyu izler. Vardığı yerde bir ördekle tanışır. Her gün buluşmaya başlarlar. Birbirlerine hayatlarını anlattıkça birbirlerini kıskanırlar. Ama ördek su altında, Şima da karada yaşayamaz. Şima merakına yenilir ve ördeğe onu yaşadığı çiftliğe götürmesi için yalvarır. Şima'nın çok üzüldüğünü gören ördek kabul eder ve Şima'yı su dolu bir kovaya koyup çiftliğe götürür. İneğin sütünü içme hayalleri kuran Şima, ineği görünce çok korkar. Sevinsin diye ördek onun için çiçek toplar. Çiçeğin peşinden gelen keleşği gören Şima onu peri sanıp çok mutlu olur. Fakat çiçeklerle bir arı da gelir ve Şima'yı sokar ve onun bayılmasına sebep olur. Ördek bunu görünce Şima'yı dereye götürüp bırakır. Şima uyanınca önce her şeyi rüya sanır. Daha sonra denizaltındakilere dünyada canavarların, perilerin olduğunu söylemeye başlar.

Yedek Lastik Nerdesin?: Cipun arkasına yepyeni bir yedek lastik takılınca cipteki diğer dört ihtiyar lastiğin suratı asılır. Yeni geleni sevmez ve onunla hiç

konuşmazlar. Yedek lastik ne yapsa da konuşmazlar. Hep dedikodusunu yaparlar, ona “işe yaramaz, sıkıcı” derler. Öyle ki artık o da kendisini suçlar. Oysa sadece onu kıskanırlar. O da bunlara aldırılmayı öğrenir. Bir gün tekerlerden biri patlar. Çamura saplanıp kalınca ihtiyar tekerlekler çok korkar. Yedek lastiği de unuturlar. Cipun sahibi tekerin patladığını anlayınca yedek lastiği takar. Diğer lastikler hatalarını anlayıp özür dilerler. Onu tanımaya çalışırlar. Patlak lastik başına geleceklerden çok korkar ama hiç de korktuğu gibi olmaz. Bir çiftlik bahçesinde içine renk renk çiçekler ekilir. Yeni bir yedek lastik gelir. Bu sefer diğer lastiğe davrandıkları gibi davranmazlar yeni gelene.

Ciciki’nin Gitarı: Ciciki, hiç susmayan bir cırcır böceğidir. Ormanda bir gün elma toplarken aşağıda gitar bulur ve üstünde hoplayıp zıplamaya başlar. Ses de çıkınca hoşuna gider ve devam eder. Sonra gitarın içine düşüverir. Rahat bir uykuya dalar. Güzel bir müzik sesiyle uyanır. Dayanamayıp gitarın üstünde oynayıp şarkı söylemeye başlar. Gitarist ne yapacağını bilemez. Cırcır böceğini büyük şehre götürse çok para kazanır; fakat onun mutsuz olacağını, neşesini ve müziğini yitireceğini düşünür. Birkaç gün sonra gitarist yine ormana gelir. Elinde minicik bir gitar vardır. Ciciki çok sevinir ve şarkılar söylemeye devam eder.

Neşeli Turuncu: Turuncu’nun saçları, tepesinden bağlı, portakal gibi turuncu ve kıvrıkcıktır. Çoraplarından biri turuncu, biri yeşildir. Yeni taşındığı mahallede Beş Ejderha adlı bir çete vardır. Bu çete kimseyle oynamaz. Kimseye de rahat vermez, hakaret etmeden duramazlar. Turuncu’nun neşesi canlarını sıkırmaya başlar, ne yaparlarsa onun neşesini kaçırılmazlar. Alay ederler ama Turuncu hiç neşesinden vazgeçmez. Çünkü sen önem vermezsen hiçbir söz seni etkileyemez diye düşünür. Turuncu’nun tavrını gören diğer çocuklar da onun gibi davranmaya başlar. Biri alay ettiğinde üzülmeyiz, öfkelenmeyiz sadece şakayla karşılık verirler. Ejderler de yaptıklarının işe yaramadığını görünce bu davranışlarını bırakırlar. Böylece herkes arkadaş, herkes mutlu olur.

Komşu Çizmeye Kim Var?: Haydar Ali’nin kocaman ayakları vardır ve yaş gününde teyzesi ona yeni çizmeler alınca istemese de eski çizmelerini çıkarır. Hâlâ sağlam olan çizmelerini sokağa bırakır, ihtiyacı olan biri alsın diye. Kış gelir ve lapa lapa kar yağmaya başlar. Yavru bir kedi karı ilk kez görünce oynayıp zıplamaya başlar. Koştururken çizmenin içine düşer. Sıcak ve rahat olduğunu görünce uyuyakalır

horlamaya başlar. Diğer çizmede peynirine sarılmış uyuyan fare horlama sesine irkilerek uyanır. Horlama sesi ağlama sesine dönüşünce fare yan tarafta bulunan çizmedeki komşusuna yardıma ihtiyacı olup olmadığını sorar. Ses ağlamaklı bir miyavlamaya dönünce fare çok korkar ve kendini sincap olarak tanıtip peynirini ona vermek için çizmenin bağcığına asılıp çizmeden çıkmaya başlar. Peyniri komşusuna fırlatıp sonra da uyuyakalır. Haydar Ali sabah ekmek almak için evden çıkınca çizmedeki misafirlerini görünce hem çok şaşırır hem de sevinir. Çizmeleri eve götürüp şöminenin önüne koyar, iki çizmenin arasına da bir kâse süt bırakır. Süt kokusuna uyanan iki misafir çizmeden çıkınca birbirlerini görürler ve şaşırırlar. Kedi kendisine yapılan iyiliği hiç unutmaz. Fare ise onu kardeşi gibi sever. Haydar Ali ile hiç ayrılmazlar. Herkes bu dostluğa hayran kalır.

Masal Yazdım Şiir Sandım

Bir Vak Bir Virak: Bir ördek vardır ve kurbağanın sürekli peşinde gezip virak virak diye ses çıkarmasından başı ağrır. Bir gün kurbağa ördeğe seslerinin çok uyumlu olduğunu ona eşlik ederse şarkının daha güzel olacağını söyler. Ördek kurtulamayacağını anlayınca mecburen vak vak diye eşlik eder. Fakat bakar ki gerçekten şarkı güzel olur. Hış hış diye yapraklar, gak gak diye karga şarkıya katılır. Bir köpek pat pat ayak sesiyle, hav hav diye havlayıp, şap şap diye de suya patisini vurarak şarkıya katılır. Sonra bir çocuk da el çırparak şak şak diye şarkıya eşlik etmeye başlar. Her biri ayrı ayrı da güzel seslerdir. Fakat koro halinde olunca ortaya çok güzel bir şarkı çıkar.

Kiraz Seven Fare: Ayıların ininde onlarla kış uykusuna yatan biri daha vardır. Bu bir faredir. Fare kirazları çok sevdiği için kışın uyumaya karar verir ki yaza daha çabuk kavuşup kiraz yesin. Ama ayıların bünyesi gibi bu duruma alışık olmadığından iğne ipliğe döner. Bahar gelince ayılar uyanır ve fare de korkup kaçır. Tam kira vardıgı anda açlıktan bayılır. Arkadaşları onu görüp kendi yuvalarına taşırlar. Yazı dört gözle bekler fare. Kiraz ağaçları bembeyaz çiçeklerini döküp meyve verince fare başlar kiraz yemeye. Ama o kadar yer ki kiraz yemekten yorulur. Kirazları çok seven fare kendini de kırmızıya boyar. Yaz bitip de güz gelince yağmur başlar. Fare yağmura yakalanınca kırmızı boya akıp gider. Ama fare üzülmez. Sonbaharda çıkan sarı sarı ayvalara bakıp onlara hayran kalır. Sonunda fare her mevsimin meyvesinin güzel olduğunu anlar.

Sincap Evi: Dört sincap kara bata çıka, halatlarla küçük bir köpek evini çeker. Köpek artık büyüdüğü için, bu kulübeye köpeğin kafası bile sığmaz ve bu kulübe zaten köpeğin ihtiyacına cevap vermez. O yüzden üşümesin diye köpeğin sahibi köpeği bir süreliğine eve alır. Bir gün köpeklerle yanında kaldığı aile kasabaya giderler. Evin küçük kızıyla oğlu, köpekleri için yeni bir kulübe yapmak için yeni tahtalar alırlar. Bunu gören dört sincap evi alıp ormana doğru yola koyulurlar. Köpeğe küçük gelen ev sincaplara göre saray gibidir. Evi ormana götürürler, ama ağaca nasıl çıkaracaklarını bilemezler. Onlar bunu düşünürken evin sahibi köpek havlayıp ortalığı inleterek gelir. Kasabadan gelir gelmez fark eder kulübenin yokluğunu ve sincapların izlerini takip edince onları hemen bulur. Sincaplar çok korkar ve köpeğin onları yiyeceğini düşünürler. Sonra küçük kız ve oğlan koşarak gelip köpeği durdururlar. Ona yeni alınan tahtalarla yeni ev yapılacağını söylerler. “Artık ihtiyacın yok eskisine, kulübe sincapların olsun. Arkadaşlık paylaşmaktır.” derler. Çocuklar kulübeyi ağaca taşırlar. Böylece köpek de anlar kullanmadığı şeyleri paylaşması gerektiğini. Ertesi sabah uyandıklarında bahçede fındıklarla iki çocuk ve bir köpek resmi çizili olduğunu görürler. Bu bir teşekkür hediyesidir.

Süper Horoz Üüürü-ü: Anaç tavuk yumurtalarının üzerinde otururken birinin kırırdandığını hissedip bakar ve bir tanesinin daha kabuğundan çıkmadan öttüğünü görür. Telaşlanıp çiftlikteki komşularına seslenir. En başta kimse inanamaz; fakat yavru ötmeye devam edip kabuğu çatlatıp çıkar. Anaç tavuk çok üzülür erken doğan yavrusuna. Fakat herkes şamatacı yavrunun beslenmesine yardım eder. Küçük horoz mutludur; çünkü herkes onunla ilgilenir. O da onlara konser verir. Hatta meraklılar ta uzaklardan gelir. Zamanla bu merak biter. Çünkü yavru horoz susmaz. Gece gündüz demeden uyarıları dinlemeden öter durur. Çok geçmeden kimse onunla konuşmaz. Hiç arkadaşı kalmaz. Sadece annesi kalır yanında, o da onu uyarır yalnızca sabahları ötsün diye. Küçük horoz bunu da anlamayınca kargalar yetişir imdada. Sürekli horozun başında gaklamaya başlarlar. Gece gündüz demeden. Horoz onları uyarmak istediğinde bile gaklayıp onu dinlemezler. Horoz kızıp üüürüüü diye ötmeye başlayınca aynısını çiftliktekilere yaşattığını anlayıp durunca kargalar göz kırpıp gider. Neler yaşattığını anlayan horoz artık sadece sabahları ötmeye başlar.

Cik Cik ve Zürafa: Çok neşeli ve meraklı bir civciv vardır. Göğe yükselip her yeri görmek ister. Serçeler uçunca kanatları var diye kendisi de aynı şeyi yapmaya

çalışır; ama göğe yükselemez. Kertenkeleyi örnek alıp ağaca tırmanmaya çalışır ama yine olmaz. Yarasayı görünce onun gibi ters sarkıtırsa kendini boyu uzar mı diye düşünüp dener; ama yine bir sonuca ulaşamaz. Hoplaya zıplaya göğe ulaşmaya çalışırken zürafaya rastlar. Zürafa da civcivi görür ve pek sever. Civciv derdini anlatır. Ta yükseklerle çıkıp her yeri görmek istediğini söyler. Ama ne zürafa aşağı inebilir ne de civciv bir yardım olmadan yukarı çıkabilir. Yardıma bir maymun yetişir. Civcivi ağaca çıkarıp oradan zürafanın başına bırakıverir. Bütün gün ormanı gezerler. Civciv çok mutludur; ama oynamayı da özler. Zürafanın boynundan omzuna kayıverir oradan da kuyruğundan aşağıya. Papatyadan iki taç örüp zürafa ve maymuna hediye eder. Teşekkür eder. Bulut da yağmur damlalarından civcive bir taç verir.

Yavru Fil Fi-Fo-Fi: Bir zamanlar yavru bir fil vardır ve en yakın arkadaşı da kızıl saçlı Funda Funi'dir. Funda Funi ve onun anne babasıyla yaşayan yavru filin ezdiği üzümlerin suyunu pazarda satarlar. "Fi-Fo-Fi Üzüm Suları" diye satarken pazardakiler aralarında konuşmaya başlar: filin daha önce sirkte olduğundan, kulağı yırtılınca hayvanat bahçesine satıldığından ve yeni sahibinin bu aile olduğundan bahsedilir. Bu lafı duyunca Funda çok kızar:

—Siz arkadaşınıza, eşinize, çocuğunuza, anne, babanıza sahibiyim diyor musunuz? der.

Fi-Fo-Fi bir sirkte doğar. Bir gün kaçmaya çalışırken kulağı tellere takılıp yırtılır. Hayvanat bahçesine satılacağı zaman Funda Funi'nin ailesi traktörlerini satıp onu alırlar. Çiftçi oldukları için traktör olmayınca zorlanırlar. Hesap kitap yaparlar ve sonuç olarak daha çok çalışmaya karar verirler. Gün doğmadan uyanıp ay ışığını görene kadar çalışırlar. Birkaç gün geçtikten sonra bir sabah Funda gün içinde yapacakları birçok işin yapılmış olduğunu görünce şaşırır. Önce nasıl olduğunu anlamaz. Bir bakar Fi-Fo-Fi: "Hep birlikte yiyorsak hep birlikte üretmeliyiz." der. Bir çiftçinin yapacağı bütün işleri yapar yavru fil. Hep birlikte çalışırlar bütün aile. Yavru fili kardeşi gibi seven Funda Funi bunu Fi-Fo-Fi'ye fısıldar.

Eldivenlerimi Kim Çalıyor?

Büyükannesi Moli'ye eldiven örerken Moli iyi geceler öpücüğünü aldıktan sonra büyükannesinden onun için bir eldiven daha örmesini ister. Büyükanne sadece iki eli olduğunu üçüncüyü neden istediğini sorunca Moli birinin sürekli eldivenlerinin

sol tekinin aşırıldığını düşündüğü halde kaybettiğini söyler. Büyükanne kabul edip sol eli için iki tane örmeyi kabul eder. Annesi ona bu konuda çok kızar. Hem eldiven örmenin çok zor olduğunu hem de yalnızca büyükanneye değil; yün üretenlere de büyük bir saygısızlık olduğunu söyler. Oysa Moli eldivenlerini çok sever ve kaybetmemeye çok dikkat eder. Eve gelince de kurusun diye radyatörün üzerine bırakır.

Bir gece eldiveninin üzerine minicik lambalar ve basınca ses çıkaran bir düğme bırakıp öyle uyur. Rüyasında renkli bir filin eldivenini alıp hortumuna geçirip hortumundaki suyla onu doldurarak oynadığını görür. Gözlerini açınca eldiveninin yerde yürüdüğünü görür. Rüyanın devam ettiğini sanıp kendini çimdiklemeye, tokatlamaya başlar. Fakat canı yanınca rüya olmadığını anlar. Önce korkar ve içinde olabilecek hayvanları tahmin etmeye başlar. Fil, at, horoz, sincap... Sonra kalkıp bakmaya karar verir. Eldiveni kaldırır ve altında bedeni rengârenk iplerle sarılı bir fare görür. Meğer eldivenleri hep o aşırırmaktadır. Hatta ormandaki ağacı da rengârenk yapar. Fare eldiveni bir ucundan kemirdikten sonra ağaca asar. Sonra yaptığı sıcacık yuvasına girer bir güzel uyur. Fakat eldiven farenin ağırlığına dayanamaz söküldüğü yerden son ilmeğine kadar sökülmeye devam eder. Eldiven tamamen sökülünce gidip yenisini getirir. Moli'nin eldivenlerinin hepsi zamanla böyle fareye yatak olur. Böylece ağaç rengârenk bir eldiven ağacına dönüşür.

Moli ağacı çok merak eder. Farenin arkadaşlığını sever ama haksızlığa uğradığı için kızgındır. Neden hep sol eldiveni aşırıldığını sorunca fare sol elinin hep cebinde olduğunu sağ elinde çanta taşıdığı için onu seçtiğini söyler. Moli'nin üşütmesini istemediğini söyleyince Moli: “Annem eşyalarımı kaybettiğimi sanıp bana ne kadar kızdı biliyor musun? Beni savruk sandılar. Bencillik ettin. Yapmadığım şeyler yüzünden suçlandım.” diye çıkışır. Fare hiç bunları düşünemez. Hatta aldığı her eldivenden sonra ona yeni eldivenler yapılıncaya sevindiğini düşünür. Fare üzülüp özür diler. Yarın gelip ağaçtaki ipleri alabileceğini söyler. Ve cama yönelir gitmek için. Fakat hava o kadar soğuk ve fırtınalıdır ki savrulur, tam düşecekken Moli onu tutar ve içeri alır. Gece kalmasını ve sabah teklif eder. Ona sıcak bir yatak kurmak için eski atkısını aramaya başlar.

Eski eşyalarını paylaşmayı sevmeyen Moli'nin odası eski eşyalarla o kadar doludur ki aradığını bulmak çok zordur. Annesi kullanmadıklarını başkalarıyla paylaşmanın çok güzel bir şey olduğunu, hatta güzel hissettirdiğini söylese de Moli bunu kabul etmez, eski eşyalarını biriktirir. Sonunda eski atkıyı bulup fareye sıcacık bir yatak hazırlar. Fare yatağa girip uyuyunca ona bakan Moli artık ihtiyaç duymadığı bir eşyanın başkası için ne kadar önemli olabildiğini görünce mutlu olur ve annesinin haklı olduğunu anlar.

Moli sabah heyecanla annesi ve büyükannesine ormana gitmek istediğini söyler. Soğuk kış gününde gidilemeyeceğini söylemelerine rağmen Moli'nin ısrarına dayanamayıp ormanın yolunu tutarlar. Yolda Moli: “Bir kitap okudum. İçindeki bir masalda eldivenleri çalıp içinde uyuyan bir fare varmış...” diye anlatmaya başlar. Gülüşürler.

Ağacı görünce Moli cebindeki üçüncü eldiveni çıkarıp içindeki fareyi gösterip: “İşte aşırımacı!” der. Ve olayları anlatır. Annesi ona inanmadığı için özür dileyip onu öper. Büyükanne de fareye kocaman bir eldiven öreceğini ve artık onun içinde uyuyabileceğini söyler. Fakat orman uzak olduğu için Moli artık fareyi göremez. Bu yüzden üzülür.

Moli'nin odasının camına dalları değen koca bir ağaç vardır. Büyükanne kocaman bir eldiven örer. Annesi de eldivene bir kurdele bağlayıp ağaca bağlar. Fareyi de içine koyarlar. Eski eldiven teklerini de ağacın dallarına bağlarlar. Rengârenk yapraklar gibi dallarda savrulurlar.

Karagöz'ün Gölgesini Kim Çaldı?

Karagöz bir gün bakar ki gölgesi yok. Arar tarar hiçbir yerde bulamaz. Herkese sorar fakat gülmekten başka bir şey yapan olmaz. Belki de gördüğüm rüyadır deyip uyur. Ama Karagöz Çelebi rüyasında dedesi Karagöz'den bol bol azar işitir. Nasıl olur da gölge ustasının torunu gölgesini kaybeder. Uyanınca aramaya devam eder. Yatağın altını ararken Hacivat Çelebi gelir. “Ne arıyorsun?” diye sorunca gölgesini kaybettiğini anlatır. Sonra Hacivat'ın da gölgesinin olmadığını fark ederler.

Hacivat arkeolojik bir kazıda ikisi için bir iş bulduğunu söyler. Şeyh Küşteri'nin terliklerindeki değerli taşları bulmak içindir kazı. “Belki bu sayede gölgelerimizi de buluruz.” der Hacivat.

Kazı ekibinin yanına gidip çalışmaya başlarlar. Karagöz bulduğu bir kutuyu temizlerken Hacivat da ekiple çene çalar. Karagöz kutuyu temizlerken bir ejderha ortaya çıkıverir. Ama gölge şeklindedir ve ondan başka kimse görmez. Gölge ne yapmak isterse ona yaptırır. Hacivat tuhaflığı fark edince yanına gider. Fakat o gidince Cazu yani bir cadı ortaya çıkıverir. Bu da Hacivat'ın gölgesi gibi görünüp Hacivat'a istediğini yaptırmaya başlar. Cazu ile ejderha kutuyu elde etmek için savaşımaya başlarlar. Bu yüzden Hacivat'la Karagöz birbirine girer. Ejderhanın ateşi Hacivat'ın sakalının ucunu yakar. Cazu'nun ağzından çıkan su Karagöz'ü sırlıslam eder. Ekibe dönüp bakarlar fakat ekip hiç kımıldamaz. Cazu'nun attığı sular bir anda buharlaşıp havada iki terlik şekline bürünür. Uçlarında da iki zümrüt taşı vardır. Sonra görüntü yok olur. Ellerinden kayan kutu bir kuyuya düşer. Kuyuya koşarlarken kuyu birden yok olur. Kuyunun yerinde terleyen bir kaya kalır. Bunlar olup bittikten sonra ekip birden eski haline döner. Söyleceklerine kimse inanmayacağından anlatmazlar.

Gece olunca Hacivat ve Karagöz kuyuyu bulmak için gelirler koca kayanın yanına. Karagöz: "Dedelerimizin ruhu adına yarıl ey taş!" deyince taş yarılı verir. Ve içine düşerler yara bere içinde. Kuyunun içinde bir kapı ararken Karagöz'ün sırf dalgasına söylediği: "Tak tak! Kim o? Karagöz ile Hacivat! Hadi aç şu kapıyı da gelene bak!" cümleleriyle yer yarılr. Kırk evin, kırk kapının olduğu bir yerde bulurlar kendilerini.

Hacivat kırk kapıyı açıp bakmayı düşünür. Ama eğer açarsa ve yanlış kapıysa ve onlar içerde kalırsa ne olur diye düşünür. Daha sonra gözleri kapalı kırk kapıyı sırayla açmaya başlar. Ama her kapı arasında mesafe vardır. Hacivat çok yorulur. Diğer yanda Karagöz ortadaki çeşmeyle uğraşır. Ağzına aldığı su kulağından, kulağına döktüğü su ağzından çıkar. Suyu dökünce kırk kapıyı gezip sudan bir terlik olur. Karagöz ayakkabılarını ceplerine, çoraplarını ise mendil gibi üst cebine koyup terlikleri alır eline. İki terlik edinen Karagöz terlikleri giyince terlikler ayağını yerden keser ve bir kapıya götürür. Kırkıncı kapıyı da açan Hacivat gözünü açıp bunu görünce boşuna yorulduğunu anlayıp Karagöz'ün peşinden koşar. Eline sımsıkı tutunur. Kapıdan girince kapı yok olur ve ev ters döner. Ayakları tavana yapışık yürüyen Karagöz hiç zorlanmaz. Hacivat ona daha da bir sıkı tutunur düşmemek için. Tavanda bir pencere görürler ve çıkış olduğunu düşünürler. Karagöz: "Madem ev bizimle dalga

geçiyor biz de onu gıdıklayalım.” deyip evi gıdıklamaya başlar. Ev öyle bir güler ki bunları pencereden dışarı atıverir.

Karagöz’le Hacivat bir perdeye düşüverirler. Nareke çalmaya başlar. (Nareke: Karagöz-Hacivat oyununda çalan düdü.) Perdeye dekor tasvirleri düşer. Bir kasaba meydanı ve kırk kapı... Baş aşağı bir ev, tavanında bir pencere. Nareke çalar.

Hacivat bağırır: “Yâr bana bir eğlence...”

Karagöz cevap verir: “Dünya hâlini göstermeye geldik perdeye.”

Hacivat: “Kayıp gölgelerimizi aramaya çıktık ve sonunda bu perdede bulduk. Ama şimdi gövdelerimiz nerde?

Derken Ejderha ve Cazu yine çıkar ortaya. İkisinin de ayağına yapışıverirler. Hacivat da onlara saldırır. Hacivat’la Karagöz el ele atlarlar yere Ejderha ve Cazu’nun eli boş kalır. Birden perdeden kazı alanına düşerler. Herkes şaşkın. Karagöz’ün sudan terlikleri gittiği için ayakları ve paçaları ıslak. Hemen çoraplarını giymek için elini cebine atar. Çorapları çıkarınca iki zümrüt yere düşer. Şeyh Küşteri’nin terliklerindeki zümrütlerdir bunlar. Tarihi olduklarını düşündükleri için arkeologlara teslim ederler.

Sonra yola koyulurlar. Gölgeleleri de peşlerinde...

Eyvah Gölgeleler Değişiyor!

Gölgelelerini artık buldukları için peşlelerinden geldiğine emin olan Karagöz ve Hacivat dönüp bakınca gölgelelerinin değiştiğini görüp çok şaşırırlar. Birinin gölgesi eşek, birinin gölgesi horoz. Bir bakarlar herkesin gölgesi değişmiş: kedinin gölgesi köpek, köpeğinki fare, kuşunki aslan...

Birbirlelerinin gölgesiyle dalga geçen Karagöz ve Hacivat birbirlelerini kırıncı küsüp konuşmamaya başlarlar.

Hacivat gölge oyunuyla oyalanır, Karagöz yemez içmez arkadaşının yokluğundan. Karagöz gece erken uyur rüyasında dedesini görür. Hacivat’ın gönlünü almak için sabah uyanır uyanmaz onun gölgesini bulmak için yola koyulur.

Hacivat ertesi gün hamama gider. Suyun gölgesi Hacivat’la şakalaşmaya başlar. Suyun gölgesi Hacivat’ı çok sever onu ışıklar hamamına götürür.

Karagöz gölgeyi aramaya gitmeden kapısına gider Hacivat'ın. Kapıyı defalarca çalar ama açan olmayınca gölgeleri bulmak için Gölgeğin Bitpazarı'na gittiği notunu bırakır.

Hacivat ışıklar hamamında çok eğlenir. Bulutlar koltuk gibi kullanılır. Yediği önünde yemediği arkasındadır. Şerbetler, yiyecekler... Hacivat'ın aklına Karagöz hiç gelmez çünkü Suların Gölgesi ona her gün unutturan bir şerbet içirir. Suların Gölgesi bir gün dertlenip şerbet içirmeyi unuttur. Hâlini soran Hacivat'a bir zamanlar bulundukları yerde bir çağlayan olduğunu ve onun da çağlayanın gölgesi olduğunu anlatır. Ama bir gün çağlayan ona haber vermeden toparlanıp gider. Bu yüzden hasret çektiğini anlatır.

Karagöz'ü hatırlayan Hacivat ondan bahsedince Suların Gölgesi ona darıldığını hatırlatır. Hatırlayıp üzülmesini istemediği için de ona her şeyi unutturan bir şerbet içirdiğini anlatınca Hacivat hemen Karagöz'e gitmek ister. Çünkü Karagöz o olmazsa iki günde başını derde sokar.

Karagöz'ü arayınca Gölgeğin Bitpazarı'na gittiğini görürler. Hacivat'ı hemen oraya götürebileceğini söyleyen Suların Gölgesi Karagöz'ün onun için biraz çaba göstermesi gerektiğini söyler. Bu yüzden Karagöz'ü yanlarına almazlar.

Karagöz bulut nehrinde ilerlerken Suların Gölgesi nehre atlayınca bulut nehri birden suya dönüşür. Meğerse bulut nehri Suların Gölgesi'nin bahsettiği çağlayan. Suların Gölgesi peşlerinden gelmedi diye darılmıştır. İki taraf da yanlış anlaşılma sonucu küsmüştür. Sarılıp barışırlar. Onlar gidince Karagöz çamurun ortasında kalır. Çok zor olsa da Gölgeğin Bitpazarı'na varır. Bir sarımsak gölgesinin yanında Hacivat'ın gölgesinin bedava verildiğini görünce dostuna verilen değere üzüldüğü para miktarını artırıp satın alır. Bunu gören Hacivat duygulanıp ağlar.

Pazarcıyla kavga eden Karagöz kendi gölgesini bulamaz. Yanına gelen Hacivat'la sarılıp barışınca kendi gölgesini aramaya başlar. Ve onu bir ağacın altında şiir yazarken bulurlar.

Eve geldiklerinde pazarcıdan kavga sırasında aldıkları diğer gölgeleri pencereden bırakmaya başlarlar. Gölge Kız gidince Karagöz'ün gölgesi de gitmeye kalkınca Karagöz pencereyi kapatır.

Gölge Kız'ı aramaya başlarlar Karagöz'ün sevdasını anlayınca. Bin bir maceradan sonra bir eve varırlar ve o eve girince bir Dilber'le karşılaşır. Gölge Kız ile alakası yoktur. Bir bakarlar Gölge Kız perdede. Karagöz'ün gölgesi de yanına gider hemen. Oynamaya başlarlar. Oyun biter ve Dilber ile arkadaşları onlara hediyeler verir. Yola koyulurlar. Tekne onları bir buluta bindirir. Buluttan Gölge Kız'ı aramaya ona bakınmaya devam ederler. Bir çatıya konuverirler. Kimin çatısı acaba?

Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?

Yazarın yazma hikâyesini de paylaştığı bu eser post modern bir masal kitabıdır.

Yazar bir gün yazdığı kitabını okurken bir kebikeçle karşılaşır. (Kebikeç: Kitapların muhafızı olarak bilinir. Kitabın başına “Ya Kebikeç!” yazılırsa güvelerin o kitaba zarar vermeyeceğine inanılır.) Ne yapsa Kebikeç'i sayfadan kaldırıp diğer sayfaları okumaya geçemez. Kebikeç tek bir şartla izin vereceğini söyler. Ona da bir kitabında ona yer verirse. Karagöz ve Hacivat'ın yeni masalı böyle başlar.

Bir gün Hacivat yeni aldığı ayakkabısı ayağına vura vura yürürken yemyeşil çimenlerle kaplı bir merdivene rastlar. Ayakkabılarını çıkarıp merdivenleri tırmanmaya başlar. Bir kitap bulur. Kitabı okumak ister fakat hava karardığı için okuyamaz. İçinden: “Keşke ışık olsa da okusam.” diye geçirince sayfa kararır ve yazılar ışık saçar. Böylece okumaya başlar. Kitapta Gölge Kız'ın maceraları vardır. Hacivat kitabı Karagöz'e götürmek ister ama bir balık sudan fırladığı gibi götürür kitabı. Anlatırım diye düşünür. Biraz ilerleyince her şeyi unuttuğunu fark eder. Yürürken başına bir kiraz ağacı yaprağı düşer. Üstünde de bir not vardır. Karagöz'ü Kebikeç'in sarayına götürmesini, Gölge Kız'ın ve gövdesi Beril'in orda olduğu yazar. Ama Hacivat kara kara nasıl götüreceğini düşünmeye başlar.

Biraz ilerde tek bir kirazı olan bir kiraz ağacı görür. Göz kapayıp açana kadar ağacın dalları yapraklarla, çiçeklerle dolar. Sonra bu çiçek yaprakları birleşip bir şemsiye olur. Şemsiye ters dönüp Hacivat'ı içine alıp yola koyulur. Şemsiye onu uzun yollar boyunca götürür. Karagöz, Hacivat, ikisinin gölgesi ve Gölge Kız, kayığa dönüşen kiraz çiçeklerine binerek yola koyulurlar.

Kebikeç'in sarayına gelirler ama her yan uçurum. Nasıl varacaklarını bilemezler. Sonunda bir yolunu bulup içeri girerler. Başlarından geçen başka maceraların sonunda kitaba ulaşırlar. Kitap birden çoğalır, öyle ki sadece

isimlerini bile okumak günler alır. Balıkların Düş Yaşamı diye bir kitabın kapısını çalıp kendilerini su altı yaşamında bulurlar. Kitabın hikâyesi bitince başka bir pencere açılır. Gökyüzü Kitabı'na geçerler. Mars'ın tam ortasında bir kız görürler. Kat kat bir elbise ve yüzü peçeli. Gölgesinden tanıyan Karagöz “Beril!” diye seslenince peçesini açan kızın bütün yüzünün göz olduğunu görürler.

Bir göle varırlar ve küçük bir kayık çıkınca beşi üst üste yola koyulur. Vardıkları mağarada sesleri dinleyince toprağı kazıp yeryüzüne çıkarlar. Bir uçurum kenarında bulurlar kendilerini. Gölge Kız şarkı söylemeye başlayınca uçurum suyla dolmaya başlar. Sonra karşıdan gelen yelkenliyi fark ederler. Gemi yaklaşıncı içinde Beril'i görürler ve gemiye binerler. Yerler, içerler.

Hacivat'ın karaya çıkmayı dilemesiyle karaya çıkarılırlar. Karada Sindirella'nın balkabağı arabası, yeniden taş kitap ama bu defa bol bilmeceli, kitap bitince aklıktan yemek kitabı aramaya başlarlar.

Bir meydana bulurlar kendilerini. İki de iki ayrı kapıya gider. Hacivat kapıdan girer girmez yardım edip yemeğı hak eder ve birçok da tarif öğrenir. Ama Karagöz girdiğı kapıdan hiç yardım etmeden yemeğı çalışınca pasta, börekler kitabın içine girer. Karagöz başka bir kapıya gider. Bu defa zorla da olsa pidelerin pişmesine yardım edince karnını doyurabilir. Yeme içmeler bitince kitaplar bunları bir bahçeye çıkarır.

Bahçede bir çadır vardır. Hemen içine girerler ve Beril'i görürler. Hikâyeler anlatınca çadırın tepesinde üç gölge canlandırmaya başlarlar. Hacivat, Karagöz ve Gölge Kız. Hacivat hemen uykuya dalar. Beril, Hacivat'ı ensesinden tuttuğı gibi omzuna atar. Sonra Karagöz'ü de atınca omzuna bir limana götürür. Gelen gemiye bindirir. Gölge Kız Karagöz'ün gölgesiyle Beril arasında kalır ama Beril ona gitmesini söyler. Çünkü her yılda bir düzenlenen Kebikeç Günü'nde buraya gelip onu görebilir. Çünkü Beril masalda olmak isteyen Kebikeç'tir.

Gemiye binen Hacivat'la Karagöz gözlerini evlerinde açarlar. Öyle yorgun düşerler ki üç gün üç gece uyurlar. Uyanınca yazarımız karınlarını doyurur ve onları aya uğurlar. Orda bile didişip dururlar.

2.2. İlgili Çalışmalar

Alan yazın incelendiğinde “dil ve İçerdiği İletiler Açısından İncelenmesi” isimli bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak araştırma konumuzla benzerlik gösteren araştırmalardan bazıları şunlardır:

Karabulut (2019) “Mustafa Ruhi Şirin’in Eserlerinin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde Mustafa Ruhi Şirin’in “Gökyüzü Çiçekleri, Martıcık ile Tilki ve Geceleri Mızıka Çalan Kedi” adlı eserlerinin söz varlığı incelemesini yapmıştır. Eserlerin deyimler, ikilemeler ve terimler yönünden zengin olduğunu ancak diğer söz varlığı öğelerinin kitaplarda pek de yer almadığını tespit etmiştir.

Özdoğan (2019) “Peyami Safa’nın Biz İnsanlar Romanının Söz Varlığı” adlı yüksek lisans tezinde “Biz İnsanlar” romanının söz varlığını tematik açıdan incelemiştir. Romanda toplam 81.167 sözcük kullanıldığı tespit edilmiştir. Hem dönemin zihniyetini yansıtan sözcükler hem de Peyami Safa’nın söz varlığının yansımalarını incelemiş, bu bağlamda kullanılan sözcüklerle anlam içeriği yüksek bir metin sunulduğu sonucuna varmıştır.

Yerdelen (2019) “Ceyhun Atuf Kansu’nun ‘Balım Kız Dalım Oğul’ Adlı Eserinin Söz Varlığı” adlı yüksek lisans tezinde eserde geçen deyimleri ve ikilemeleri, atasözlerini, yansıma sözcükleri, argo sözcükleri tespit ederek, eserdeki kullanım sıklıkları ile birlikte vermiştir. Eserde 3.862 farklı sözcük kullanılmıştır. Yazarın çok geniş bir söz varlığına hâkim olduğu yapılan çalışma sonucunda tespit edilmiştir.

Uz (2019) “Behiç Ak’ın ‘Gülümseten Öyküler’ Dizinindeki Hikâye Kitaplarının Kalıplaşmış Söz Varlığı Açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde Behiç Ak’ın çocuk hikâyelerinde Türkçenin söz varlığını kullanım şekli ve “atasözü, deyim, tekerleme, bilmece ve ikileme” gibi unsurların kullanım sıklığını incelemiştir. Behiç Ak’ın çocuk kitaplarında daha çok deyim ve ikileme gibi söz varlığı unsurlarını sıklıkla kullandığı; tekerleme, bilmece ve atasözü gibi söz varlığı unsurlarını ise daha az sıklıkla kullandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sekman (2020) “Orhan Veli Kanık’ın Öykülerinin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde Orhan Veli’nin sanat anlayışı, hayata, insana ve topluma bakış açısı ile söz varlığı arasındaki bağ incelemiştir. Orhan Veli’nin hacimli olmayan öykülerinde söz varlığına dair zengin bilgiler elde edilmiştir. Bu

öykülerde belirli sözcüklerin sıklıkla tekrarlanması, kalıp sözler, ikilemeler ve deyimlerin ustalıklı kullanılması, sözcük gruplarının zengin olduğu görülmüştür.

Aslan (2017) “Oğuz Tansel’in Derlediği Masalların Türkçenin Söz Varlığı Bağlamında İncelenmesi” adlı çalışmasında Tansel’in derleyip yazdığı altı masal kitabını incelemiştir. Sonuç olarak masalların; deyimler, ikilemeler, atasözleri ve kalıp sözler bakımından büyük bir zenginlik gösterdiği görülmüştür. Masallarda zengin bir dil kullanılmıştır; anlatım akıcıdır.

Sever ve Karagül (2014) “Oğuz Tansel’in Derleyip Yazdığı Masal Kitaplarında Yer Alan Söz Varlığı Öğelerinin İncelenmesi” adlı çalışmasında Oğuz Tansel’in derleyip yazdığı 6 masal kitabında yer alan toplam 44 masalı incelemiştir. Masallarda toplam 625 kalıplaşmış dil birimi (atasözü, deyim, ikileme, kalıp söz) tespit etmiştir. En çok ikilemelerin kullanıldığını saptamıştır. Tansel, derleyip yazdığı 6 masal kitabında toplam 399 (% 63,8) ikilemeye yer vermiştir.

Aktaş (2016) “Okuma Eğitimi Açısından Sevim Ak’ın Çocuk Öykülerinde Söz Varlığı” adlı çalışmasında, Sevim Ak’ın “Yıldızlar Nereye? ile Duvarlar Resim Olsa” adlı iki uzun öyküsünün söz varlığını tespit etmek için incelemiştir. İncelenen öykülerdeki söz varlığı unsurları; kelimeler, deyimler, atasözleri, tekerlemeler, kalıp sözler (ilişki sözleri), kalıplaşmış sözler, ünlemler, özel isimler, ikilemeler, yansıma sözcükler başlıkları altında ayrı ayrı ele alınmıştır. Çalışmanın sonucunda yazarın iki uzun öyküsü toplamda on bir bini aşan söz varlığı barındırmaktadır. Ayrıca iki kitapta da söz varlığı unsurlarından atasözlerin ve deyimlerin çok az kullanıldığı tespit edilmiştir.

Akyalçın ve Gürcü (2017) “Orhan Pamuk ve Fakir Baykurt’un İki Romanında Deyim, Atasözü ve İkilemeler Bakımından Söz Varlığı” adlı çalışmalarında Orhan Pamuk’un “Sessiz Ev” romanı ile Fakir Baykurt’un “Yılanların Öcü” adlı romanlarında bulunan deyimler, atasözleri ve ikilemeleri ele almıştır. Fakir Baykurt’un romanında kullanılan deyim sayısı Orhan Pamuk’un romanında kullanılan deyim sayısının iki katı, atasözü sayısı altı katı, ikileme sayısı üç katı olarak belirlenmiştir. Orhan Pamuk’un Türkçe söz varlığının önemli öğelerinden ikilemeler, deyimler ve atasözlerinin kullanımı konusunda Fakir Baykurt’a göre pek de başarılı olmadığı sonucuna varılmıştır.

Mert (2009) “Türkçenin Söz Varlığı Açısından Eflatun Cem Güney'in Derleyip Yazdığı Masallar” adlı çalışmasında Eflatun Cem Güney'in 1947- 1992 yılları arasında yayımlanan 26 kitabında, derleyip yazdığı 70 masaldaki sözvarlığı öğelerini (atasözleri, bilmece, deyimler, doldurma sözcükler, ikilemeler, ilişki sözleri, kalıp sözler, tekerlemeler, yansıma sözcük ve ikilemeler, yerel sözvarlığı öğeleri) belirlemiştir. Sonuç olarak Türkçenin zengin bir dil olduğunu yansıtan ve Güney'in bireysel sözvarlığını oluşturan çok sayıda atasözü, bilmece, deyim, doldurma sözcük, ikileme, ilişki söz, kalıp söz, tekerleme, yansıma sözcük, yansıma ikileme, yerel söz varlığı ögesi saptanmıştır.

Türk ve Alman masallarının iletilerinin karşılaştırıldığı bir çalışmada 70 Türk masalı ve 211 Grimm masalının iletişi incelenmiştir. Bu iletiler; etik, psikolojik, sosyolojik, ekonomik ve öteki iletiler başlıkları altında ele alınmıştır. Türk masallarında kişisel gelişime katkı sağlayacağı düşünülen ileti sayısı 114, katkı sağlamayacağı düşünülen ileti sayısı ise 41 olarak tespit edilmiştir. Grimm masallarında 299 kişisel gelişime katkı sağlayacağı düşünülen, 129 kişisel gelişime katkı sağlamayacağı düşünülen ileti tespit edilmiştir (Karakuş ve Deniz, 2019:1666-1686.)

Keloğlan masallarına ilişkin bir çalışmada bu masalların çocukların eğitimine yönelik iletileri incelenmiştir: “*Masallarda genelde hazırcı bir tip olarak çizilen Keloğlan, verdiği sözde durmaz, yalan söyler, iyilik gördüğü kişiye kötülük yapar. Buna rağmen Keloğlan âdeta ödüllendirilir ve karşısına onun hayatını kolaylaştıran biri çıkar hep.*” diye sonuca varılır. Araştırmacı bazı masallarda ise Keloğlan'ın hakkını arayan, cesur, karşılıksız iyilik yapan, tok gözlü gibi olumlu özelliklerinin de olduğunu; fakat olumsuz özelliklerinin daha çok olduğunu bu yüzden bu masalların çocuklara göre yeniden uyarlanması gerektiğini önermiştir (Erdal, 2016: 4).

Kısaca özetlenen bilimsel çalışmalar incelendiğinde, bu araştırmalarda, genel olarak çocuk edebiyatı alanında yazılan romanlar, hikâyeler ve masallar söz varlığı açısından incelenmiş, bu incelemelerde belirlenen söz varlığı öğelerinin Türkçenin gerçek söz varlığı ile çocukların söz varlığı üzerindeki etkisine değinilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeli, verilerin toplanması, verilerin analizi, evren ve örneklem başlıklarına yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma nitel bir araştırmadır. “Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir.” (Yıldırım ve Şimşek, 2018:41).

Bu araştırmada yazarın “Eyvah Gölgele Değişiyor (2018), Masal Yazdım Şiir Sandım (2019), “Şiir Yazdım Masal Sandım” (2018), Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı? (2017), Eldivenlerimi Kim Çalıyor? (2017), Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü? (2016), Şapkadaki Balık (2018) adlı masal kitapları söz varlığı ve iletiler açısından taranmıştır.

3.2. Çalışma Materyali

Bu araştırmanın çalışma materyali yazarın; “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü? (2016), Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı? (2017), Eldivenlerimi Kim Çalıyor? (2017), Eyvah Gölgele Değişiyor (2018), “Şiir Yazdım Masal Sandım” (2018), Şapkadaki Balık (2018), Masal Yazdım Şiir Sandım (2019)” adlı masal kitapları oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri literatür tarama ve doküman incelemesi yöntemleri kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmada kullanılacak olan çocuk masal kitapları satın alma yöntemiyle temin edilmiştir. “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2018: 189).

3.4.Verilerin Analizi

Araştırmada veri analiz yaklaşımlarından betimsel analiz yapılmıştır. Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir

ve yorumlanır. Amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir şekilde betimlenir. Daha sonra bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2018:239-240).

Araştırmada Melek Özlem Sezer'in hayatı, eserleri, edebi kişiliği, masallar konusundaki görüşleri hakkında bilgi verilmiş, yazara ait çocuk masallarındaki söz varlığı öğeleri tespit edilmiştir. Bu öğeler “temel söz varlığı, terimler, ikilemeler, deyimler, atasözleri, kalıp sözler, yansıma sözcükler, argo “ başlıkları altında sınıflandırılmış, elde edilen bulgular yorumlanmış ve yazarın masalları sözel ve görsel iletiler bakımından incelenmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmaya konu olan eserler söz varlığı bakımından incelenmiş ilgili bulgular tespit edilmiştir. Tespit edilen bulgular tablolar ve grafikler yardımıyla yorumlanmıştır. Ayrıca incelenen masalların iletileri de yorumlanmıştır.

4.1.Melek Özlem Sezer'in Masallarında Söz Varlığı

Bu bölümde söz varlığı ana başlığı altında ilk önce yazarın masallarındaki söz varlığı öğelerinden temel söz varlığı (hayvan kavramları, bitki kavramları, sayı kavramları, mekân kavramları, renk kavramları, oyun kavramları, tabiat kavramları, zaman kavramları, duygu bildiren kavramlar, eşya kavramları, yiyecek-içecek kavramları) öğeleri tespit edilip yorumlanmıştır. Daha sonra masallarda kullanılan terimler, deyimler, atasözleri, ikilemeler, kalıplaşmış sözler, yansıma sözcükler, argo ifadeler tespit edilerek, Türkçe eğitimi bakımından yorumlanmıştır:

4.1.1.Temel Söz Varlığı

Temel söz varlığı, bir dili konuşan toplumun günlük yaşamındaki ihtiyaçlarını ve değerlerini yansıtan en çok kullandıkları sözcüklerden oluşur. Her toplumun maddi ve manevi kültür değerleri, yaşadıkları coğrafya, başlarından geçen büyük olaylar, dini inançları temel söz varlığını etkiler. Birçok toplumun zaruri ihtiyaçlarını anlatan temel söz varlığı kelimeleri birbirine benzer veya aynıdır. Bunun dışında kalanlar da bazı farklılıklar gösterebilir (Akıncı, 2019: 28).

Yazılan eserler öncelikle okuyucunun söz varlığını etkiler. Temel söz varlığı ise toplumun söz varlığını öğrettiğinden yazılan masalları incelediğimizde okuyucuya kazandırılan sözcükler incelenecektir. Bu doğrultuda öncelikle Melek Özlem Sezer'in “Şapkadaki Balık, “Şiir Yazdım Masal Sandım”, “Masal Yazdım Şiir Sandım”, Eldivenlerimi Kim Çalıyor? “Karagöz'ün Gölgesini Kim Çaldı?” “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!” Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” adlı eserleri incelenmiş, eserlerdeki hayvan/ bitki/ sayı/ mekân/ renk/ oyun/ tabiat/ zaman/ duygular/ eşya/ yiyecek-içecek kavramları tespit edilmiştir. Bu tespitlerden hareketle tablo oluşturulmuş ve bulgular sunulmuştur:

4.1.1.1. Hayvan Kavramları

Masallarında çokça hayvanlara yer veren yazar, hayvanları hem isim olarak hem fiziksel özellikleri ile ele almıştır. Ayrıca çoğu zaman hayvanlarla empati yapılması gerektiğine de anlatmıştır. İncelenen yedi masal kitabında, yazarın hayvan kavramlarını çok fazla kullandığı anlaşılmaktadır. Sırayla yer verecek olursak Şapkadaki Balık masalındaki hayvan kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 1 “Şapkadaki Balık” taki Hayvan Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	HAYVANLAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Balık	24
2	Midye	6
TOPLAM	2	30

Kısa bir masal olan bu eserde sıklıkla bir balıktan söz edilmiş ve onun deniz özleminden bahsedilmiştir. Çokça görsellere yer verilen bu eserde yazar hayvanların yaşam alanına saygı duyulmasını okuyucuya sezdirerek anlatmıştır. Eserde hayvan kavramının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Bak, yerine minicik bir **balık** bırakmış (ŞB:8).”

“**Balık**sa halsizleşti(ŞB:10).”

“Ertesi gün, **balık** denizin tuzunu özledi (ŞB:14).”

“**Midyeleri** özledi (ŞB:19).”

“Tuzu, yosunları, **balıkları**, **midyeleri**, bir de o uçsuz bucaksız suyu (ŞB:20)...”

Bir diğer masal kitabı olan “Şiir Yazdım Masal Sandım” kitabında altı farklı masal yer almaktadır. Bu masal kitabının hayvan kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 2 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Hayvan Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	HAYVANLAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Kedi	28
2	Kurt	2

3	Mercan	1
4	Balık	9
5	Ördek	11
6	Manda	1
7	Balina	1
8	İnek	4
9	Kuzu	1
10	Tavuk	1
11	Civciv	1
12	Kelebek	1
13	Arı	2
14	Sincap	3
15	Cırcır böceği	5
16	Ejderha	7
17	Kuş	1
18	Fare	11
TOPLAM	18	89

Birçok hayvan kavramının geçtiği bu kitapta bulunan altı masalda da okuyucuya hayvan sevgisi aşılanmaktadır. Anlatılan hayvanlar üzerinden empati, saygı ve paylaşmanın önemine değinilmiş; önyargının kötü bir davranış olduğu işlenmiştir. Hayvan kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Bir evin bir tanecik **kedisi** (MBK:7)...”

“...bir **kurt** uluması duydu (MBK:11).”

“Ah o **mercanlar**, renk renk **balıklar** (MBŞ:16)...”

“Peki ya **inek**, **kuzular**, **tavuklar**, **civcivler** (MBŞ:20)...”

“Yalvardı **ördeğe** Şima (MBŞ:20).”

“Mesela nasıl biriydi çamurda yatan **manda** (MBŞ:20)?”

“Benziyor gibi koca gövdesiyle bizim **balinaya** (MBŞ:20).”

“Rengarenk bir **kelebek** de gelmişti (MBŞ:23).”

“O kadar çiçeğe bir **arı** şaşırtıcı değil elbet (MBŞ:23).”

“Bu **sincap** bir gün daldan dala atlayan (YLN:28).”

“Susmaz ki şu **cırcır böceği** (CG:36).”

“...mavi **kuşların** desenleri (KÇKV:56)...”

“Gülümseyerek uyuyan mutlu bir **fare** (KÇKV:59).”

Bir diğer masal kitabı olan “Masal Yazdım Şiir Sandım” kitabında altı farklı masal yer almaktadır. Bu masal kitabının hayvan kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 3 “Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Hayvan Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	HAYVANLAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Ördek	7
2	Kurbağa	6
3	Karga	4
4	Köpek	9
5	Fare	11
6	Ayı	5
7	Sincap	15
8	Horoz	10
9	Tavuk	5
10	Zürafa	13
11	Civciv	15
12	Serçe	3
13	Kertenkele	1
14	Yarasa	1
15	Maymun	2
16	Fil	5
TOPLAM	16	112

Bu eserde de anlatılan altı masalda hayvan kavramları üzerinden farklılıkların güzelliği, yiyecek seçmemek gerektiği, paylaşmanın önemi, empati, hayvanların da birer canlı olduğu ve ona göre davranılması gerektiği anlatılmıştır. Hayvan kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“**Ördeklerin** başı ağrımaz mı sandınız (BVBV:9)?”

“Ama bu müziğe gönül vermiş **kurbağa** (BVBV:11).”

“**Karga** da istemişti bu ekibe katılmak (BVBV:13).”

“Ve uyudu bütün kış **ayı** ailesiyle (KSF:20).”

“Dört **sincap** için saray gibi (SE:28).”

“Anaç **tavuk** çok şaşırdı (SHÜ:37).”

“Oysa **serçeyle civciv** ne kadar da benziyor (CCVZ:45).”

“Aslında ses telleri yoktu **zürafanın** (CCVZ:49).”

Diğer kitabı olan Eldivenlerimi Kim Çalıyor? masalında hayvan kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 4 “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Hayvan Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	HAYVANLAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Fil	7
2	Serçe	1
3	At	1
4	Horoz	1
5	Sincap	1
6	Fare	27
TOPLAM	6	38

Yazar bu kitabında da hayvanları fiziksel özellikleri bakımından ele alarak okuyucuyu bilgilendirmiştir. Hayvanların da hayatta kalmak için çabalarını anlatmıştır. Eserdeki hayvan kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“O komik bir **fil** mi (EKÇ:20)?”

“**At** mı, **horoz** mu, **sincap** mı, **kedi** mi (EKÇ:20)?”

“Üstelik **farenin** arkadaşlığını da sevmiştı (EKÇ:25).”

Bir diğer kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında hayvan kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 5 “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Hayvan Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	HAYVANLAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Kuş	1
2	Örümcek	4
3	Kedi	1
4	Bülbül	1
5	Köpek	1
6	İnek	2
7	Fare	1
8	Yılan	2
9	Ayı	3
10	Ejderha	15
TOPLAM	10	31

Hayvanların fiziksel özelliklerine değinilmiştir. Eserdeki hayvan kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“**Köpek** değil ki kemik atasın, **fare** değil ki peynir koklatasın (KGKÇ:8).”

“**Ayı** mı oynatıyorsun da tef çalıyorsun (KGKÇ:13).”

“**Ejderha** Karagöz’ün gölgesi gibi davranıyordu (KGKÇ:20).”

Bir diğer kitabı olan “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!” masalında hayvan kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 6 “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Hayvan Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	HAYVANLAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Kurt	4
2	Koyun	5
3	Kuzu	1
4	Eşek	18
5	Horoz	13
6	Kedi	6
7	Köpek	2
8	Ördek	2
9	Kertenkele	1
10	Karınca	1
11	Kuş	9
12	Deve	3

13	Kartal	1
14	Balık	1
15	Serçe	8
16	Aslan	15
17	Civciv	1
18	At	7
19	Gergedan	2
20	Kaplan	1
21	Kelebek	1
22	Keçi	2
TOPLAM	22	104

Eserde hayvan kavramları kullanılarak hayvanların fiziksel özellikleri işlenmiştir. Eserde hayvan kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“İyi de **kurt** zurna, **koyun** davul çalar mı (EGD:7)?”

“Birinin ki **eşek** gölgesi, diğerinin **horoz** (EGD:8)...”

“**Deve** değil, **eşek** (EGD:18).”

“Çatılınca **kartal** kanadına benzer kaşlarım (EGD:21).”

“**Balıkları** dereden çekip almaz mıyım (EGD:26)?”

“Şöyle minicik bir **serçecik** (EGD:33)...”

“İyi de **aslanı** nasıl çağırırsın (EGD:33)?”

“Ee, **aslan** dediğinde bir çeşit **kedi** değil mi (EGD:33)?”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında hayvan kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 7 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Hayvan Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	HAYVANLAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	İnek	1
2	Yarasa	2
3	Mercan	1
4	Örümcek	1
5	Dinozor	1

6	Geyik	1
7	Istakoz	12
8	Yengeç	1
9	Kaya levreği	1
10	Dülger balığı	1
11	Ahtapot	4
12	Kırlangıçbalığı	1
13	Köpek	1
14	İstiridye	3
15	At	2
16	Pire	3
17	Fare	5
18	Kedi	9
19	Sincap	1
20	Kuş	10
21	Su kaplumbağası	1
22	Ejderha	4
23	Balık	15
34	Tazı	1
35	Horoz	1
36	Eşek	7
37	Karga	1
38	Haşere	1
39	Güve	4
40	Kurt	4
TOPLAM	40	100

Eserde geçen hayvan kavramları okuyucuyu konuda bilgilendirmektedir. Eserde hayvan kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Onun **eşegi** değil, **atı** var, Karagözüm, bilmiyor musun (SHKGM:50)?”

“Sobelenince de zıpla **kırlangıçbalığının** kanatlarına, düş **ahtapotun** kafasına (SHKGM:66).”

“**Dülgerbalıkları, kaya levrekleri, ahtapotlar, yengeçler, istakozlar** (SHKGM:66)...”

“Ateş saçan **ejderhalar** mı (SHKGM:25)?”

“O çiçeğe, bu **kuşa**, şu **sincaba** baka baka, üzerine bir de ıslık çala çala yürüdü kırlarda (SHKGM:27).”

Yazar kitaplarında kullandığı hayvan kavramları hakkında bilgi vererek hem okuyucuyu bilgilendirmekte hem de söz varlığını geliştirmektedir. Yazarın en çok yer verdiği hayvan kavramlarından; balık kavramına eserlerinin toplamında 50 defa, kedi kavramına 45 defa, fare kavramına yine 45 defa yer vererek kavramları her eserinde farklı özelliklerini anlatarak okuyucuyu bilgilendirmiştir. Okuyucuya hem kavram hem de özellikleri aktararak okuyucunun söz varlığına katkı sağlanmıştır. İncelenen masalların tamamında 100 farklı hayvan türünü ele alan yazar okuyucunun kelime hazinesine katkı sağlamaktadır.

4.1.1.2.Bitki Kavramları

Bitkiler doğamızı süslediği gibi kelime dağarcığımızı da süsleyip zenginleştirir. Bitki kavramları doğadan da öğrenileceği gibi yazılmış eserlerden de öğrenilebilir. Eğer önceden öğrenilmişse de pekiştirilmiş olur. Okuyucu eseri okurken aynı zamanda zihninde de canlandırır. Bitki kavramlarının eserlerde yer alması okuyucunun sahip olduğu söz varlığını da besleyecektir.

Melek Özlem Sezer de eserlerinde bitki kavramlarını kullanarak hitap ettiği kitlenin söz varlığını genişletmiştir. Eserlerinden öncelikle altı masalının yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” masal kitabının bitki kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 8 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Bitki Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	BİTKİLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Ağaç	5
2	Çiçek	5
TOPLAM	2	10

Eserde geçen bitki kavramları okuyucuya fiziksel özelliklerine değinilerek öğretilmiştir. Bitki kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Bakın şu **ağaçtaki** sincaba (YLN:28)!”

“O kadar **çiçeğe** bir arı şaşırtıcı değil elbet (MBS:23).”

Bir diğerk masal kitabı olan “Masal Yazdım Şiir Sandım” kitabında altı farklı masal yer almaktadır. Bu masal kitabının bitki kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 9 “Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Bitki Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	BİTKİLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Çiçek	1
2	Ağaç	10
3	Papatya	1
4	Saman	1
5	Kuru ot	1
6	Çimen	1
TOPLAM	6	15

Eserde bitki kavramları okuyucuyu bilgilendirme amaçlı verilmiştir. Bitki kavramlarının geçtiğı bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Ne güzeldi kiraz **çiçekleri** bembeyaz (KSF:23).”

“Hoop **ağaçlardan** atladılar (SE:29).”

“Gövdesi yine **çimenlerde** yuvarlanıyor (CCVZ:45).”

“İki taç ördü **papatyalardan** (CCVZ:53).”

Bir diğerk kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında bitki kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiştir.

Tablo 10 “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Bitki Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	BİTKİLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Ağaç	3
2	Lale	1
3	Çam	1
4	Çiçek	2
5	Sümbül	1
TOPLAM	5	8

Eserde geçen bitki kavramlarının bulunduğu bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Eğer bir **ağac** değilsen ve altına oturup serinlemek isteyenler yoksa gölgen varmış yokmuş kim umursar (KGKÇ:7)?”

“Cami **çam ağacı** gibi bir türlü büyümüyor (KGKÇ:26).”

Bir diğer kitabı olan Eyvah, Gölgeler Değişiyor! masalında bitki kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiştir.

Tablo 11 “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Bitki Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	BİTKİLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Saman	1
2	Darı	5
3	Köknar	2
4	Gül	1
TOPLAM	4	9

Eserde bitki kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Yok sen **darı** ye, senin önüne **darı** attım (EGD:10).”

“**Köknarı** söküp sırtıma atıverdim (EGD:25).”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında bitki kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiştir.

Tablo 12 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Bitki Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	BİTKİLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Düğün çiçeği	1
2	Ağac	18
3	Ayçiçeği	2
4	Çiçek	34
5	Lale	2
6	Sümbül	4
7	Arpa	1
8	Selvi	1
9	Kasımpatı	1
10	Gül	4
11	Nergis	1
12	Leylak	1
TOPLAM	12	70

Eserde bitki kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Alırım bir **düğünçiçeği**, suyundan yaparım mürekkep, kitabımın ilk sayfasına yazarım (SHKGM:12):”

“Ama ne **ağaç**, ne **ağaç** (SHKGM:18)!”

“Etrafta **çiçekler** çeşit çeşit (SHKGM:27).”

“Sular yere düştüğü gibi **ayçiçeklerinin** tepesin zıplıyor (SHKGM:49)...”

“Bir o **sümbül** dalgasına çıkıp etrafı kokluyorlar, bir bu **nergis** dalgasına (SHKGM:74)...”

Eserlerde bitki kavramları hem metni zenginleştirmiş hem de okuyucunun kelime hazinesini zenginleştirmiştir. Yazarın en fazla yer verdiği bitki kavramlarından; ağaç kavramına eserlerin toplamında 46 defa, çiçek kavramına 43 defa yer verilmiştir. Bu kavramların genel adı dışında ağaç türlerinden köknar, selvi, çam; çiçek türlerinden papatya, sümbül, lale, gül, kasımpatı, nergis, leylak gibi türlerine de yer verilerek okuyucuya bu türler hakkında bilgi verilerek okuyucunun söz varlığına katkıda bulunulmuştur. 28 farklı bitki türünü anlatan yazar okuyucunun söz varlığına katkı sağlamaktadır.

4.1.1.3.Sayı Kavramları

Sayı kavramları eserlerde sık sık kullanılmış ve okuyucunun söz varlığı hazinesine eklenmiştir. Yazar bütün eserlerinde sayılara fazlaca yer vermiştir. Aşağıda “Şapkadaki Balık” masalındaki sayı kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 13 “Şapkadaki Balık”taki Sayı Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	SAYILAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Bir	9
2	Üç	3
3	Dört	1
4	Beş	1

5	Altı	1
TOPLAM	5	15

Eserde sayı kavramının geçtiği bazı cümlelere aşağıda yer verilmiştir:

“İçine tuzlu su dolsun diye **bir** bardağı denize daldırdı (ŞB:10).”

“Balık **üç** kere zıpladı, **dört** kere kuyruğunu salladı, **beş** kere göz kırptı ve suya **altı** baloncuk bıraktı (ŞB:31).”

Altı masalının yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” masal kitabının sayı kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 14 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Sayı Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	SAYILAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Bir	82
2	İki	4
3	Üç	1
4	Dört	4
5	Beş	6
6	Altı	1
TOPLAM	6	98

Eserde sayı kavramının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Neden balon yutar **bir** kedi (MBK:7)?”

“Çimenlerde **altı** yavru doğurmuştu (MBK:10).”

“**Bir, iki, üç, dört, beş**, evet **beş** tane (MBK:13)!”

Bir diğer masal kitabı olan “Masal Yazdım Şiir Sandım” kitabında altı farklı masal yer almaktadır. Bu masal kitabının sayı kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 15 “Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Sayı Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	SAYILAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Bir	63
2	İki	5

3	Dört	5
4	On beş	1
5	Üç	1
TOPLAM	5	75

Sayı kavramının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Sonra bakın, **bir** başka şey daha denedi (BVBV:10).”

“**Dört** küçük sincap için kulübeyi taşımak amma zordu (SE:29).”

“Belki **on beş** kere böyle odu bu (SHÜ:41).”

“Yine de **iki** kişi arkadaş olmak isterse bulunur elbet **bir** çaresi (CCVZ:49).”

Diğer kitabı olan “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?” masalında sayı kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 16 “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Sayı Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	SAYILAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Bir	52
2	İki	3
3	Üç	5
TOPLAM	3	60

Eserde geçen sayı kavramlarının bulunduğu bazı cümleler aşağıdadır:

“Tamam, sol el için **iki** tane eldiven öreceğim (EKÇ:14).”

“Baksana, **bir** eldiven yürüyor yerde (EKÇ:18)!”

“Söyle bakalım, **üçüncü** eldivenin nerede (EKÇ:39)?”

Bir diğer kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında sayı kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 17 “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Sayı Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	SAYILAR	TEKRAR SIKLIĞI
------	---------	----------------

1	Bir	108
2	İki	16
3	Üç	2
4	Dört	7
5	Sekiz	1
6	Otuz yedi	1
7	Otuz sekiz	2
8	Otuz dokuz	2
9	Kırk	13
TOPLAM	9	153

Eserde sayı kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Nasıl **bir** haytalık peşindeydi nu gölge (KGKÇ:8)?”

“**Üç** çorap teki, **üçü** de kokuyor leş gibi (KGKÇ:11).”

“Sonunda **ikisinin** birden dengesini bozmayı başardılar (KGKÇ:22).”

“**Kırk** ev, **kırk** kapı (KGKÇ:33)!”

Bir diğer kitabı olan “Eyvah, Gölgele Değişiyor!” masalında sayı kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 18 “Eyvah, Gölgele Değişiyor!”daki Sayı Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	SAYILAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Bir	185
2	İki	12
3	Üç	3
4	Dört	4
5	Beş	2
6	Sekiz	1
7	Kırk	3
8	Elli	1
9	Altmış	2
10	Yetmiş	1
11	Seksen	1
12	Yüz	5
13	Altmış beş	1
14	Bin	1
15	On bin	1
16	Bir milyar	1

TOPLAM	16	224
---------------	----	-----

Eserde sayı kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“**Bir** top atıyorsun havaya gövdesi kertenkele (EGD:9)...”

“Derken **iki** küskün arkadaş evlerine vardı (EGD:16).”

“Karagöz bu, başını belaya sokmadan **üç** gün geçiremez (EGD:40).”

“**Yüz** para (EGD:46).”

“Hadi **seksen** olsun (EGD:46).”

“Hadi **yetmiş** olsun (EGD:46).”

“**Altmış beş** diyelim (EGD:46).”

“**Altmış** diyelim (EGD:46).”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında sayı kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 19 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Sayı Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	SAYILAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Bir	340
2	İki	40
3	Üç	25
4	Dört	1
5	Beş	22
6	Yedi	3
7	Sekiz	2
8	On	4
9	On bir	2
10	Yirmi	3
11	Otuz	1
12	Kırk	1
13	On beş	1
14	Yüz	1
15	Yirmi bir	4
16	Doksan dokuz	1

17	Yüz on	1
18	Yüz yirmi	1
19	Yüz yirmi bir	1
20	Yüz kırk	1
21	Üç yüz	1
22	Beş yüz	1
23	Bin	2
24	Dokuz yüz doksan dokuz	1
25	Dokuz bin dokuz yüz doksan dokuz	1
26	Bin bir	1
TOPLAM	26	462

Eserde sayı kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Ben diyeyim **kırk**, sen de **yüz kırk** Kebikeç salına salına masaya düşüyor (SHKGM:16)!”

“**Bir, on bir, yirmi bir**, derken bitti sıcacık havlulara ayak basmalar (SHKGM:18).”

“**Bir, üç, beş...** Bu **on**, bu da **on beş...** Bu **yirmi**, bu da **yirmi** (SHKGM:20)...”

“Keşke **dokuz yüz doksan dokuz**, yok yok **dokuz bin dokuz yüz doksan dokuz** sayfa olsaydı ya (SHKGM:24)...”

Yazar kitaplarında sayıları sıkça kullanmış ve okuyucunun sayıları kullanabilmesi açısından okuyucunun söz varlığını geliştirmiştir. “Bir” sayısına 839 defa yer veren yazar sayıların anlatımında ne kadar güçlü bir yeri olduğunu gözler önüne sermektedir.

4.1.1.4. Mekân Kavramları

Okuyucu eserde karşılaştığı mekânları hayal edebilmeli ve tanıyabilmelidir. O yüzden eserde bulunan mekânlar iyi seçilmeli ve tasviri iyi yapılmalıdır. Yazar eserlerinde okuyucuya sunduğu mekânlarda okuyucunun söz varlığını desteklemektedir. Aşağıda “Şapkadaki Balık” masalındaki mekân kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 20 “Şapkadaki Balık”taki Mekân Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	MEKÂNLAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	İskele	2
2	Orman	2
3	Ev	9
TOPLAM	3	13

Eserde mekân kavramının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Bir gün tüm aile piknik yaparken terk edilmiş bir **iskele**de (ŞB:2)...”

“**Ormandan** geçerken bulduğum yabani elma o şapkadaydı (ŞB:2).”

“Bu kadar mı özledin **evini** (ŞB:24)?”

Eserlerinden bir diğeri altı masalının yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” masal kitabının mekân kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 21 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Mekân Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	MEKÂNLAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Ev	7
2	Denizaltı	3
3	Çiftlik	7
4	Orman	6
5	Mahalle	2
6	Okul	1
7	Köy	1
8	Sokak	1
9	Bahçe	1
TOPLAM	9	29

Eserde mekân kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda yer almaktadır:

“Yoksa kedicik **evde** yatıp durmaktan mı sıkıldı (MBK:9)?”

“Aman **denizaltında** ne hoş, ne harika şeyler var (MBŞ:16).”

“Böylece **çiftliğin** yoluna düştü ördek (MBŞ:22).”

“Zamanını o güzelim **ormanları**, dereleri (YLN:31)...”

“Evet, daha yeni taşınmıştı **mahalleye** (NT:46).”

“**Okulda, mahallede** tüm çocuklar (NT:47)...”

“Üzerinde **köyündeki** dağların nehirlerin (KÇKV:56)...”

“Bırakıverdi **sokağa** çizmelerini (KÇKV:57).”

Bir diğer masal kitabı olan “Masal Yazdım Şiir Sandım” kitabında altı farklı masal yer almaktadır. Bu masal kitabının mekân kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 22 “Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Mekân Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	MEKÂNLAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	İn	3
2	Ev	9
3	Kulübe	12
4	Kasaba	4
5	Saray	1
6	Orman	3
7	Ambar	1
8	Bahçe	4
9	Çiftlik	2
10	Pazar	1
11	Sirk	2
12	Hayvanat bahçesi	2
13	Tarla	1
14	Ahır	1
TOPLAM	14	46

Mekân kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Başka biri daha var galiba bu **inde** (KSF:20)!”

“Küçük bir köpek **kulübesini** çekiyordu (SE:27).”

“**Orman** yoluna koyuldular (SE:28).”

“...findıklara geniş mi geniş bir **ambar** (SE:30).”

“**Kasabadan** aldığımız o renkli tahtalarla (SE:33)...”

“Yine de **çiftlikteki** herkes toplandı çevresine (SHÜ:38).”

Diğer kitabı olan Eldivenlerimi Kim Çalıyor? masalında mekân kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 23 “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Mekân Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	MEKÂNLAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Okul	1
2	Yol	2
3	Bahçe	1
4	Ev	2
5	Oda	5
6	Orman	8
TOPLAM	6	19

Eserde geçen mekân kavramlarının bulunduğu cümleler aşağıda verilmiştir:

“**Okulda, yolda, bahçede** sürekli onları yokluyor (EKÇ:9).”

“Aşırımı da **ormandaki** ağacını rengârenk yapmış (EKÇ:23).”

“Bu gece burada kal, hem **odam** sıcaktır, hem rahat (EKÇ:30).”

Bir diğer kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında mekân kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 24 “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Mekân Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	MEKÂNLAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Bahçe	1
2	Orman	13
3	Ev	18
4	Yol	2
5	Meydan	3
6	Mutfak	1
7	Kasaba	3
8	Mağara	1
9	Kuyu	6
10	Cami	3

11	Hazine odası	1
TOPLAM	11	52

Eserde geçen mekân kavramlarının bulunduğu bazı cümleler aşağıdadır:

“**Bahçeye** koştu (KGKÇ:7).”

“Haydi o zaman çıkalım **yola** (KGKÇ:17).”

“**Kuyunun** dibi görünmüyordu (KGKÇ:22).”

“**Cami** am ağacı gibi bir türlü büyümüyor (KGKÇ:26).”

“Öyle bir yere gelmişlerdi ki sanki **kasaba** meydanı (KGKÇ:33).”

Bir diğ er kitabı olan “Eyvah, Gölgeler Değışiyor!” masalında mekân kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 25 “Eyvah, Gölgeler Değışiyor!”daki Mekân Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	MEKÂNLAR	TEKRAR SIKLIğI
1	Bahçe	2
2	Oda	1
3	Konak	1
4	Mahalle	1
5	Ev	16
6	Yol	22
7	Kümes	2
8	Pazar	13
9	Köy	9
10	Kuyu	2
11	ardak	1
12	Salon	1
13	Hamam	7
14	D�kk�n	2
15	Kahve	2
16	Mağara	1
TOPLAM	16	83

Eserde mekân kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Hacivat **hamamda** tas tas su döküyor başına (EGD:24).”

“Hacivat yok ki **evde** (EGD:29)!”

“Seni de bu bulut **pazara** taşıyın (EGD:41).”

“Sonunda bir **köye** vardılar (EGD:54).”

“Meydandaki **kahvede** soluklandılar (EGD:54).”

“Aç susuz bir **mağarada** uyudular (EGD:57).”

“Meyve bahçelerini geçtiler (EGD:57).”

“Yine **yola** koyuldular (EGD:57).”

“Derken Dilber bunlara soğuk soğuk şerbetler sunduktan sonra onları bir **salona** alıyor (EGD:63).”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında mekân kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 26 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Mekân Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	MEKÂNLAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Gemi	21
2	Oda	3
3	Kule	5
4	Liman	2
5	Koridor	3
6	Mağara	9
7	Denizaltı	3
8	Yol	16
9	Mutfak	1
10	Kuyu	22
11	Pazar	2
12	Saray	7
13	Bahçe	4
14	Kasaba	1
15	Köprü	1
16	Kamara	6
17	Güverte	1
18	Balkon	2

19	Yel değirmeni	1
20	Bina	1
21	Tünel	8
22	Kent	3
23	Lunapark	3
24	Dönme dolap	3
25	Sokak	2
26	Ev	9
27	Köy	2
28	Tarla	3
29	Kaptan köşkü	3
30	Çadır	6
TOPLAM	30	153

Eserde mekân kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Sayfanın ortasında bir **kuyu** (SHKGM:23).”

“...akşama eteğindeki **kasabaya** varırım (SHKGM:30).”

“Şemsiye, döne döne bir **tünele** giriyor (SHKGM:30)”

“Bir de açıyor ki, ıslıl ıslıl bir **kentten** geçiyor (SHKGM:30).”

“Aşağıda **lunapark, lunaparkta dönme dolap** (SHKGM:30).”

“Tarlaların dibinde bir **saray** (SHKGM:41).”

“Şuna bak hele, sihirli halı nasıl da dağlardan tepelerden, **kentlerden köylerden**, ırmaklardan tarlalardan uçuyor, uçuyor (SHKGM:53)...”

Yazarın eserlerinde kullandığı mekânlar okuyucunun genel olarak bildiği mekânlardır. Betimlenen yerler okuyucunun zihninde canlanabilecek şekilde anlatılmış ve okuyucunun söz varlığına katkı sağlayacak şekilde işlenmiştir. Yazar incelenen eserlerin tamamında en fazla yer verdiği mekân kavramlarından; ev kavramına 65 defa, kulübe kavramına 32 defa yer vermiştir. Çok bilinen kavramları kullandığı gibi okuyucu kitlesi göz önüne alındığı zaman iskele, denizaltı, yel değirmeni, kamara, kule, sirk gibi anlamını okuyucunun bilemeyeceği kelimelere de

yer vererek ve bu kelimelerin anlamını cümlenin anlamından hareketle çıkarılabilecek şekilde kullanmıştır. Böylece okuyucunun kelime hazinesine katkı sağlanmıştır.

4.1.1.5. Renk Kavramlar

Masal kitapları çok küçük yaşlardan itibaren okunduğu hatta okunmaya başlanmadan önce dinleme etkinliklerinde kullanıldığı için söz varlığına katkısı büyüktür. Okuyucu ya da dinleyici yoğun bir şekilde görsellerle de karşılaştığı için renk kavramlarını hem görüp hem okuyabilir ya da hem görüp hem dinleyebilir. Renk kavramlarına da bol bol yer veren yazar karşısındaki kitlenin söz varlığını zenginleştirmektedir. Aşağıda “Şapkadaki Balık” masalındaki renk kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 27 “Şapkadaki Balık”taki Renk Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	RENKLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Kırmızı	3
2	Pembe	1
3	Yeşil	1
TOPLAM	3	5

Renk kavramlarının yer aldığı bazı cümlelere aşağıda yer verilmiştir:

“Aman ne de **kırmızı** ne de tatlıymış (ŞB:8)!”

“Yemyeşil olmuştu televizyonun ekranı (ŞB:17)...”

“Abla **pembe** kazağının üstünü kaplayan yosunları gördü (ŞB:23).”

Eserlerinden sıradaki altı masalının yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” masal kitabının renk kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 28 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Renk Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	RENKLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Beyaz	1
2	Mavi	12
3	Siyah	3

4	Turuncu	13
5	Yeşil	4
6	Kızıl	1
TOPLAM	6	34

Eserde renk kavramlarının geçtiği bazı cümleler yer almaktadır:

“Tüyle **karbeyaz**, gözleri **mavi** (MBK:7)...”

“**Siyah siyah simsiyah** gecenin içinde (MBK:12)...”

“Çoraplarının biri **turuncu**, biri **yeşildi** (NT:45).”

“**Kızıl** ağaçlarla, **mavi** kuşların desenleri (KÇKV:56)...”

Bir diğer masal kitabı olan “Masal Yazdım Şiir Sandım” kitabında altı farklı masal yer almaktadır. Bu masal kitabının renk kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 29 “Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Renk Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	RENKLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Sarı	6
2	Kahverengi	1
3	Beyaz	2
4	Kırmızı	11
5	Pembe	1
6	Turuncu	1
7	Yeşil	1
8	Gri	1
9	Kızıl	1
10	Kara	1
TOPLAM	10	26

Renk kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Bizim **sarı** ördek de öyle düşünüyordu (BVBV:9).”

“Bu, **kahverengi** üzerine **beyaz** benekli upuzun kulaklı bir yavru köpekti (BVBV:14).”

“**Pembeye**, derken **kırmızıya** dönünce kirazlar (KSF:23).”

“Kışta **turuncu** mandalinalar var (KSF:25).”

“Baharda **yeşil** erikler (KSF:25)...”

Diğer kitabı olan “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?” masalında renk kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 30 “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Renk Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	RENKLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Kırmızı	4
2	Yeşil	3
3	Pembe	3
4	Turuncu	1
5	Mavi	3
6	Mor	2
7	Beyaz	1
8	Sarı	1
TOPLAM	8	18

Renk kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Yelken kulaklarının biri **yeşil**, biri **pembeydi** (EKÇ:15).”

“Koskocaman gövdesi desen, **turuncu** üstüne **mavi** benekli (EKÇ:17).”

“Eldivenin içinde **mavi-mor-pembe-kırmızı-beyaz-sarı-yeşil** çizgili bir fare (EKÇ:22)!”

Bir diğer kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında renk kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 31 “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Renk Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	RENKLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Gri	1
TOPLAM	1	1

Eserde renk kavramının geçtiği cümle aşağıdadır:

“Tozlar üzerime **gri** gömlek gibi geçti (KGKÇ:11).”

Bir diğer kitabı olan Eyvah, Gölgele Değişiyor! masalında renk kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 32 “Eyvah, Gölgele Değişiyor!”daki Renk Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	RENKLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Pembe	3
2	Kırmızı	4
3	Yeşil	1
4	Mavi	2
5	Ak	1
6	Kara	2
TOPLAM	6	13

Eserde renk kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Yanaklar **pembe**, **pembe**, daha **pembe** (EGD:14)...”

“Derken **kırmızı**, **kırmızı**, oldu mu sana bizimki **kıpkırmızı** (EGD:14).”

“Ama bazen aklına **kara kara** gözler, afralı tafralı bakışlar, hınzır minzır sözler geliyor, gözleri bulutlanıyor (EGD:37).”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında renk kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 33 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?”deki Renk Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	RENKLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Lacivert	1
2	Al	1
3	Mavi	8
4	Sarı	3
5	Beyaz	7
6	Kırmızı	7
7	Siyah	6
8	Yeşil	1
9	Kara	8
TOPLAM	9	42

Eserde renk kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“**Kara, kara, kara** (SHKGM:12)!”

“O anda sayfa **siyaha**, üstündeki harfler ışığa dönüştü (SHKGM:23).”

“Bu sefer sayfa **kırmızı**, harfler yine ışıklı (SHKGM:24).”

“Bir **kırmızı**, bir **beyaz** kiraz derken (SHKGM:24)...”

Yazar eserlerinde işlediği renklerde çok uç noktalara gitmeyip okuyucunun bilebileceği renkleri kullanmıştır. Renkleri varlıklarla eşleştirip okuyucunun kelime hazinesine de katkıda bulunmuştur. 20 farklı renge yer veren yazar ayrıca renklerin eş anlamlılarını kullanarak da okuyucunun sözcükler arası anlam ilişkisine de katkı sağlayarak Türkçe eğitimine katkıda bulunmuştur.

4.1.1.6. *Oyun Kavramları*

Türk Dil Kurumu sözlüğünde oyun, “Yetenek ve zekâ geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence.” olarak tanımlanmaktadır (Akdemir, 2018: 73). Oyunlar, çocukların gelişimine katkı sağlayan bir aktivitedir. Çocuğu hem hayal gücü bakımından hem de yaratıcılık yönünden destekler. Eserlerinden altı masalının yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” masal kitabının oyun kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 34 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Oyun Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	OYUNLAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	İp atlama	2
TOPLAM	1	2

Oyun kavramlarının geçtiği cümleler aşağıda verilmiştir:

“Onlarla **ip atlamak** için koştu (MBK:9).”

“**İp atlama** oynucağı sandığı gitarın böyle güzel sesler çıkardığını hiç bilebilir miydi (CG:39)?”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında oyun kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 35 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Oyun Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	OYUNLAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Kulaktan kulağa oynamak	1
2	Birdirbir oynamak	2
3	Saklambaç	1
TOPLAM	3	4

Eserde oyun kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“İşte böyle Karagöz Hacivat’ı, Hacivat Karagöz’ü anlamazken, bunlar **kulaktan kulağa oynarmış** gibi (SHKGM:35)...”

“Gölgelerse çoktan uçup gitmiş, **birdirbir oynamaya** başlamıştı (SHKGM:46).”

“...yosunların arasında **saklambaç** oynasana (SHKG:66)!”

Yazar okuyucuya daha çok geleneksel oyunlardan bahsederek onu bunlara yönlendirmektedir. Günümüz teknolojisi karşısında nerdeyse unutulmaya yüz tutan oyunlarımızdan bahsederek okuyucunun bu oyunlarla oynamaya teşviki söz konusudur.

4.1.1.7. Tabiat Kavramları

Tabiat, doğal olan tüm güzellikleri yansıtır. Her eserde yer verilen tabiat kavramları okuyucuyu hem güzellikleri düşündürür hem de söz varlığına katkıda bulunur. Yazar da eserlerinde bu güzelliklere yer vermiştir. Aşağıda “Şapkadaki Balık” masalındaki tabiat kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 36 “Şapkadaki Balık”taki Tabiat Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	TABIAT KAVRAMLARI	TEKRAR SIKLIĞI
1	Deniz	12
2	Orman	1
3	Su	7
4	Yosun	11
5	Kum	1
6	Taş	1

7	Dalga	1
8	Tuz	6
TOPLAM	8	40

Eserdeki tabiat kavramlarının yer aldığı bazı cümleler aşağıdadır:

“...büyükbabanın şapkası güüp diye düştü **denize** (ŞB:2).”

“**Ormandan** geçerken bulduğum yabancı elma o şapkadaydı (ŞB:2).”

“Epeyce **su** yuttuktan sonra **denizin** dibinden çıkardı şapkayı (ŞB:5).”

“Şapkada birazcık **kum**, birazcık **yosun** (ŞB:5)...”

“Oğlan öfkeleni, **taş** attı **denize** (ŞB:9).”

“...**dalgaların** sesi sardı (ŞB:12).”

“...evin her yanına **tuz** saçıldı (ŞB:14).”

Eserlerinden sıradaki altı masalının yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” masal kitabının tabiat kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 37 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Tabiat Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	TABİAT KAVRAMLARI	TEKRAR SIKLIĞI
1	Kır	2
2	Çimen	1
3	Dolunay	5
4	Dere	7
5	Yağmur	4
6	Işık	1
7	Yosun	1
8	Dünya	1
9	Su	6
10	Deniz	2
11	Toprak	1
12	Dal	2
13	Güneş	2

14	Ay	1
15	Çamur	3
16	Dağ	1
17	Nehir	1
18	Kar	6
19	Rüzgâr	2
20	Yeryüzü	1
21	Gök	2
22	Rüzgâr	1
23	Kış	1
TOPLAM	23	53

Tabiat kavramı geçen bazı cümleler aşağıdadır:

“...yemyeşil **kırlara** çıkardı (MBK:9).”

“Bir de baktı ki, **çimenlerde** altı yavru doğurmuştu (MBK:10).”

“...**yağmur** serpiştiriyordu (MBK:10).”

“Nasıl da ısıltılı bir **ay** yükseldi **gökte** (MBK:12).”

“Akıp giden soğuk bir **su** değmesin mi kuyruğuna (MBŞ:16)!”

“Derken bir **dere** buldu (MBŞ:18).”

“...**sudan** çıkıp da **toprağın** üzerinde (MBŞ:18)?”

“Mesela nasıl biriydi **çamurda** yatan manda (MBŞ:20)?”

“**Güneşin** batışını, **ayın** yükselişini seyrederek geçirdi (YLN:31).”

Bir diğer masal kitabı olan “Masal Yazdım Şiir Sandım” kitabında altı farklı masal yer almaktadır. Bu masal kitabının tabiat kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 38 “Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Tabiat Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	TABİAT KAVRAMLARI	TEKRAR SIKLIĞI
1	Yaprak	3
2	Su	1

3	Dağ	1
4	Kış	5
5	Yaz	8
6	Bahar	3
7	Kır	3
8	Kar	6
9	Güz	1
10	Sonbahar	1
11	Mevsim	2
12	Dal	4
13	Bulut	7
14	Çimen	1
15	Dünya	1
16	Gök gürültüsü	1
17	Yeryüzü	1
18	Gök	1
19	Yağmur	1
20	Yaprak	1
21	Toprak	1
22	Yıldız	1
23	İrmak	2
TOPLAM	23	56

Tabiat kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Der demez başlarına düşüverdi sürüyle **yaprak** (BVBV:13).”

“**Yazın** uyuyarak zaman kaybetmek istemediğinden koskoca bir **kışı** hor horr uyuyarak geçirdi (KSF:21).”

“**Bahar** geldiğinde ayı ailesi uyandı (KSF:22).”

“Derken **yaz** bitti, **güz** geldi yine (KSF:25).”

“Bağıra bağıra yıkacak tepemize **karları** (SE:31).”

“Öyle çok dokunmak istiyorum ki **bulutların** yumuşacık karınlarına (CCVZ:49).”

“Bastıkça **toprağa** çukur açan (YFF:55).”

Diğer kitabı olan “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?” masalında tabiat kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 39“Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Tabiat Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	TABIAT KAVRAMLARI	TEKRAR SIKLIĞI
1	Su	1
2	Ağaç	15
3	Dal	2
4	Rüzgâr	3
5	Kar	2
6	Fırtına	1
7	Kış	1
8	Yaprak	1
9	Şimşek	1
TOPLAM	9	27

Tabiat kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Yarın **ağacıma** gelip ipleri alabilirsiniz (EKÇ:29).”

“O sırada öyle sert bir **rüzgâr** esti ki farecik geriye savruldu (EKÇ:29).”

“İçeriye iri iri **karlar** yağdı (EKÇ:30).”

“Demeye kalmadan **fırtına** çıktı (EKÇ:30).”

Bir diğer kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında tabiat kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 40“Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Tabiat Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	TABIAT KAVRAMLARI	TEKRAR SIKLIĞI
1	Fırtına	1
2	Taş	8
3	Güneş	1
TOPLAM	3	10

Eserde tabiat kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Bahçeye koştu, **güneşin** altında dolandı (KGKÇ:7).”

“Derisi pul pul, sırtı tırtık tırtık, sesi **fırtına** uğultusu (KGKÇ:20)...”

“Hadi sökelim o zaman kuyunun taşlarını (KGKÇ:32).”

Bir diğer kitabı olan “Eyvah, Gölgelele Değişiyor!” masalında tabiat kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 41 “Eyvah, Gölgelele Değişiyor!”daki Tabiat Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	TABIAT KAVRAMLARI	TEKRAR SIKLIğI
1	Yeryüzü	1
2	Gökyüzü	1
3	Rüzgâr	5
4	Irmak	8
5	Yaprak	1
6	Ova	2
7	Bulut	29
8	Ağaç	7
9	Dolunay	1
10	Kartopu	1
11	Güneş	6
12	Deniz	7
13	Okyanus	2
14	Ay	2
15	Su	34
16	Dağ	12
17	Tepe	4
18	Kır	1
19	Ada	1
20	Buz	1
21	Kasırğa	1
22	Dere	4
23	Çöl	1
24	Yağmur	3
25	Orman	1
26	Dal	3
27	Fırtına	1
28	Bağ	2
29	Çiçek	4
30	Bahçe	1
31	Çınar	2
32	Bayır	1
33	Kavak	1
34	Çalı	1
35	Kanyon	2

36	Yosun	1
37	Toprak	4
38	Nehir	9
39	Göl	1
40	Çağlayan	4
TOPLAM	40	173

Eserde tabiat kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“**Rüzgârda** bir **yaprak** savruluyor (EGD:9).”

“Karıncanın gölgesi **bulut** (EGD:9)...”

“Ben seni **dolunaydan** bile çok severdim (EGD:14)!”

“Ben seni **güneşten** bile çok severdim (EGD:15)!”

“Ben seni **denizlerden** bile çok severim (EGD:15)!”

“Ben seni **okyanuslardan** bile çok severim (EGD:15)!”

“**Ay** doğdu, **ay** battı (EGD:17).”

“Herhalde **sular** şaka yapıyor (EGD:24).”

“Yol taşıydı, yüce **dağları** aştım gittim (EGD:25).”

“**Dere** derindi, **denizden** atlayıverdim (EGD:25).”

“**Bulut**, **yağmur** olup yağmaz mı (EGD:25)?”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında tabiat kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 42 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Tabiat Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	TABİAT KAVRAMLARI	TEKRAR SIKLIĞI
1	Gökkuşağı	2
2	Yıldız	2
3	Ay	6
4	Yeryüzü	1

5	Fırtına	5
6	Gökyüzü	8
7	Patika	2
8	Bulut	14
9	Rüzgâr	14
10	Kır	2
11	Dünya	3
12	Ada	1
13	Uçurum	7
14	Kaya	5
15	Dere	5
16	Kartopu	1
17	Taş	24
18	Güneş	4
19	Dal	8
20	Mevsim	2
21	Ayaz	1
22	Kar	7
23	Çimen	3
24	Su	40
25	Kum	1
26	Bahar	1
27	Dolunay	2
28	Yosun	4
29	Dalga	13
30	Buz	1
31	Çayır	6
32	Çağlayan	6
33	İrmak	1
34	Yaz	2
35	Göl	5
36	Toprak	7
37	Ova	1
38	Gök	3
39	Deniz	14
40	Dağ	13
41	Yağmur	2
42	Tepe	6
43	Kayalık	1
TOPLAM	43	256

Eserde tabiat kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“İşte bu **taş** da tıpkı onun gibi, önüne çıkan diğer **taşları** kendine kata kata gidiyor (SHKGM:21).”

“Başını alçaktaki bir **dala** mı çarptı (SHKGM:21)?”

“...o **dağın** tepesindeki **buluttan** bu **dağın** tepesindeki **buluta** geçiveriyor (SHKGM:28).”

“...biraz da **denizde** yol alayım (SHKGM:30).”

“Yine **uçurum** (SHKGM:42).”

“Dur hele, şu **toprağı** çapalayıp hıyar ekeyim (SHKGM:43).”

“...**kayalar** yerinden oynuyor (SHKGM:44).”

Yazar çokça kullandığı tabiat kavramlarıyla hem masallarını hem de okuyucunun söz varlığını zenginleştirmektedir. 100 farklı tabiat kavramına yer veren yazar okuyucunun temel söz varlığına katkı sağlamıştır.

4.1.1.8. Zaman Kavramları

Türkçe zengin bir söz varlığına sahip olan bir dildir. Bu zenginliğini zaman kavramlarında da görmek mümkündür. Bireyin kendini daha iyi ifade edebilmesi için zaman kavramlarını da en iyi şekilde kullanmalıdır. Yazar da zaman kavramlarına eserlerinde çokça yer vermiş ve okuyucuya da bu kavramları aktarmıştır. Aşağıda “Şapkadaki Balık” masalındaki zaman kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 43 “Şapkadaki Balık”taki Zaman Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	ZAMAN KAVRAMLARI	TEKRAR SIKLIĞI
1	Bir gün	1
2	Gece	4
3	Ertesi gün	1
4	Sabah	1
5	Akşam	1
TOPLAM	5	8

Zaman kavramlarının yer aldığı bazı cümleler aşağıdadır:

“**Bir gün** tüm aile piknik yaparken (ŞB:2)...”

“**Gece** olupta herkes uyuduğunda (ŞB:12)...”

“**Ertesi gün**, balık denizin tuzunu özledi (ŞB:14)...”

“**Sabah** uyandıklarında (ŞB:16)...”

“**Akşama** kadar yosunları temizlemekten (ŞB:17)...”

Eserlerinden sıradaki altı masalının yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” masal kitabının zaman kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 44 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Zaman Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	ZAMAN KAVRAMLARI	TEKRAR SIKLIĞI
1	Her gün	2
2	Gece	6
3	Bir gün	4
4	Bütün gün	1
5	Bütün gece	1
6	Birkaç gün	1
7	Gün boyu	2
8	Ertesi gün	1
9	O günden sonra	1
TOPLAM	9	19

Zaman kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“**Her gün** daha da şişiyor karnı Minnoş’un (MBK:7).”

“**O gece** yalnız kalan bebek korkmasın diye (MBK:12).”

“**Bir gün** yüzerken yine salına salına (MBŞ:16)...”

“**Bütün gün, bütün gece** yok yere kendini suçlar oldu (YLN:29).”

“**Birkaç gün** sonra gitarist yine geldi ormana (CG:43).”

“**Gün boyu** herkese kusur bulurlardı (NT:47).”

“**Gece** herkes çekilmişti evine (KÇKV:58).”

Bir diğer masal kitabı olan “Masal Yazdım Şiir Sandım” kitabında altı farklı masal yer almaktadır. Bu masal kitabının zaman kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 45 “Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Zaman Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	ZAMAN KAVRAMLARI	TEKRAR SIKLIĞI
1	Bütün gün	4
2	Bir gün	4
3	Gün boyu	2
4	Bütün gece	1
5	Sabah	3
6	Bir zamanlar	1
7	Gece gündüz	1
8	Gece	2
9	Gün batımı	1
10	Gün doğumu	1
11	Bir gece	1
12	Gün doğmadan	1
13	Ay ışığında	1
14	Birkaç gün	1
TOPLAM	14	24

Eserde zaman kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“**Bütün gün** kuyruğu gibi yapışıyor ardına (BVBV:9).”

“**Bir gün** baktılar ki kıpkırmızı kuyruğu (KSF:24).”

“Haklıydı hovlayıp havlamakta **gün boyu** (SE:27).”

“Yağsın **bütün gün gece**, karı kim sevmez (SE:29).”

“İyi de kim dinlemek ister ki **gece gündüz** (SHÜ:40).”

“Ama ne olursun **sabahları** öt yalnızca (SHÜ:41).”

Diğer kitabı olan “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?” masalında zaman kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 46 “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Zaman Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	ZAMAN KAVRAMLARI	TEKRAR SIKLIĞI
1	Gece	4
2	Bir gün	1
3	Yıllardır	1
4	Sabah	1
TOPLAM	4	7

Zaman kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Belki bu **gece** aşırı macıyı bulur (EKÇ:11).”

“Moli **yıllardır** kullanmadığı atkının (EKÇ:35)...”

“**Bir gün** büyükannenin annesine (EKÇ:31):”

Bir diğer kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında zaman kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 47 “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Zaman Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	ZAMAN KAVRAMLARI	TEKRAR SIKLIĞI
1	Bütün gün	1
2	O gün	1
3	Sabah	2
4	Yüzlerce yıl önce	1
5	Yüzyıllar boyu	1
TOPLAM	5	6

Eserde zaman kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“**Bütün gün** uğraştı durdu Karagöz (KGKÇ:7).”

“Karagöz **o gün** Hacivat’la futbol oynamak için sözleşmişti (KGKÇ:9).”

“**Sabahtan** beri ne diyorum ben sana (KGKÇ:15)?”

“**Yüzlerce yıl önce** Padişah Orhan Gazi, Bursa’da şanına yaraşır ulu bir cami yapılmasını istemiş (KGKÇ:25).”

Bir diğer kitabı olan “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!” masalında zaman kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 48 “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Zaman Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	ZAMAN KAVRAMLARI	TEKRAR SIKLIĞI
1	Sabah	2
2	Bir zamanlar	2
3	O gün	1
4	Bir gün	2
5	Gündüz	2
6	Gece	2
TOPLAM	6	11

Eserde zaman kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“**Bir zamanlar** Karagöz’le Hacivat’ın, daha doğrusu onların torunlarının da torunlarının gölgesi çalınmıştı (EGD:7).”

“Eğer **bir gün** yolun Işıklar Hamamı’na düşerse fırsatı kaçırma, sen de havuza atla (EGD:29).”

“...dönüyorlar **bir zamanlar** aktıkları çağlayana (EGD:41).”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında zaman kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 49 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?”deki Zaman Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	ZAMAN KAVRAMLARI	TEKRAR SIKLIĞI
1	O gün	1
2	Her sene	1
3	Her akşam	1
4	Bir gün	1
5	Taş devri	1

6	Gece	3
7	Gün	3
8	Akşam	1
9	Sabah	6
10	Evvel zaman	1
TOPLAM	10	19

Eserde zaman kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Ben de **evvel zaman** içinde, kalbur saman içinde (SHKGM:13)...”

“...**gün** doğuyor, **gün** batıyor (SHKGM:30)...”

“Ben bu dağın tepesinden **sabah** yürümeye başlasam, **akşama** eteğindeki kasabaya varırım (SHKGM:30).”

Yazar zaman kavramlarını kullanarak okuyucunun söz varlığını geliştirmektedir. 30 farklı zaman kavramına yer veren yazar okuyucunun kelime dağarcığına katkıda bulunmuştur.

4.1.1.9. Duygu Bildiren Kavramlar

İnsanoğlu duygu ve düşünceleriyle kendini ifade edebilen bir varlıktır. Duygu kavramlarını kullanmak için ise zengin bir söz varlığı gerekmektedir. Yazar da eserlerinde duygu kavramlarını kullanarak hem masal kahramanlarını daha iyi yansıtmayı hem de okuyucuya duygu kavramlarını öğretmeyi amaçlamıştır. Aşağıda “Şapkadaki Balık” masalındaki duygu bildiren kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 50 “Şapkadaki Balık”taki Duygu Bildiren Kavramların Tekrar Sıklığı

SIRA	DUYGULAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Öfke	1
2	Üzüntü	1
3	Hoşlanı	1
4	Korku	1
5	Sevgi	1
6	Kızgınlık	2
7	Mutluluk	1
TOPLAM	7	8

Duygu bildiren kavramların geçtiği bazı cümlelere aşağıda yer verilmiştir:

“Oğlan **öfk**elendi (ŞB:8)...”

“Islak ıslak oturmaktan **hoşlanmamış**tı (ŞB:10).”

“**Üz**ülüp balığın hâline (ŞB:10).”

“...diye düşündü, **kork**tu (ŞB:22).”

“O kazağı çok **sever**di, **kızd**ı (ŞB:23).”

“...onlar da **mutlu** oldular (ŞB:31).”

Eserlerinden sıradaki altı masalının yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” masal kitabının duygu bildiren kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 51 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Duygu Bildiren Kavramların Tekrar Sıklığı

SIRA	DUYGULAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Üzüntü	3
2	Mutluluk	4
3	Telaş	3
4	Heyecan	2
5	Korku	3
6	Sevinç	3
7	Sevgi	4
8	Merak	4
9	Kıskançlık	2
10	Pişmanlık	1
11	Heves	2
12	Hoşlantı	1
13	Neşe	7
14	Şaşkınlık	7
15	Öfke	1
16	Kırgınlık	1
17	Kin	1
18	Hayranlık	2
TOPLAM	18	51

Duygu bildiren kavramların olduğu bazı cümleler aşağıdadır:

“Aklına gelince bir **telaş** (MBK:10).”

“**Üzüntüden** ne yapacağını **şaşırdı** küçük kızla anne (MBK:13).”

“Yaşasın, **heyecanlandı** Minnoş sonunda (MBK:8).”

“Aslında kurt falan yoktu ama kız çok çok **korkmuştu** (MBK:11).”

“Minnoş, kedicik, küçük kız, hepsi **sevinçliydi** (MBK:14).”

“O da **severdi sevmesine** bu renkli dünyayı ama (MBŞ:16).”

“Öyle **merak** etmişti ki, zor olsa da yüzdü akıntıya karşı (MBŞ:18).”

“Doğrusu çok **kıskanmışlardı** birbirlerini (MBŞ:19).”

“**Mutlu** oldu Şima (MBŞ:23).”

“Ama **pişmanlık** candansa, barışa sırtımı dönmem (YLN:33).”

“**Şaşırdı** cırcır böceği (CG:39).”

“Baktı da içindekilere **hayran** kaldı (KÇKV:63).”

Bir diğer masal kitabı olan “Masal Yazdım Şiir Sandım” kitabında altı farklı masal yer almaktadır. Bu masal kitabının duygu bildiren kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 52 “Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Duygu Bildiren Kavramların Tekrar Sıklığı

SIRA	DUYGULAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Neşe	3
2	Sevgi	3
3	Üzüntü	3
4	Hayranlık	3
5	Şaşkınlık	1
6	Telaş	1
7	Sevinç	2
8	Mutluluk	1

9	Korku	1
10	Kızgınlık	2
11	Heves	1
12	Hoşlanı	1
TOPLAM	12	22

Duygu bildiren kavramların olduğu bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Neşeyle zıplayıp etrafında ördeğe dedi ki (BVBV:12):”

“Kiraz yemeyi kim **sevmez** ki arkadaş (KSF:23).”

“**Üzülmedi** hiç farecik (KSF:25).”

“Sincaplar arkalarından bakıp nasıl da **sevindi** (SE:28).”

“**Korktu** zavallı sincapçıklar (SE:32).”

“Ne gerek var sincaplara **kızmaya** (SE:33)?”

Diğer kitabı olan “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?” masalında duygu bildiren kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 53 “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Duygu Bildiren Kavramların Tekrar Sıklığı

SIRA	DUYGULAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Heyecan	1
2	Gurur	1
3	Hoşlanı	2
4	Üzüntü	2
5	Merak	3
6	Neşe	1
7	Saygı	1
8	Utanç	1
9	Korku	2
10	Kızgınlık	5
11	Sevinç	3
12	Mutluluk	6
13	Sevgi	5
14	Şaşkınlık	2

TOPLAM	14	35
---------------	----	----

Eserde geçen duygu bildiren kavramların bulunduğu bazı cümleler aşağıdadır:

“Böylece kimse bir eşlerini aşırıp onu **utandıramayacaktı** (EKÇ:12).”

“Amaaaaaan **korkacak** ne var canım, gitsin bakalım, değil mi (EKÇ:20)?”

“Ormana **neşe** saçarmış (EKÇ:24).”

“Moli bu ağacı çok **merak** etmişti (EKÇ:25).”

“Doğrusu ya, Moli’ye **kızacakları** hiç aklına gelmemişti farenin (EKÇ:27).”

“Fare **üzüldü** (EKÇ:28).”

Bir diğer kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında duygu bildiren kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 54 “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Duygu Bildiren Kavramların Tekrar Sıklığı

SIRA	DUYGULAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Kızgınlık	8
2	Öfke	1
3	Korku	1
4	Sevinç	1
5	Üzüntü	1
6	Merak	2
7	Telaş	1
8	Şaşkınlık	4
TOPLAM	8	19

Eserde duygu bildiren kavramların geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“**Kız**ar tabii, koskoca gölge ustasının torunu kaybetsin gölgesini, affedilir şey mi (KGKÇ:14)?”

“Cazu, Ejderha’ya **öfkelen**di (KGKÇ:22).”

“İki kafadar **şaşkın** birbirine baktı (KGKÇ:23).”

“Bu yanan da insanın içindeki yaşama **sevindir** (KGKÇ:26).”

“İnsanın başına ne gelirse **meraktan** mı (KGKÇ:35)?”

Bir diğer kitabı olan “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!” masalında duygu bildiren kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 55 “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Duygu Bildiren Kavramların Tekrar Sıklığı

SIRA	DUYGULAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Kızgınlık	9
2	Dargınlık	10
3	Sevgi	12
4	Küskünlük	7
5	Hüzün	1
6	Telaş	2
7	Korku	1
8	Sevinç	2
9	Üzüntü	3
10	Mutluluk	3
11	Aşık	5
12	Hoşlantı	1
13	Şaşkınlık	5
14	Merak	1
15	Heyecan	1
TOPLAM	15	63

Eserde duygu bildiren kavramların geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Yürüdükçe yeldir yeldir sallanıyor, etraftakileri **şaşkına** çeviriyor (EGD:8).”

“Ama bizimkiler **hoşlanmıyor** bu şakadan (EGD:8).”

“Kaşları çat çat çatıp **kızmalı** mı (EGD:10)?”

“Kafama gözüme darı çarptı, beni **darılttın** (EGD:11).”

“Gölgeni o kadar **seviyorsan** horozu **küstürüp** göndermeseydin (EGD:12).”

“Karagöz şaşırdı, meraklandı (EGD:21).”

“**Korkmuyor** ya, etraf çok karanlık olduğu için biraz ürperiyor (EGD:35).”

“**Üzüntümden** sarardım (EGD:40)...”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında duygu bildiren kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 56 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Duygu Bildiren Kavramların Tekrar Sıklığı

SIRA	DUYGULAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Sevgi	5
2	Kızgınlık	9
3	Korku	3
4	Üzüntü	3
5	Mutluluk	3
6	Küskünlük	4
7	Şaşkınlık	2
8	Sevinç	3
9	Merak	2
10	Aşık	4
11	Özlem	3
12	Hayranlık	2
TOPLAM	12	43

Eserde duygu bildiren kavramların geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“...sakın ha onu **kızdırma**, **kızdırıp** da tepesini attırma (SHKGM:12).”

“Belki ben de Gölge Kız’ın ta kendisiyle **mutlu** olurum (SHKGM:25).”

“...hatta Gölge Kız da **sevinmez** mi bu habere (SHKGM:26)!”

“Bizimki **şaşkın**, **sevinçli**, ayaklarına bakarken (SHKGM:28)...”

“Hani bunun pek **sevdiği** kedi vardı ya (SHKGM:37)...”

“**Küstüm** ya, tabii **küserim** (SHKGM:39).”

Yazar eserlerinde duyguları yoğun bir şekilde işlemiş ve okuyucuya duyguların sadece insanlara has bir durum olmadığını da ele almıştır. 40 farklı duygu kavramını işleyen yazar okuyucunun bu kavramların ayırdına varmasını sağlamakla birlikte söz varlığına da katkı sağlamıştır.

4.1.1.10. Eşya Kavramları

Günlük hayatta kullanılan eşyaların fiziki özelliklerinin ve isimlerinin kişinin söz varlığında yer alması için çok uzun zamanlar gerekir. Yaşayarak öğrenilen bu bilgiler eserlerde yer verilerek de kişilere öğretilir. Yazarın eserlerinde okuyucu birçok eşya kavramını öğrenebilir. Aşağıda “Şapkadaki Balık” masalındaki eşya kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 57 “Şapkadaki Balık”taki Eşya Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	EŞYALAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Kazak	2
2	Çorap	1
3	Gözlük	1
4	Şapka	7
5	Koltuk	1
6	Televizyon	1
7	Yatak	1
8	Halı	1
9	Kurdele	1
10	Yemek masası	1
11	Elbise	1
12	Bardak	2
13	Kavanoz	2
TOPLAM	13	22

Eşya kavramlarının yer aldığı bazı cümleler aşağıdadır:

“O **şapka** bana karımdan hatıraydı (ŞB:2).”

“Dedem **kurdelemi** o **şapkaya** sarmıştı (ŞB:2).”

“Babanız denize atlıyor **elbiseleriyle** (ŞB:3).”

“...bir **bardağı** denize daldırdı (ŞB:10).”

“...bir cam **kavanoza** koydular (ŞB:10).”

“...**televizyonun** ekranı, **koltuklar**, **yemek masası**, **halı** (ŞB:17)...”

“...erkenden **yatağa** gidip uyuyuverdiler (ŞB:17).”

“O **kazağı** çok severdi (ŞB:23).”

“Ama sonra **çoraplarının** içine (ŞB:23)...”

“Baba, **gözlüklerini** örten (ŞB:23)...”

Eserlerinden sıradaki altı masalının yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” masal kitabının eşya kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 58 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Eşya Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	EŞYALAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Balon	5
2	Sepet	4
3	Top	2
4	Havlu	1
5	Kova	5
6	Lastik	17
7	Cip	6
8	Tekerlek	2
9	Şapka	3
10	Gitar	9
11	Tahta	1
12	Tel	3
13	İp	1
14	Para	2
15	Davul	1
16	Basket topu	1
17	Holihop	1
18	Elbise	1
19	Çorap	3
20	Yorgan	1
21	Çizme	12
22	Döşek	1
23	Halat	1
24	Şömine	1

25	Kâse	1
TOPLAM	25	85

Eşya kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Neden **balon** yutar bir kedi (MBK:7)?”

“Minnoş **sepetinde** yoktu (MBK:10)!”

“Evin küçük oğlunun oyuncak **kovasını** aldı (MBŞ:22).”

“Yedek **tekerlek** pek gençti (YLN:27).”

“Belki onlarda merak etmişti **şapkanın** içindekini (YLN:28).”

“Gördün mü bak bizim yedek **lastik** (YLN:33).”

“Bizim Ciciki **gitarını** buldu aşağıda (CG:36).”

“Yoksa şingır şingır **para** sesi mi (CG:42).”

“**Yorgan** gibi şuna bak (NT:51).”

“Bırakıverdi sokağa **çizmelerini** (KÇKV:57).”

Bir diğer masal kitabı olan “Masal Yazdım Şiir Sandım” kitabında altı farklı masal yer almaktadır. Bu masal kitabının eşya kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 59 “Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Eşya Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	EŞYALAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Yatak	3
2	İğne	1
3	İplik	2
4	Boya	2
5	Halat	1
6	Şömine	1
7	Araba	1
8	Tahta	2
9	Tekerlek	1

10	Pencere	1
11	Rüzgâr çanı	1
12	Resim	2
13	Çit	1
14	Top	2
15	Kaydırak	1
16	Taç	2
17	Para	2
18	Davul	1
19	Gömlek	1
20	Poşet	1
21	Çuval	2
22	Şişe	1
23	Tel	1
24	Traktör	3
25	Defter	1
26	Sinema perdesi	1
27	Minder	1
28	Sepet	1
TOPLAM	28	40

Eşya kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Peki, neden **yatağını** taşıdı bir ine (KSF:20)?”

“...**iğne** deliğinde yaşayabilirdi (KSF:21).”

“Bir fare... **iplik** gibi (KSF:21).”

“Kollarında **halatlarla** ho hoo hoo (SE:27).”

“Isınsın diye **şöminenin** yanında (SE:28).”

“Ne de güzel **resimlerle** süslenmiş duvarlar (SE:30).”

“Çatısında çın çın öten **rüzgâr çanı** bile var (SE:30).”

Diğer kitabı olan “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?” masalında eşya kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 60“Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Eşya Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	EŞYALAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Eldiven	51
2	Kutu	5
3	Radyatör	1
4	Yün	3
5	Lamba	1
6	Düğme	1
7	Yastık	1
8	Çalı süpürgesi	1
9	Şal	1
10	Gömlek	1
11	Halhal	1
12	Kepçe	1
13	Süzgeç	1
14	Kova	1
15	Dolap	1
16	Yatak	9
17	İplik	6
18	Çanta	1
19	Atkı	5
20	Yorgan	1
21	Kurdele	1
22	Bere	1
23	Kitap	1
TOPLAM	23	96

Eserde geçen eşya kavramlarının bulunduğu bazı cümleler aşağıdadır:

“Eşini kaybettiğim **eldivenler** koca bir **kutuyu** doldurdu (EKÇ:9).”

“Kafasında bir **çalı süpürgesi**, boynuna **şal** yaptığı bir **gömlek**, bileklerindeki **halhallara** taktığı **kepçeler**, **süzgeçler**, küçük **kovalar**, off daha neler neler (EKÇ:17)!”

“Sana **yatak** yapmak için eski **atkımı** arıyorum (EKÇ:33).”

Bir diğer kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında eşya kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 61 “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Eşya Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	EŞYALAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Tokmak	2
2	Davul	1
3	Dolap	2
4	Çekmece	2
5	Yatak	4
6	Çorap	5
7	Bilye	1
8	Defter	1
9	Gömlek	1
10	Şapka	1
11	Para	1
12	Tef	5
13	Maşrapa	5
14	Zincir	4
15	Paspas	1
16	Kova	1
17	Terlik	22
18	Küp	15
19	El süpürgesi	1
20	Papuç	5
21	Sarık	1
22	Fotoğraf	1
23	Kumaş	1
24	Çivi	1
25	Saksı	2
26	Perde	5
27	Mum	2
28	Kazma	3
29	Kürek	1
30	Saz	1
31	Kitap	1
32	Mendil	1
33	Top	1
34	Ceket	1
35	Fener	2
TOPLAM	35	104

Eserde eşya kavramlarının bulunduğu bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Hay be kerata, **tokmağı** yok **davul** musun sen dumdumba (KGKÇ:9)?”

“O **dolap** bu **dolap**, şu **çekmece** bu **çekmece**, yok (KGKÇ:9).”

“Kafama çarptı **yatak** (KGKÇ:11)!”

“Ayı mı oynatıyorsun da **tef** çalıyorsun (KGKÇ:13)?”

“Haydi bakalım, bas bas **paspası** kovaya, sil etrafı suları döke saça (KGKÇ:13)...”

“Vur **kazmayı**, bul antikayı (KGKÇ:19)!”

“Çabuk olmazsanız bunlar **küpü** alıp kaçacak (KGKÇ:22)!”

“Şeyh Küşteri’nin **terlikleri** (KGKÇ:23)!”

“Başından **sarığını** çıkarmış, **kumaşını** dört bir ucundan **çivilere** tutturup, ‘İşte bu dünyadır!’ demiş (KGKÇ:26).”

“Evler, çeşmeler, köprüler, **saksılar**, **saksılarda** çiçeklerle dekorlar yaratılmış (KGKÇ:26).”

Bir diğer kitabı olan “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!” masalında eşya kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 62 “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Eşya Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	EŞYALAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Para	13
2	Kolye	13
3	Küpe	1
4	Çarık	1
5	Bardak	2
6	Teker	3
7	Tel	1
8	Araba	7
9	Mendil	1
10	Bohça	3
11	Sandık	1
12	Tekne	7
13	Kalem	1
14	Zurna	3
15	Davul	4
16	Şişe	1

17	Top	2
18	Perde	6
19	Mum	3
20	Yatak	3
21	Yorgan	3
22	Karyola	1
23	Kova	2
24	Kutu	1
25	Sepet	1
26	Tepsi	1
27	Tas	4
28	Sabun	1
29	Peçe	2
30	Şal	1
31	Sal	1
32	Anahtar	1
33	Atkı	1
34	Vazo	1
35	Çekmece	2
36	Kıyafet	1
37	Şapka	1
38	Peştamal	1
39	Nalın	1
40	Elbise	2
41	Salıncak	1
42	Ceket	1
43	Yumak	1
44	Tokmak	3
45	Defter	2
46	Kanepe	2
47	Yastık	1
48	Saz	1
49	Cümbüş	1
50	Masa	2
51	Tekerlek	1
52	Bisiklet	1
53	Pabuç	3
54	Kayık	1
55	Çamaşır ipi	7
56	Mandal	4
57	Kaykay	1
58	Balon	1
TOPLAM	58	140

Eserde eşya kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Geçti içeriye **perdeyi** açtı, arkasında **mum** yaktı (EGD:17).”

“Terini sildi, **yorganın** altına girdi (EGD:18).”

“Yetmedi, zıplayıp **karyolanın** tepesinde tepindi (EGD:19).”

“Şu bir **kova** suyu başına boşaltırım (EGD:20).”

“Dereyi **şal** yapıp boynuma sarıverdim (EGD:25).”

“Ne soyunup sarınmaya **peştamal** ne ayağa geçirmeye **nalın**, burada **elbiselerinle** yıkanırsın (EGD:27).”

“Bir kapı **tokmağı** (EGD:35).”

“Kalbi sanırsın ki **davul** çalıyor (EGD:35).”

“Bulut **kanepe** biçimini almış, **yastıkları** da unutmamış (EGD:38).”

“Yüz **para** (EGD:46).”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında eşya kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 63 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Eşya Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	EŞYALAR	TEKRAR SIKLIĞI
1	Fırça	1
2	Ceket	2
3	Avize	2
4	Yelpaze	1
5	Kitaplık	1
6	Şezlong	1
7	Bıçak	1
8	Trambolin	1
9	Mendil	4
10	Paten	1
11	Fotokopi makinesi	1
12	Meşale	2
13	Çakmak taşı	1
14	Etek	1
15	Koltuk	2

16	Kanepe	1
17	Düğme	2
18	Çıkırık	3
19	İp	7
20	Kova	13
21	Yorgan	2
22	Şal	1
23	Şemsiye	22
24	Davul	11
25	Tokmak	6
26	Yatak	2
27	Hırka	1
28	Örtü	1
29	Küpe	5
30	Rimel	1
31	Tencere	8
32	Bulaşık	1
33	Oyalı yazma	1
34	Kitap	115
35	Kâğıt	4
36	Çamaşır	2
37	Toka	2
38	Kurdele	1
39	Fener	2
40	Gömlek	1
41	Mürekkep	1
42	Şapka	6
43	Çorap	3
44	Eldiven	1
45	Tepsi	4
46	Yastık	2
47	Kazan	4
48	Ocak	1
49	Kaşık	4
50	Balon	10
51	Masa	5
52	Kundura	5
53	Tespih	1
54	Merdiven	14
55	Havlu	2
56	Soba	1
57	Vazo	4
58	Elektrik süpürgesi	1
59	Terlik	1
60	Halat	2

61	Ayna	5
62	Havai fişek	3
63	Saksı	2
64	Kürek	1
65	Hamak	1
66	Yemeni	1
67	Sepet	3
68	Dolap	2
69	Kayık	7
70	Tekerlek	3
71	Araba	6
72	Tül perde	4
73	Boncuk	1
74	Kızak	1
75	Halı	8
76	Makara	3
77	Zincir	2
78	Ansiklopedi	1
79	Top	1
80	Döşek	4
81	Beşik	1
82	Fanus	1
83	Elbise	2
84	Peçe	2
TOPLAM	84	374

Eserde eşya kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“**Kitabıma** hış hış dedirtmem (SHKGM:12).”

“**Çarığına** eldiven geçir (SHKGM:13).”

“Söndürdüm **ocağı**, daldırdım **kaşığı** kazana (SHKGM:14)...”

“Ben de tuttum **balonlar** saldım havaya (SHKGM:14).”

“...derken bitti sıcacık **havlulara** basmalar (SHKGM:18).”

“**Merdiven** sırlara karışmış (SHKGM:18).”

“...**kunduralar** fena vuruyor (SHKGM:20).”

“Ortasında yumuşacık bir **kanepe**, **kanepenin** önünde bir **masa**, **masada** kapağı simsiyah taştan bir **kitap** (SHKGM:22).”

“**Tencere** Cinleri düğün mü yapıyormuş (SHKGM:33)?”

“Hacivat **davulunu** bıraktı (SHKGM:35).”

Yazar eserlerinde eşyaları çokça kullanarak okuyucuyu bilgilendirip kelime hazinesini de zenginleştirmektedir. 150 farklı eşya kavramına yer veren yazar okuyucunun eşyaları ve özelliklerini öğrenmesini sağlayarak aynı zamanda kelime hazinesine de katkı sağlamıştır.

4.1.1.11. Yiyecek-İçecek Kavramları

İnsanoğlu dünyaya geldiği günden itibaren yiyip içmeye başlar. Yiyip içtiklerinin isimlerini zamanla öğrenir. Bu öğrenmeye okuduğu eserler de katkı sağlar. Yazar eserlerinde kullandığı yiyecek-içecek kavramlarıyla bir yandan eserini zenginleştirirken bir yandan da okuyucusunun söz varlığını zenginleştirir. Aşağıda “Şapkadaki Balık” masalındaki yiyecek-içecek kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 64 “Şapkadaki Balık”taki Yiyecek-İçecek Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	YİYECEK-İÇECEK	TEKRAR SIKLIĞI
1	Elma	3
TOPLAM	1	3

Yiyecek-içecek kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Ormandan geçerken bulduğum yabani **elma** o şapkadaydı (ŞB:2).”

Eserlerinden sıradaki altı masalının yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” masal kitabının yiyecek-içecek kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 65 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Yiyecek-İçecek Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	YİYECEK-İÇECEK	TEKRAR SIKLIĞI
------	----------------	----------------

1	Süt	6
2	Elma	1
3	Peynir	3
4	Ekmek	1
TOPLAM	4	11

Yiyecek-içecek kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Sokuldu hemen annesine, **sütünü** içti (MBK:14).”

“**Elma** toplamaya çıktığında ağaca (CG:36)...”

“Yandaki çizmede sarılıp aşırıldığı **peynire** (KÇKV:58)...”

“Sabah **ekmek** almaya giderken (KÇKV:63)...”

Bir diğer masal kitabı olan “Masal Yazdım Şiir Sandım” kitabında altı farklı masal yer almaktadır. Bu masal kitabının yiyecek-içecek kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 66 “Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Yiyecek-İçecek Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	YİYECEK-İÇECEK	TEKRAR SIKLIĞI
1	Kiraz	16
2	Ayva	2
3	Mandalina	1
4	Erik	1
5	Fındık	3
6	Yumurta	7
7	Üzüm	1
8	Üzüm suyu	2
9	Elma	1
10	Sebze	1
TOPLAM	10	35

Yiyecek-içecek kavramlarının bulunduğu bazı cümleler aşağıdadır:

“**Ayvalarla** sarı sonbahar, kışta turuncu **mandalinalar** var. Baharda yeşil **erikler** veee gelince yaz; yaşasın kırmızı **kiraz, kiraz, kiraz** (KSF:25)!”

“**Fındıklarla** çizilmiş iki çocuk ve bir köpek resmi (SE:34)!”

“Hareket ettiği yoktu **yumurtaların** (SHÜ:37).”

“**Üzüm** sularını şişelere dolduruyor (YFF:57).”

“**Sebzeler** sulanmış (YFF:62).”

Bir diğerk kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında yiyecek-içecek kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 67 “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Yiyecek-İçecek Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	YİYECEK-İÇECEK	TEKRAR SIKLIĞI
1	Peynir	1
2	Kaymak	1
3	Su	13
4	Üzüm	1
5	Ayran	1
6	Elma	2
7	Dolma	1
8	Baklava	1
9	Hoşaf	4
10	Ayva	6
11	Dondurma	1
12	Kadayıf	1
13	Ceviz	1
TOPLAM	13	34

Eserde yiyecek-içecek kavramlarının geçtiği cümleler aşağıdadır:

“Ne **ayvası** be adam, ne yapacaksın şimdi **ayvayı** (KGKÇ:30)?”

“**Hoşaf** yapıp **suyunu** içeceğim (KGKÇ:30).”

“Ben de **kaymaklısını** isterim (KGKÇ:30).”

“**Baklava, kadayıf** mı bu (KGKÇ:31)?”

“İstersen üstüne bir de **dondurma** koyalım (KGKÇ:31).”

“Benimki iki porsiyon olsun, **cevizi** de bol konsun (KGKÇ:31).”

Bir diğerk kitabı olan “Eyvah, Gölğeler Değışiyor!” masalında yiyecek-içecek kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 68 “Eyvah, Gölğeler Değışiyor!”daki Yiyecek-İçecek Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	YİYECEK-İÇECEK	TEKRAR SIKLIĞI
1	Maydanoz	1
2	Köfte	2
3	Baklava	2
4	Elma	1
5	Kurabiye	2
6	Ceviz	1
7	Dondurma	1
8	Ballı börek	1
9	Kebap	1
10	Nar	2
11	Şerbet	8
12	Üzüm	2
13	Sakız	1
14	Meyve	1
15	Sarımsak	10
16	Cacık	1
17	Kahve	11
18	Ekmek	3
19	Peynir	3
20	Domates	3
TOPLAM	20	75

Eserde yiyecek-içecek kavramlarının geçtiğı bazı cümleler aşağıdadır:

“Yaaa daha neler neler, **maydanozlu köfteler** (EGD:19).”

“Gelirken bir kutu da **baklava** alsın (EGD:21).”

“Götürsün **elmalı kurabiye** yapsın (EGD:21).”

“Ama **kurabiyeye ceviz** ufalarım (EGD:21).”

“**Ballı börekler, kebablar**, efendime söyleyeyim çeşit çeşit hediyeler kapısına yığılıyor (EGD:23).”

“Ben o **narları** toplayıp ezmez miyim (EGD:25)?”

“Sana şerbet diye içirmez miyim (EGD:25)?”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında yiyecek-içecek kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 69 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Yiyecek-İçecek Kavramlarının Tekrar Sıklığı

SIRA	YİYECEK-İÇECEK	TEKRAR SIKLIĞI
1	Kaymaklı kadayıf	4
2	Çikolata	1
3	Dondurma	1
4	Kaymak	1
5	Kiraz	31
6	Frambuaz	1
7	Mantı	1
8	Börek	4
9	Damlasakızlı muhallebi	5
10	Tuz	1
11	Mercimek	4
12	Bal	1
13	Etli dolma	3
14	Yoğurt	7
15	Sarımsaklı yoğurt	1
16	Baklava	11
17	Pizza	2
18	Kek	1
19	Poğaç	2
20	Kavun	2
21	Böğürtlen	1
22	Çorba	2
23	Ekmek	2
24	Pasta	3
25	Limon	4
26	Patlıcan	1
27	Domates	1
28	Balkabağı	1
29	Sakız	1
30	Pırasa	5
31	Ballı şerbet	3
32	Soğan	1
33	Ayva	1
34	Nar	1

35	Yaprak sarma	5
36	Biber dolma	1
37	Fıstıklı baklava	1
38	Karpuz	7
39	Üzüm	2
40	Çekirdek	2
41	Lahana	1
42	Hıyar	2
43	Pide	6
44	Cacık	1
45	Yumurta	3
46	Şekerpare	2
47	Çilek	5
48	Elma	5
49	Mandalina	1
50	Meyve	4
51	Portakal	4
52	Armut	1
53	Roka	1
54	Fasulye	1
55	Sebze	1
TOPLAM	55	164

Eserde yiyecek-içecek kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Ben ki, kitaplarımı **dondurmanın çikolatalısından, kaymaklısından, kirazlısından, frambuazlısından** (SHKGM:11-12)...”

“**Börek** koydum tepsiye (SHKGM:13).”

“Başladım bir kazan **damlasakızlı muhallebi** kaynatmaya (SHKGM:14).”

“**Etli dolma** pişirdim, sever misin (SHKGM:36)?”

“Yanında **sarımsaklı yoğurt** da var mı efendim (SHKGM:36)?”

“**Yaprak sarma, biber dolma, fıstıklı baklava** (SHKGM:39)!”

“Ne **ayvası**, ne **narı** (SHKGM:39)?”

“Cebimdeki **üzümü** yedim (SHKGM:43)...”

“Pat diye yere koymuş **karpuzu** (SHKGM:42)...”

Eserlerde yiyecek-içecek kavramları zengin Türk mutfağını da işleyerek okuyucuya verilmektedir. 80 farklı yiyecek-içecek kavramına yer veren yazar hem bunlar hakkında bilgi vermiş hem de okuyucuya bu bağlamda anlamsal katkılar sağlamıştır.

4.1.2. Terimler

Bilim, teknik, zanaat, sanat, spor gibi değişik alanlara ait kavramları karşılayan sözcüklere terim adı verilmektedir (Türkben, 2012: 23).

Yazarın Karagöz ve Hacivat’ı anlattığı kitaplarında terimlere sıkça rastlanmaktadır. Bu kitaplardan ilki olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında terimler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 70 “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Terimlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	TERİMLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Dekor	2
2	Perde	9
3	Nareke	4
4	Gölge tiyatrosu	1
TOPLAM	4	16

Eserde terimlerin geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“**Nareke** dediğin bir düdüktür (KGKÇ:45).”

“Oyunun girişinde göstermelik denilen **dekor** tasvirleri düşer **perdeye** (KGKÇ:45).”

Bir diğer kitabı olan “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!” masalında terimler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 71 “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Terimlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	TERİMLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Hayal perdesi	1
2	Perde	3

3	Saz	1
4	Tef	2
5	Nareke	2
6	Sandıktar	1
7	Zil	1
8	Yardak	1
9	Dayrezen	1
10	Gölge oyunu	1
TOPLAM	10	14

Eserde terimlerin geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Oyun bitiyor, bunların canı **perdeden** ayrılmak istemiyor (EGD:64).”

“**Sazlar, tefler, narekeler**, yani düdükler çalınıyor (EGD:64).”

“**Sandıktar’dan** kafam kadar bir ekmek (EGD:65).”

“**Yardak’tan** yumruğum kadar domates (EGD:65).”

“**Tef çalan Dayrezen’dense** (EGD:65)...”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında terimler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 72 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Terimlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	TERİMLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Dize	1
2	Gezegen	4
3	Jüpiter	1
4	Ay	1
5	Güneş	1
6	Astronot	1
7	Venüs	1
8	Mars	2
9	Satürn	1
10	Şiir	6
11	Cennet	1
TOPLAM	11	20

Eserde terimlerin bulunduğu bazı cümleler aşağıdadır:

“Beril ona göz kırıp bir **şiiir** armağan ediyor (SHKGM:100).”

“Uçup hoop konuyorsun bir **gezegene** (SHKGM:67).”

“Bitince zıplatıyor, pat düşüyorsun **Jüpiter’in** göbeğine (SHKGM:67)...”

“**Ay** bir yanda, **Güneş** bir yanda, **astronotlar** gibi yer çekimsiz ortamda uçuşup durmanın keyfi bambaşka (SHKGM:67).”

“Bir **Venüs’teyim**, bir **Dünya’da** (SHKGM:67)...”

Terimler eserlerde daha çok Karagöz-Hacivat maceralarının işlendiği kitaplarda yer almaktadır. 25 farklı terime yer verilen eserlerde Karagöz-Hacivat oyunu, dil bilgisi ve astronomi konularının terimleri işlenmiş ve açıklamalar yapılarak okuyucu bilgilendirilmiştir. Söz varlığı da bu şekilde geliştirilmiştir.

4.1.3. Deyimler

Deyimler kimi zaman yüzyıllarca hiç değişmeden, kimi zaman da bazı sözcüklerinde değişmelerle yaşayan; anlatımı canlı ve etkili kılan, toplumun benzetme ve öz ifade gücünü ortaya koyan önemli öğelerdir. Türk Dil Kurumu sözlüğü, deyimleri; genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, kendine özgü bir anlam taşıyan kalıplaşmış söz öbeği olarak tanımlar. Yapı olarak tek tek anlamları olan sözlerden oluşmalarına rağmen anlamlı parçalara ayrılamazlar. Deyimlerdeki sözcükleri ve sözcüklerin sırasını değiştirdiğimizde deyimle kalıplaşmış anlam ortadan kalkar. Ancak Türkiye Türkçesi ağızlarında deyimlerin farklı biçimleri kullanılmaktadır. Yine de bu değişimler kişiden kişiye değil yöreden yöreye olmaktadır. Yani kalıplaşmış ifadelerini muhafaza etmektedir (Öztürk, 2019: 31).

Aşağıda “Şapkadaki Balık” masalındaki deyimler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 73 “Şapkadaki Balık”taki Deyimlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	DEYİMLER	TEKRAR SIKLIĞI
------	----------	----------------

1	Canını acıtmak	1
2	Yola koyulmak	1
3	Çılgılığı basmak	1
4	Şaşırtıp kalmak	1
5	Kaşları çatılmak	1
6	Gözleri kocaman açılmak	1
7	İzin vermek	1
8	Evinden koparmak	1
9	Kahkaha atmak	1
10	Göz kırpmak	1
TOPLAM	10	10

Deyimlerin geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Kurumak, **canını acıtmıştı** (ŞB:10).”

“Hemen **yola koyuldular** (ŞB:10).”

“**Çılgılığı bastı** (ŞB:23).”

“Herkes **şaşırdı kaldı** (ŞB:26).”

“**Kaşlar çatıldı, gözler kocaman açıldı** (ŞB:26).”

“...azarlamasına **izin vermedi** (ŞB:26).”

“Biz onu **evinden kopardık** (ŞB:27).”

“Anne, kocaman bir **kahkaha attı** (ŞB:28).”

“...beş kere **göz kırptı** (ŞB:31).”

Eserlerinden sıradaki altı masalının yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” masal kitabının deyim kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 74 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Deyimlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	DEYİMLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Oyuna dalmak	1
2	Aklına gelmek	1
3	Yola düşmek	2
4	Korkudan ölmek	1
5	Takla atmak	1
6	Kin gütmek	1
7	Burnu havada olmak	1
TOPLAM	7	8

Deyim kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Küçük kızsı **oyuna dalıp** unutmuştu Minnoş’u (MBK:10).”

“**Aklına gelince** bir telaş (MBK:10)...”

“Böylece çiftliğin **yoluna düştü** ördek (MBS:22).”

“...az kalsın **ölecekti o korkuyla** (MBS:23)!”

“Ama **burunları havada** dediler ki (YLN:28):...”

Bir diğer masal kitabı olan “Masal Yazdım Şiir Sandım” kitabında altı farklı masal yer almaktadır. Bu masal kitabının deyimleri tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 75 “Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Deyimlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	DEYİMLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Gönül vermek	1
2	Mutluluktan uçmak	1
3	Yola koyulmak	1
4	Tir tir titremek	1
5	Can atmak	1
TOPLAM	5	5

Eserde geçen deyim kavramlarının olduğu bazı cümleler verilmiştir:

“Ama bu müziğe **gönül vermiş** kurbağa (BVBV:10).”

“Orman yoluna koyuldular (SE:29).”

“Dört kardeş uçacaktı mutluluktan (SE:30).”

Diğer kitabı olan “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?” masalında deyim kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 76 “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Deyimlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	DEYİMLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Döküp saçmak	1
2	Aklına gelmek	2
TOPLAM	2	3

Eserde geçen deyim kavramlarını bulunduran bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Dolabını açtı, karıştırdı, **döktü saçtı** (EKÇ:17).”

“Eğer beni önemsemiş olsaydın herkesin beni savruk sanacağı **aklına gelirdi** (EKÇ:27).”

Bir diğer kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında deyimleri tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 77 “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Deyimlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	DEYİMLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	İşi iyice azıtmak	1
2	İçinden gelmek	1
3	Yere kapaklanmak	1
4	Canı sıkılmak	1
5	Başını döndürmek	1
6	Tepesi atmak	1
7	Azar yemek	1
8	Ter dökmek	1
9	Döküp saçmak	1
10	Gününü göstermek	1
11	Çalıp durmak	1
12	Sinirden saçını başını yolmak	1
13	Dalga geçmek	1

TOPLAM	13	13
---------------	----	----

Eserde deyimlerin geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Ama gölgesi olmadan sahaya çıkmak **içinden gelmedi** (KGKÇ:9).”

“Kalk da **tepemi attırmadan** git gölgeni ara (KGKÇ:9).”

“Ben burada **ter dökerken**, sen şıkır şıkır oynuyorsun (KGKÇ:13).”

“Sana **gününü gösteririm** (KGKÇ:13).”

“Bu evin **canı** çok **sıkılmış** belli ki **geçiyor** bizimle **dalgayı** (KGKÇ:44).”

Bir diğer kitabı olan “Eyvah, Gölgele Değişiyor!” masalında deyimler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 78 “Eyvah, Gölgele Değişiyor!”daki Deyimlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	DEYİMLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Aklından çıkmak	2
2	Surat asmak	1
3	Kalbini kırmak	1
4	Yediği önünde yemediği arkasında olmak	1
5	Deli dolu olmak	1
6	Caka satmak	1
7	Göze almak	1
8	İçi sızlamak	2
9	Ah çekmek	1
10	Tatlı dilli olmak	1
11	Aklına gelmek	1
12	Başını belaya sokmak	1
13	Kıymet bilmek	1
14	Kaşı gözü düşmek	1
15	Karman çorman olmak	1
16	Dilini yutmak	1
17	Yola çıkmak	1
18	Yola düşmek	1
19	Laf yetiştirmek	1
TOPLAM	19	21

Eserde deyimlerin bulunduğu bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Bir kişiyle **yola çıkılmaz** (EGD:19).”

“Hacı Cav Cav’ın **kalbini kırdım** (EGD:20).”

“Kırdığım gibi de sanki suçlu oymuş gibi **surat astım** (EGD:20).”

“Pazarın **yoluna düşüp** gölgesini aramak filan tümünden **aklından çıkıyor** (EGD:34).”

“Aman aman, şimdi **aklıma geldi** (EGD:39).”

“Karagöz bu, **başını belaya sokmadan** üç gün geçiremez (EGD:40).”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında deyimler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 79 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Deyimlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	DEYİMLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Kaşlarını çatmak	3
2	Kollarını kavuşturmak	1
3	Bağdaş kurmak	3
4	Tir tir titremek	1
5	Korkudan aklı çıkmak	1
6	Aklını oyalamak	1
7	Kafasına dank etmek	1
8	Sabrı kalmamak	1
9	Lafi evirip çevirmek	1
10	Gözünün nuru olmak	1
11	Selvi boylu olmak	1
12	Can yoldaşı olmak	1
13	Tepesinin taşı atmak	1
14	Çen çen etmek	1
15	Göz göze gelmek	1
16	Dili damağına yapışmak	1
17	Zangır zangır titremek	1
18	Aygın baygın bakmak	1
19	Salına salına yürümek	1
20	Dili damağı kurumak	1
21	Ağzı dili dolanmak	1
22	Dalga geçmek	1
23	Caka satmak	1
24	Sinirden kıpkırmızı kesilmek	1

25	Burnunun direği kırılmak	1
26	Sabrı taşmak	1
27	Bas bas bağırmak	1
28	Göz açıp kapayıncaya kadar	1
29	Tepesini attırmak	1
30	Alaya almak	3
31	Aklı şaşmak	1
32	İzin vermek	2
33	Keyfi yerine gelmek	1
34	Gönül almak	1
35	Gönül koymak	1
TOPLAM	35	42

Eserde deyimlerin geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“...sakın ha onu kızdırma, kızdırıp da **tepesini attırma** (SHKGM:12).”

“...bunları **alaya aldı** (SHKGM:12).”

“Cevap verdi, **bağdaş kurup** sayfanın ucuna (SHKGM:16):”

“**Çattım kaşlarımı, kavuşturdum kollarımı**, dedim (SHKGM:16):”

“Vallahi **korkudan aklım çıkacak** (SHKGM:18)!”

“**Aklımı oyalarsam** belki ayağımın acısını unuturum (SHKGM:20).”

“Karagöz de ona **gönül koymuştu** (SHKGM:26).”

“Hacivat böyle düşününce **keyfi yerine geldi** (SHKGM:27).”

Deyimlere eserlerde çokça yer verilerek okuyucunun mecazları da kavraması sağlanmıştır. Toplamda 91 farklı deyim kullanıldığı masallarda hem okuduğunu anlama hem mecazları ayırt etme hem de söz varlığını geliştirme söz konusudur.

4.1.4. Atasözleri

Atasözleri, söz varlığının içerdiği diğer ögeler gibi bir milletin söz varlığında önemli yere sahip olan unsurlardandır. Atasözleri; deyimler ve kalıp sözler gibi bir

milletin kültürüne, tarihine, geleneğine ve göreneğine dair ipuçları verir. Bu sözler, ulusun ortak görüşünden çıktığı için o milletin insanları tarafından sorgusuz sualsiz kabul edilirler. Bununla birlikte, atasözleri her ulusun deneyimi ve bilgeliğiyle oluştuğundan o ulusun kültürü, olaylara bakış açıları, değerleri vb. hakkında bilgi verici niteliktedir. Çoğunlukla hiç değişmeden kuşaktan kuşağa aktarılır; ama zaman içerisinde değişenleri ve unutulup gidenleri de vardır (Hatıl, 2019: 76). Eserlerde atasözlerine rastlanmamıştır.

4.1.5. İkilemeler

İkileme, anlamı güçlendirmek için aynı sözcüğün yinelenmesi, anlamları birbirine yakın, karşıt olan ya da sesleri birbirini andıran sözcüklerin yan yana kullanılmasıdır. İkilemeler, anlatımı güçlendirir, renklendirir, kavramların incelikle yansıtımını sağlar. Öyle ki dilimizin söz varlığını oluşturan söz değerleri arasında başlı başına bir bölge oluşturduğu gibi, atasözlerimiz, deyimlerimiz içinde de yer alır. İkilemelerin oluşmasında ses benzerliğinin, ses güzelliğinin önemli bir etkisi vardır. İkilemeyi kuran sözcüklerin çoğu ya ön ses ya da son ses yönünden birbirlerine benzerler (Kaçmaz, 2018: 22).

Aşağıda “Şapkadaki Balık” masalındaki ikilemeler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 80 “Şapkadaki Balık”taki İkilemelerin Tekrar Sıklığı

SIRA	İKİLEMELER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Kıpır kıpır	1
2	Şıpır şıpır	1
3	Şen şakrak	1
TOPLAM	3	3

İkilemelerin olduğu bazı cümleler aşağıdadır:

“...**kıpır kıpır** minicik bir balık vardı (ŞB:5).”

“Bütün evi ansızın **şıpır şıpır** (ŞB:12).”

“...şen şakrak midye kabukları sardı (ŞB:19).”

Eserlerinden sıradaki altı masalının yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” masal kitabının ikileme kavramları tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 81 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki İkilemeler Tekrar Sıklığı

SIRA	İKİLEMELER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Siyah siyah	1
2	Köşe bucak	1
3	Koşa koşa	1
4	Baka baka	1
5	Renk renk	1
6	Salına salına	1
7	Başka başka	1
8	Çeşit çeşit	1
9	Gıcır gıcır	1
10	Fısır fısır	1
11	Pırıl pırıl	2
12	Vak vak	1
13	Şıp şıp	2
14	Ah ah	1
15	Hoplaya zıplaya	2
16	Şıngır şıngır	1
17	Fır fır	1
18	Zıp zıp	1
19	Lapa lapa	1
20	Üşüye titreye	1
21	Hor hor	1
22	İstemeye istemeye	1
TOPLAM	22	25

İkileme kavramlarının geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Mavi kedi dolunaya **baka baka** uyudu böylece (MBK:12).”

“Koşa koşa gidip kıra, **köşe bucak** aradılar her yeri (MBK:12).”

“Bir gün yüzerken yine **salına salına** (MBŞ:16).”

“...herkesin yeteneği **başka başka** (MBŞ:19).”

Bir diğerk masal kitabı olan “Masal Yazdım Şiir Sandım” kitabında altı farklı masal yer almaktadır. Bu masal kitabının ikilemeleri tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 82 “Masal Yazdım Şiir Sandım”daki İkilemelerin Tekrar Sıklığı

SIRA	İKİLEMELER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Lapa lapa	1
2	Kırmızı kırmızı	2
3	Bata çıka	2
4	Hayran hayran	1
5	Çeke çeke	1
6	Takır tukur	1
7	Çoluk çocuk	1
8	Bağıra bağıra	1
9	Tir tir	1
10	Avaz avaz	1
11	Olur olmaz	1
12	Gümbür gümbür	1
13	Pıtır pıtır	1
14	Aşağı aşağı	1
15	Allı pullu	1
16	Böyle böyle	1
TOPLAM	16	18

İkilemelerin geçtiğı bazı cümleler aşağıdadır:

“Yağarmış gibi **lapa lapa** kar (KSF:23).”

“**Hayran hayran** baktı (KSF).”

“Karlara **bata çıka bata çıka** of güç bela (SE:27).”

“**Bağıra bağıra** yıkacak tepemize karları (SE:31).”

“**Çeke çeke** götürdüler (SE:30).”

Diğerk kitabı olan “Eldivenlerimi Kim Çalışıyor?” masalında ikilemeleri tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 83 “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki İkilemelerin Tekrar Sıklığı

SIRA	İKİLEMELER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Uzun uzun	2
2	Kıpır kıpır	1
3	İri iri	2
4	Tıka basa	1
5	Çığlık çığlığa	1
6	Rahat rahat	1
TOPLAM	6	8

Eserde geçen ikilemelerin bulunduğu bazı cümleler aşağıdadır:

“Bunları anlatırken Moli’nin gözlerinde **iri iri** yaşlar birikmişti (EKÇ:12).”

“Moli düşündü, **uzun uzun** ellerine baktı (EKÇ:12).”

“Moli sabah heyecandan **kıpır kıpırdı** (EKÇ:38).”

“**Çığlık çığlığa** koştu Moli (EKÇ:38):”

Bir diğer kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında ikilemeleri tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 84 “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki İkilemelerin Tekrar Sıklığı

SIRA	İKİLEMELER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Hoplata hoplata	1
2	Tırtık tırtık	1
3	Şıpidik şıpidik	1
4	Pul pul	1
5	Yaka yaka	1
6	Alev alev	1
7	Fın fin	1
8	Toz toprak	1
9	Kıtır kıtır	1
10	Şıkır şıkır	1
11	Paldır küldür	1
12	Gümbür gümbür	1
13	Tatlı tatlı	1
14	Koca koca	1
15	Titreye titreye	1
16	Bas bas	1

17	Ses seda	1
18	Foşur foşur	1
19	Basa basa	1
20	Sivri sivri	1
21	İş güç	1
22	Saya saya	1
23	Yavaş yavaş	1
24	Ara sıra	1
25	Dere tepe	1
TOPLAM	25	25

Eserde ikilemelerin geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Evde **koca koca** ışıklar yaktı (KGKÇ:7).”

“Süpürdüğüm **tozu toprağı** şapkaya döküp içine limon ağacı ekeceğim (KGKÇ:11).”

“Hacı Cav Cav, sildiğim yerleri **basa basa** pisletiyorsun (KGKÇ:13).”

“Ben burada ter dökerken sen **şıkır şıkır** oynuyorsun (KGKÇ:13).”

“Gözler **alev alev** ve korkunç (KGKÇ:20).”

“Pençeleri **sivri sivri**, çelikten yapılmış gibi (KGKÇ:20).”

“Derisi **pul pul**, sırtı **tırtık tırtık** (KGKÇ:20)...”

“Hiç kimseden **ses seda** geldiği yoktu (KGKÇ:22).”

“...**tatlı tatlı** uyuklamaktaydı (KGKÇ:29).”

“Elma olsa kabuklarını **kıtır kıtır** soyardım (KGKÇ:32).”

Bir diğer kitabı olan “Eyvah, Gölgele Değişiyor!” masalında ikilemeler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 85 “Eyvah, Gölgele Değişiyor!”daki İkilemelerin Tekrar Sıklığı

SIRA	İKİLEMELER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Yamuk yamuk	1
2	Tın tın	1
3	Hıldır hıldır	1

4	Kavga kıyamet	1
5	Yeldir yeldir	1
6	Vaklaya vaklaya	1
7	Karman çorman	1
8	Oynaya oynaya	1
9	Hepi topu	1
10	Çırpa çırpa	1
11	Altı üstü	1
12	Soğuk soğuk	1
13	İyi kötü	1
14	Vay vay	1
15	Oflayıp poflamak	1
16	Ahlayıp vahlamak	2
17	İnci inci	1
18	Hoplayıp zıplamak	1
19	Şaldır şaldır	1
20	Şırl şırl	2
21	Işıl ışıl	1
22	Aman aman	1
23	Pırl pırl	1
24	Işıldaya ışıldaya	1
25	Cik cik	1
26	Zıp zıp	1
27	Afralı tafralı	1
28	Hınzır mınzır	1
29	Şıkır şıkır	1
30	Fıkır fıkır	1
31	Eğip бүkmek	2
32	Dayaya dayaya	1
33	Delik deşik	1
34	Katıla katıla	1
35	Uğul uğul	1
36	Kaya kaya	1
37	Baygın baygın	1
38	Oynata oynata	1
39	Çata çata	1
40	Güle güle	1
41	Hop hop	1
42	Kara kara	1
43	İncik boncuk	2
44	Sürüne sürüne	1
45	Koklayıp koklayıp	1
46	Çoluk çocuk	1
47	Koparıp koparıp	1
48	Höpür höpür	1

49	Sallaya sallaya	1
50	Kıkır kıkır	1
51	Koşa koşa	1
52	Hınzır hınzır	1
53	Parça parça	1
54	Yürüye yürüye	2
55	Böyle böyle	1
56	Bardak çanak	1
57	Tıngır mıngır	1
58	Höpürdete höpürdete	1
59	Çın çın	1
60	Şıngır mıngır	1
61	Zar zor	1
62	Deli deli	1
63	Tersine tersine	1
64	Deli dolu	1
65	Süzüle süzüle	1
66	Çırpa çırpa	1
67	Rahat rahat	1
68	Çeşit çeşit	2
69	Konu komşu	2
70	Köşe bucak	1
TOPLAM	70	77

Eserde ikilemelerin geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“**Hepi topu** iki harfli:A ve İ (EGD:11).”

“Yahu **altı üstü** bir gölge (EGD:13).”

“...**iyi kötü** birlikte zaman geçirmişiz (EGD:13).”

“...bir de yıkanyorsun ki için bile **ışıl ışıl** (EGD:27).”

“**Delik deşik** pis elbiselerle yıkansan bile (EGD:27)...”

“Bizimki yere kulağını **dayaya dayaya** onları takip ediyor (EGD:35).”

“**Kaya kaya** uçuruma gidiyor (EGD:35).”

“Ama bazen aklına **kara kara** gözler, **afralı tafralı** bakışlar, **hınzır mınzır** sözler geliyor (EGD:37).”

“**Fıkır fıkır** müzikler çalıyor, bunlar **şıkır şıkır** oynuyor (EGD:38).”

“Pazarcılar da bağırır **hıldır hıldır** (EGD:44):”

“...gözünden **şırıl şırıl** yaşlar akıyor (EGD:47).”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında ikilemeler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 86 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki İkilemelerin Tekrar Sıklığı

SIRA	İKİLEMELER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Şaklata şaklata	1
2	Küt küt	4
3	Ata ata	1
4	Hış hış	4
5	Kırt kırt	2
6	Derin derin	1
7	Şapur şapur	1
8	Salına salına	1
9	Vura vura	4
10	Sallaya sallaya	1
11	Kah kah	4
12	Sağından solundan	1
13	Ucundan bucağından	1
14	Kıvrana kıvrana	1
15	Ah vah	1
16	Peş peşe	3
17	Şap şap	1
18	Ah ah	1
19	Zorlana zorlana	1
20	Vay vay	4
21	Kıvrıla kıvrıla	1
22	Seke seke	1
23	Kata kata	1
24	Çıpır çıpır	2
25	Çıp çıp	2
26	Gıdı gıdı	1
27	Mini mini	1
28	Şıp şıp	1
29	Şop şop	1
30	Gümbür gümbür	4
31	Çiling çiling	3
32	Fın fin	7

33	Boyuna boşuna	1
34	Allayıp pullamak	1
35	Sıvazlaya sıvazlaya	2
36	Çeşit çeşit	1
37	Mis mis	1
38	Baka baka	1
39	Çala çala	1
40	Güm güm	2
41	Dumbur dumbur	1
42	Sapır sapır	1
43	Çata çata	1
44	Taka çıkara	1
45	Çarpa çarpa	1
46	Oh oh	1
47	Cik cik	2
48	Şırl şırl	2
49	Lap lap	1
50	Tutuna tutuna	2
51	Şıp şıp	1
52	Aygın baygın	1
53	Yaprak yaprak	1
54	Şaşkın şaşkın	1
55	Kikirdeye kikirdeye	1
56	Alı moru	1
57	Bata çıka	1
58	Cıv cıv	1
59	Hafif hafif	1
60	Böyle böyle	1
61	Tatlı tatlı	3
62	Ufacık tefecik	1
63	Aman aman	1
64	Süzüle süzüle	1
65	Bastıra bastıra	1
66	Şıngır mıngır	3
67	İyi iyi	1
68	Horlaya horlaya	1
69	Kaşıya kaşıya	1
70	Uçsuz bucaksız	4
71	Mışıl mışıl	1
72	Atlaya atlaya	1
73	Tak tak	6
74	Hızlı hızlı	1
75	Kaşık kaşık	1
76	Şıpır şıpır	2
77	Zangır zangır	1

78	Kamaşa kamaşa	1
79	Hoplayıp zıplayıp	1
80	Basa basa	1
81	Çıt çıt	1
82	Fış fış	2
83	Tırtık tırtık	2
84	Deli deli	1
85	Terli terli	1
86	Döne döne	1
87	Hayran hayran	1
88	Işıl ışıl	2
89	Git git	1
90	Cayır cayır	1
91	Evirip çevirmek	1
92	Hay hay	1
93	Kaba saba	1
94	Oynata oynata	1
95	Çen çen	1
96	Zır zır	1
97	Hapur hupur	3
98	Gürül gürül	1
99	Hor hor	1
100	Tıngır mıngır	1
101	Lıkır lıkır	1
102	Gur gur	1
103	Sulu sulu	1
104	Patır kütür	1
105	Pıt pıt	1
106	Guruldaya guruldaya	1
107	Kat kat	1
108	Harala gürele	1
109	Uzayıp uzayıp	1
110	Gurul gurul	1
111	Okuya okuya	1
112	Kaşıya kaşıya	1
113	Kikir kikir	1
114	Tersten tersten	1
115	Bağıra bağıra	1
116	Horul horul	1
117	Tıkır tıkır	1
118	Patır patır	1
119	Üfül üfül	1
120	Tuta tuta	1
121	Kamaşa kamaşa	1
TOPLAM	121	174

Eserde ikilemelerin geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“...kalbim **küt küt ata ata** sayfayı çevirmemle birlikte ne göreyim (SHKGM:13)!”

“...**derin derin** nefes alıp kokuyu ta içine çekiyor (SHKGM:14).”

“Kebikeç’ten **şapur şapur** sesler geliyor (SHKGM:14)!”

“Üstelik göbeğine **vura vura**, ayaklarını havaya **sallaya sallaya**, **kah kah** gülüyor (SHKGM:16)...”

“Yürüyor bizimki acısından **kıvrana kıvrana** (SHKGM:17).”

“Neredeyse **tatlı tatlı** uyuyacak (SHKGM:22)...”

“**Mini mini** tuğlalardan başka bir şey görünmüyor (SHKGM:23).”

“Etrafta çiçekler **çeşit çeşit** (SHKGM:27).”

“Ooh, **mis mis** (SHKGM:27)!”

“**İyi iyi**, yansın, beter ol (SHKGM:35)!”

“Aşağıda **uçsuz bucaksız** çiçek tarlaları (SHKGM:41).”

İkilemeler eserlerde fazla kullanılmakla beraber, birçoğu yansıma sözcüklerin tekrarıyla da meydana gelmiştir. 263 farklı ikilemenin kullanıldığı masalarda, okuyucu ikilemelerle söylenenin pekiştirildiğini öğrenmekte ve söz varlığını da geliştirmektedir.

4.1.6. Kalıp Sözler

Türkçemizde çok sayıda kalıp söz vardır. Milletimizin akrabalık ilişkileri, yardımseverliği, misafirperverliği geleneklere bağlılığı gibi yüksek erdemleri kalıp sözlerin çoğalmasında etkili olmuştur. Belli durumlarda söylenmesi gelenek olmuş sözlere kalıp söz denir. Kalıp sözleri öteki kalıplaşmış sözlerden ayıran geleneksel-kültürel dayatmadır (Akıncı, 2019: 33).

Yazarın eserlerinden altı masalının yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” masal kitabının kalıp sözler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 87 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Kalıp Sözlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	KALIP SÖZLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Aferin	1
2	Hoş geldin	2
3	Merhaba	1
4	Özür dilemek	1
TOPLAM	4	5

Kalıp sözlerin geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“**Aferin** ördek, yaşa (MBŞ:22)!”

“**Hoş geldin**, demedi (YLN26).”

“**Özür diledi** hepsi sonunda (YLN:33).”

“İçten bir ‘**Merhaba** arkadaş’ (YLN:35).”

Bir diğer masal kitabı olan “Masal Yazdım Şiir Sandım” kitabında altı farklı masal yer almaktadır. Bu masal kitabının kalıp sözleri tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 88 “Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Kalıp Sözlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	KALIP SÖZLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Teşekkür etti	1
2	Günaydın	1
3	Boş ver	1
TOPLAM	3	3

Kalıp sözlerin geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“**Boş ver**, dedi (KSF:25).”

“Kim onlara neşeyle **“Günaydın!”** dedi sence (SE:34)?”

“**Teşekkür etti** arkadaşlarına (CCVZ:53).”

Diğer kitabı olan “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?” masalında kalıp sözleri tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 89 “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Kalıp Sözlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	KALIP SÖZLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Özür dilerim	2
2	Hoşça kal	1
TOPLAM	2	3

Eserde geçen kalıp sözlerin bulunduğu bazı cümleler aşağıdadır:

“**Özür dilerim**, Moli (EKÇ:29).”

“Haklısın Moli, **hoşça kal** (EKÇ:29).”

Bir diğer kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında kalıp sözleri tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 90 “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Kalıp Sözlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	KALIP SÖZLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Boş ver	2
2	İmdat	1
TOPLAM	2	3

Eserde kalıp sözlerin geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“**Boş ver** şimdi işi, sen asıl benim gölgemi bul (KGKÇ:14).”

“Yardım edin bize, **imdat** (KGKÇ:22).”

Bir diğer kitabı olan “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!” masalında kalıp sözler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 91 “Eyyvah, Gölgeleler Değişiyor!”daki Kalıp Sözlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	KALIP SÖZLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Özür dilerim	2
TOPLAM	1	2

Eserde kalıp sözlerin geçtiği cümleler aşağıda verilmiştir:

“Özür mözür **dilemem** (EGD:21).”

“Vah garibim, Hacivat’ın kapısında bekleyip diller döküyor, **özür diliyor** (EGD:29).”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında kalıp sözler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 92 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?”deki Kalıp Sözlerin Tekrar Sıklığı

SIRA	KALIP SÖZLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Uğurlar ola	1
TOPLAM	1	1

Eserde kalıp sözlerin geçtiği cümle aşağıda verilmiştir:

“Canımın şerbeti, çık sağlıcakla yoluna, **uğurlar ola** (SHKGM:106)!”

Kalıp sözler, toplumda kullanıla gelmiş sözler olup okuyucunun daha önce rastladığı sözcük ve sözcük gruplarıdır. 13 farklı kalıp sözün kullanıldığı masallarda okuyucu bu kalıp sözlerin kullanım alanını öğrenmektedir.

4.1.7. Yansıma Sözcükler

Yansıma sözcük, doğadaki varlıkların ya da çeşitli nesnelerin çıkarmış olduğu seslerdir. Türkçede çeşitliliği son derece fazladır. Yansıma sözcükler, Türkçenin zengin olanaklarının birer göstergesidir (Sarıkaya, 2013: 58).

Aşağıda “Şapkadaki Balık” masalındaki yansıma sözcükler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 93 “Şapkadaki Balık”teki Yansıma Sözcüklerin Tekrar Sıklığı

SIRA	YANSIMA SÖZCÜKLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Güüp	1
2	Homurdanmak	1
3	Gıdıklamak	1
4	Hoop	1
5	Uff	1
6	Ohh	1
7	Pat	1
8	Uflayıp puflamak	1
9	Zıplamak	1
TOPLAM	9	9

Yansıma sözcüklerin olduğu bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“...**güüp** diye düştü denize (ŞB:2).”

“...baba **homurdandı** (ŞB:10).”

“...**hoop** bardağa attı (ŞB:10).”

“...balıklar ayaklarını **gıdıkladı** (ŞB:23).”

“**Ah**, dedi (ŞB:24).”

“...yosunlar **pat** babanın gözlerine savruldu (ŞB:28).”

“Balığın içinde **oflayıp pufladığı** (ŞB:28)...”

“Bizim kırmızı balık denizde **zıplayıp** (ŞB:31)...”

Eserlerinden sıradaki altı masalının yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” masal kitabının yansıma sözcükleri tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 94 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Yansıma Sözcüklerin Tekrar Sıklığı

SIRA	YANSIMA SÖZCÜKLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Ah	4

2	Pof	4
3	Hop	4
4	Pıt	1
5	Çınlamak	2
6	Uff	2
7	Ulumak	1
8	Miyav	3
9	Fısıldamak	1
10	İşıldamak	1
11	Zıplamak	5
12	Vak	2
12	Vızz	1
13	Şıp	6
14	Off	1
15	Gürültü	2
16	Güm	1
17	Küt	1
18	Pat	2
19	Tüh	2
20	Hoplaya zıplaya	2
21	Şıngır şıngır	1
22	Fır	2
23	Horlama	2
24	Çıt	1
25	Gurlamak	3
26	Fısıır	2
27	Pırıl	4
28	Gıcır	2
TOPLAM	28	65

Yansıma sözcüklerin geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Sanki o sırada vahşi bir kurt **uluması** duydu (MBK:11).”

“**Miyav miyav** ağladı (MBK:11).”

“...nasıl da **ışıldıyor** tüyleri (MBK:15).”

“**Zıplayıp** sudan çıkardı başını (MBS:18).”

“Yedek lastik **pırıl pırıl, gıcır gıcır** (YLN:29).”

“Yağmurun **gürültüsünden** midir nedir (YLN:31)?”

“Tellerin üzerinde **hoplaya zıplaya** şarkı söyledi (CG:40).”

“Yoksa **şingir şingir** para sesi mi (CG:42)?”

Bir diğer masal kitabı olan “Masal Yazdım Şiir Sandım” kitabında altı farklı masal yer almaktadır. Bu masal kitabının yansıma sözcükleri tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 95 “Masal Yazdım Şiir Sandım”daki Yansıma Sözcüklerin Tekrar Sıklığı

SIRA	YANSIMA SÖZCÜKLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Vırvırcı	1
2	Vır vır	6
3	Vırak vırak	8
4	Gürültü	6
5	Patırtı	4
6	Off	6
7	Zıplamak	4
8	Vak vak	5
9	Vaklamak	2
10	Hış hış	3
11	Gak gak	4
12	Pat pat	4
13	Hav hav	3
14	Şap şap	5
15	Şak şak	3
16	Vıraklamak	1
17	Havlamak	3
18	Gaklamak	2
19	Hışırdamak	3
20	Pof pof	1
21	Hor hor	3
22	Horul horul	1
23	Şapırdatmak	1
24	Cıvıltı	1
25	Küt	2
26	Pat	3
27	Vah vah	1
28	Ötmek	3
29	Tüh	1
30	Oh	1
31	Vay vay	1
32	Pıtır pıtır	1

33	Gümbür gümbür	1
34	Çatlamak	1
35	Kahkaha	2
36	Ah	1
37	Gıdıklanmak	1
38	Fısıldamak	1
TOPLAM	38	93

Eserde yansıma sözcüklerin geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Sonra **havlıyordu** (BVBV:14).”

“Kim ağzını **şapırdatıyor** küçük diliyle (KSF:20)?”

“**Çatladı** sonunda yumurta (SHÜ:38)!”

“Devam etti avaz avaz **ötmeye** (SHÜ:38).”

“Olur olmaz **gürültü** yapıp da (SHÜ:41)...”

“**Gümbür gümbür kahkahalar** attı (CCVZ:48).”

“Acaba ona ne **fısıldıyor** (YFF:64)?”

Diğer kitabı olan “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?” masalında yansıma sözcükler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 96 “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Yansıma Sözcüklerin Tekrar Sıklığı

SIRA	YANSIMA SÖZCÜKLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Çıtır	1
2	Çat	1
3	Pat	2
4	Çıt	1
5	Pıtır	1
6	Off	1
7	Güm	1
8	Zıplamak	1
9	Öpücük	5
10	Öpmek	2

11	Gıdıklamak	1
12	Kahkaha	2
TOPLAM	12	19

Eserde geçen yansıma sözcüklerin bulunduğu bazı sözcükler aşağıdadır:

“Moli, üç kere **öptü** yanağından ninesini (EKÇ:7).”

“...**off** daha neler neler (EKÇ:17).”

“...sonra karnına düşüp onu bir güzel **gıdıkladı** (EKÇ:17).”

“Moli rüyayı çok komik buldu, **kahkahalar** attı (EKÇ:18).”

“Göz kırıp bir **öpücük** attı Moli’ye (EKÇ:27).”

Bir diğer kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında yansıma sözcükler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 97 “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Yansıma Sözcüklerin Tekrar Sıklığı

SIRA	YANSIMA SÖZCÜKLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Şaplak	1
2	Hop	7
3	Vay	10
4	Ay	1
5	Hay	1
6	Fırlamak	1
7	Gıdıklamak	4
8	Hoplamak	1
9	Fıkırdak	1
10	Tıngırdatmak	1
11	Off	4
12	Vah	4
13	Tak	7
14	Küt	1
15	Şıp	2
16	Şap	2
17	Güm	1
18	Pat	1

19	Ohh	2
20	Uğultu	1
21	Ahh	2
22	Kahkaha	2
23	Öttürmek	1
TOPLAM	23	60

Eserde yansıma sözcüklerin geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“...sesi fırtına **uğultusu** (KGKÇ:20)...”

“...alay eder gibi **tingirdatıyor** camını (KGKÇ:44).”

“Bana da **kahkaha** atıyor gibi geldi (KGKÇ:44).”

“Baksana nasıl da **hop hop hopluyor**, mübarek döşeme değil de, pek **fıkırdak** bir insanın kanı (KGKÇ:44).”

“Vayy, biz azap çekerken o basıyor ha **kahkahayı** (KGKÇ:44).”

“O zaman ben de **gıdıklarım** onun karnını (KGKÇ:44).”

“Karagöz-Hacivat oyunu sırasında **öttürülür** (KGKÇ):”

Bir diğer kitabı olan “Eyvah, Gölgele Değişiyor!” masalında yansıma sözcükler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 98 “Eyvah, Gölgele Değişiyor!”daki Yansıma Sözcüklerin Tekrar Sıklığı

SIRA	YANSIMA SÖZCÜKLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Dum	10
2	Hop	16
3	Gagalamak	2
4	Vaklamak	2
5	Çat	3
6	Ötmek	1
7	Ay	1
8	Vay	4
9	Kütt	2
10	Poflamak	1
11	Vahlamak	1

12	Zıplamak	1
13	Şaldır	2
14	Gıdıklamak	4
15	Cik	6
16	Zıp	2
17	Fısıldamak	1
18	Patırtı	1
19	Vah	1
20	Of	4
21	Çınlamak	1
22	Çın	2
23	Homurdanmak	1
24	Höürdetmek	1
25	Islık	2
26	Kükremek	2
27	Düt	3
28	Hoplamak	4
29	Miyavlamak	5
30	Çatmak	1
31	Anırmak	1
32	Gürültü	1
33	Didiklemek	1
34	Oflamak	1
35	Ahlamak	1
36	Ahh	13
37	Foş	2
38	Ohh	6
39	Paat	2
40	Şıp	3
41	Çat	1
42	Uğuldamak	1
43	Tüh	1
44	Çağıldamak	1
45	Höürdetmek	2
46	Kahkaha	5
TOPLAM	46	129

Eserde yansıma sözcüklerin bulunduğu bazı cümleler aşağıdadır:

“Kaşları **çat çat çatıp** kızmalı mı (EGD:10)?”

“**Ötüp** de insanları uyandırıyor (EGD:11).”

“Oysa eşek, sebepsiz yere **anııyor** (EGD:11)”

“Homurdanırken insan ağzını pek açmaz (EGD:15).”

“Ofladı pofladı, ahladı vahladı (EGD:17):”

“Şaldır şaldır şooooop (EGD:24)!”

“...kahkahalar atıp maniler yakıyor (EGD:25).”

“Karnına atıp seni gıdıklatmaz mıyım (EGD:26)?”

“Kükremeye kalkıyor olmuyor (EGD:33).”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında yansıma sözcükler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 99 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” deki Yansıma Sözcüklerin Tekrar Sıklığı

SIRA	YANSIMA SÖZCÜKLER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Hış	14
2	Kırt	8
3	Şaklatmak	2
4	Küt	10
5	Şapur şupur	1
6	Hüpletmek	1
7	Hoplamak	5
8	Zıplamak	10
9	Off	10
10	Ah	27
11	Vah	5
12	Oh	10
13	Şap	4
14	Şıp	7
15	Uff	3
16	Vay	18
17	Poflatmak	1
18	Güm	16
19	Şırl	4
20	Gıdıklamak	2
21	Kahkaha	12
22	Çiling	4
23	Islık	2
24	Tak	22

25	Gümbürtü	1
26	Gürültü	2
27	Şakır	1
28	Takır	1
29	Gümbürdetmek	1
30	Şıngır	2
31	Horlamak	6
32	Tüh	3
33	Öf	1
34	Pat	7
35	Çatırdamak	1
36	Cık	6
37	Ciklemek	1
38	Zır	5
39	Zırlamak	2
40	Şırıltı	1
41	Anırmak	1
42	Lıkır	2
43	Gur	2
44	Pıt	6
45	Tıkır tıkır	1
46	Horultu	1
47	Hoplatmak	1
48	Gürül	2
49	Hapur hupur	2
50	Şıngırdatmak	1
51	Zangır	2
52	Kikirdemek	3
53	Patır kütür	1
54	Cıvıldamak	1
55	Gurul gurul	1
56	Havlamak	1
57	Kikir kikir	2
58	Şıpır	4
59	Tıngır	1
60	Gümbür	2
61	Hışırdatmak	1
62	Çıt	3
63	Çat	1
64	Kıpırdamak	1
65	Horul horul	1
66	Öpücük	6
TOPLAM	66	289

Eserde yansıma sözcüklerin geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“...arada balıklar gelip tabanlarını **gıdı gıdı gıdı**klıyor (SHKGM:22).”

“...üzerine bir de **ışık** çala çala yürüdü kırlarda (SHKGM:27).”

“Vay, şuna da bak hele, Hacivat’mış meğer bu **gümbürtücü** (SHKGM:32).”

“Davulcu **güm güm** vura vura başımı şişirdi (SHKGM:33).”

“Kendi **gürültünden** kulakların mı yanıyor (SHKGM:35)?”

“**Pat** diye yere koymuş karpuzu, **küt** diye **çatırdadı** (SHKGM:42).”

“Derken, **kah kah kahkaha** sesleri çınlıyor kulaklarında (SHKGM:42).”

“Karagözüm hayrola, niçin **zırlıyorsun** (SHKGM:48)?”

Yazar eserlerde en çok yansıma sözcüklere yer vermiştir. 222 farklı yansıma sözcüğün kullanıldığı masalarda nerdeyse her yansıma sözcüğün birden fazla kullanıldığı görülmektedir. Okuyucunun yaş aralığı göz önünde bulundurulduğunda eğlenceli bir okumanın söz konusu olduğu söylenebilir. Eğlenirken öğrenme söz konusudur.

4.1.8.Argo İfadeler

Argo, toplum içinde aynı meslek, aynı uğraş veya herhangi bir özelliği nedeniyle diğerlerinden ayrılan bir grubun kullandığı, sadece onların tam olarak anladığı kendilerine özgü sözcük ve sözcük gruplarından oluşan özel dile denir. Argonun; hırsız argosu, kabadayı argosu, kumar argosu, dilenci argosu, okul-öğrenci argosu, hapishane argosu, asker argosu, cinsel argo, esnaf argosu, sporcu argosu, azınlık argosu, şoför argosu ve inanç argosu gibi çeşitleri vardır (Küçükçaya, 2019: 15)

Yazarın eserlerinden altı masalının yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” masal kitabının argo ifadeleri tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 100 “Şiir Yazdım Masal Sandım”daki Argo İfadelerinin Tekrar Sıklığı

SIRA	ARGO İFADELER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Hayta	1
2	Portakal kafa	1
3	Arsız	1
4	Sırık	1
5	Bodur	1
TOPLAM	5	5

Argo ifadelerin bulunduğu bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Çirkin, sıkıcı, **sırık**, **bodur**, yavan (NT:47)...”

“Bu **arsız**, hoyrat çeteden çekinirdi (NT:47).”

“Kendine güvenini sarsamadı **haytalar** (NT:49).”

Diğer kitabı olan “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?” masalında argo ifadeler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 101 “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?”daki Argo İfadelerinin Tekrar Sıklığı

SIRA	ARGO İFADELER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Aşırmak	11
2	Haylaz	2
3	Aşırmacı	2
4	Arsız	1
5	Savruk	1
TOPLAM	5	17

Eserde geçen argo ifadelerin bulunduğu bazı cümleler aşağıdadır:

“Belli ki biri eldivenlerini **aşıırıyordu** (EKÇ:9).”

“Bu **haylaz** eldivenleri korumak inanın çok zor (EKÇ:9)!”

“Şuna bak hele, çizgili fare amma **haylazmış** (EKÇ:23).”

Bir diğer kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında argo ifadeleri tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 102 “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?”daki Argo İfadelerin Tekrar Sıklığı

SIRA	ARGO İFADELER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Hayta	2
2	Haylaz	1
3	Kerata	1
TOPLAM	3	4

Eserde argo ifadelerin geçtiği bazı cümleler aşağıdadır:

“Hay gidi **haylaz** gölge, kim bilir kime gitti (KGKÇ:8)?”

“Hay be **kerata**, tokmağı yok davul musun seni dumdumba (KGKÇ:9)?”

“Hay ben bir yakalasam, doğduğuna pişman etmez miyim şu gölgemi alan **haytayı** (KGKÇ:19)?”

Bir diğer kitabı olan “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!” masalında argo ifadeler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 103 “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!”daki Argo İfadelerin Tekrar Sıklığı

SIRA	ARGO İFADELER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Hayta	3
2	Madrabaz	1
TOPLAM	2	4

Eserde argo ifadelerin geçtiği bazı cümleler aşağıda verilmiştir:

“Bak sen **haytaya**, ben onu şimdi hemencecik yakalarım (EGD:23).”

“Seni uslanmaz, arlanmaz, **madrabaz** (EGD:19)!”

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında argo ifadeler tespit edilerek tablo halinde düzenlenmiş ve bu bulgular yorumlanmıştır.

Tablo 104 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?”deki Argo İfadelerin Tekrar Sıklığı

SIRA	ARGO İFADELER	TEKRAR SIKLIĞI
1	Patavatsız	1
2	Arsız	2
3	Edepsiz	2

4	Zırlamak	1
5	Yahu	5
6	Hayta	1
7	Şaplak	2
8	Didişmek	1
TOPLAM	8	15

Eserde argo ifadelerin kullanıldığı bazı cümleler aşağıdadır:

“Karagöz **patavatsız**, her sözü yanlış anlamakta usta, biraz da kavgacı (SHKGM:12).”

“**Arsız** bir de göz kırpmasın mı bana (SHKGM:13)!”

“Sonra da **edepsiz**, kendini Hacivat’ın boynuna asıveriyor (SHKGM:31).”

“Bak yine **zırlıyor** (SHKGM:49).”

Eserlerde yer verilen argo ifadeler çok ağır olmayıp az kullanılmıştır.

4.2.Melek Özlem Sezer'in Masallarında İletiler

İleti, yazarın okuyucuya vermek istediği mesajdır. Yazar bu mesajı kimi zaman açık kimi zaman anlattıklarının içinde sezdirerek verir.

Yazarın masallarındaki iletileri inceleyecek olursak ilk olarak “Şapkadaki Balık” masalından başlayacak olursak: Yazar bu masalı anlatırken çocuğu doğal yaşam konusunda da bilgilendirmektedir. Suda yaşayan canlılar hakkında bilgi verilmektedir. Masalı anlatırken hayvanların da birer canlı olduğunu okuyucuya hissettiren yazar, balığın yaşam alanından izni ve isteği olup olmadığını bilmeden onu alarak kendi evlerine götüren bir aileyi ele alıyor. Aile en başta biraz bencilliği temsil etse de büyükbabanın empati duygusunun öne çıkmasıyla masal güzel bir sonla taçlandırılmaktadır. Ve bu masal üzerinden okuyucuya; “Bir şey yapmadan önce hayatını etkileyeceğin kişinin de fikrini almak gerektiğini” vurgulamaktadır.

Altı masalın yer aldığı “Şiir Yazdım Masal Sandım” eserindeki “Aa, Mavi Bir Kedi!” masalında çocuğu günümüz teknolojisine rağmen dışarıda oynamaya teşvik eden bir anlatım vardır. Çocuğu hayvanlara güzel yaklaşımaya sevk eden bir durum söz konusudur. Ve yazar okuyucuya; “Çocuklara yaşına uygun olacak şekilde hayatın gerçeklerinin anlatılması gerektiği” mesajı verilmek istenmektedir. Meraklı Balık Şima masalında alışlagelmiş kalıplardan çıkılması gerektiği çocuğa masal üzerinden anlatılmaktadır. Balığın meraklı olması üzerinden çocukların da merak ettikleri şeyleri öğrenmeleri gerektiğini vurgulayan yazarın bu masalı Samed Behrengi'nin “Küçük Kara Balık” masalını anımsatmaktadır. Fakat masalda yaşananların sonucunda masal kahramanı bambaşka bir noktaya varır. Böylece masalda geline nokta olarak yazar; “Herkes bir yeri gördüğü kadarıyla anlatır.” diyerek direkt masalın içinde bu şekilde ana fikir verir. “Yedek Lastik Nerdesin?” masalında bir aracın dört lastiğinden ve arkadaki bir yedek lastikten yola çıkılarak çocuğa önyargı gibi bırakılması, zor bir toplum hastalığının nasıl zararlı olduğunu anlatmaktadır. Yazar; “Ön yargılı olmamak gerektiği”ni okuyucuya sezdirme yoluyla ulaştırmaktır. “Ciciki'nin Gitarı” masalına geldiğimizde gitar çalabilen bir circır böceği bulmasına rağmen kişinin çıkarlarına rağmen circır böceğini koruması söz konusudur. Günümüz dünyasında çıkarlarını ikinci plana atmanın nerdeyse imkânsız olmasına rağmen yazar bunu okuyucuya işlemek istemektedir. Böylece; “Kişinin kendi çıkarları uğruna başkalarını

kullanmaması gerektiği” iletisi okuyucuya sunulmaktadır. Neşeli Turuncu masalında akran zorbalığının fazlaca yaşandığı çocuklar arasında aslında bununla baş edebilmenin bir yolu sunulmuştur. Masal kahramanı zorbalığa yenilmediği gibi diğer bireyleri de bu konuda bilgilendirmiştir. Yazarımız da; “Sen önem vermezsen hiçbir söz seni etkileyemez.” ifadesine bire bir yer vererek dil iletisini bu şekilde okuyucuya vermiştir. Sezer, “Komşu Çizmede Kim Var?” masalında; ezeli düşman olarak bilinen bir kedi fare ikilisinin ilişkisinden aslında istenirse bir dostluk doğacağını okuyucuya aktarmıştır. “Komşuluğun yeri geldiğinde fedakârlık olduğu” işlenmiştir.

Altı masalına yer verdiği bir diğer kitabı olan “Masal Yazdım Şiir Sandım”da “Bir Vak Bir Vırak” masalında toplumumuzun sıkça etkilendiği bir konu ele alınmıştır. Farklılıklardan korkmak ve uzak durmak. Yazar masalda okuyucusuna farklılığın aslında birlikte çok da anlamlı olduğunu ileterek; “Farklılıklar birlikte olumca güzel.” mesajına bire bir masalda yer vermiştir. “Kiraz Seven Fare” masalında farenin davranışından yola çıkarak okuyucuya yeryüzündeki bütün yiyecek-içeceklerin faydalı olduğu ve tüketilmesi gerektiği üzerinde durulmuştur. Böylece yazar; “Yiyecek-içeceğin seçilmemesi gerektiği, her mevsimde iyi meyveler olduğu” mesajını okuyucuya vermek istemektedir. Sincap Evi masalında köpeğin davranışı üzerinden okuyucuya paylaşmanın önemini vurgularken aynı zamanda kullanmadığımız bir eşyayı saklamanın anlamsız olduğunu anlatmaktadır. Böylece masalda; “Kullanmadığın şeyi boş yere saklamayıp ihtiyacı olana vermek ve arkadaşlığın paylaşmakla kurulabileceği” mesajı okuyucuya verilmektedir. Süper “Horoz Üüürü-ü” masalında aslında kişilerin bir davranışı uygularken sadece kendisini değil etkilenecek herkesi düşünmesi gerektiği okuyucuya aşılacaktır. Böylece masalda; “Empati kurabilmenin öneminden” de bahsedilmiş olur. “Cik Cik ve Zürafa” masalında aslında insanların sürekli yaptığı bir şeyden dem vurulmaktadır: elinde olanla yetinmeyip hep daha fazlasını istemek. Oysa elimizde olanlar bizi mutlu eden şeylerdir. Fakat böyle düşünmeyip hep dahasını isteyince daha mutlu olunacağı düşünülür. Masalda; “Elimizde olmayanın peşinden koşup ulaşırsak bile aslında elimizde olanla mutlu olduğumuzu” hayvanlar üzerinden okuyucuya iletebilmiştir. “Yavru Fil Fi-Fo-Fi” masalında hayvanların çektiği acılardan bahsederken bunu sonlandırabilmenin de mümkün olduğu anlatılır. “Hayvanları satın alma sahiplen”

sloganı bu masalla örtüşmektedir. Günümüzün sorunlarından biri olan bu durum masal üzerinden okuyucuya incelikli bir şekilde sunulmuştur.

Yazarın bir başka eseri olan “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?” masalında yazar; “Paylaşmak güzeldir.” ve “Başkalarının mutluluğu sana da geçer.” şeklinde iletilere bire bir eserinde yer vererek okuyucuyla paylaşmıştır.

Bir diğer kitabı olan “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” masalında bir yandan gölge oyunu hakkında okuyucu bilgilendirilirken bir yandan da kahramanlar üzerinden; “Bir şeyleri elde edebilmek için çaba ve emek gerektiği” okuyucuya verilmek istenir.

Karagöz-Hacivat maceralarının devam ettiği kitabı olan “Eyvah, Gölgeler Değişiyor!” masalında yazar; “Zorluk çekmeden insan olgunlaşmaz, sahip olduklarının değerini anlamaz.” diyerek birebir kitabında mesajını verir.

İncelenen son kitabı olan “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” masalında; “Her çocuk kendi yolunu arar ve kendini ancak o yolda tamamlar.” diyerek yazar yine eserinde mesajını açık açık verir.

Yazar eserlerinde genel olarak; empati, fedakârlık, önyargının yanlış olduğu, farklılıkların güzelliği, paylaşmanın güzelliği, çaba vermenin önemi gibi okuyucuya olumlu örnek olabilecek davranışlar işlemiştir.

İleti, bazı eserlerde sezdirilirken, bazı eserlerde direkt geçmiştir. Okuyucuya ulaştırılmak istenen mesajlar olumlu olup karşıdaki kitle baz alınarak işlenmiştir.

4.2.1.Melek Özlem Sezer’in Masallarının Görsel Okuma Açısından Değerlendirilmesi (Görsel İletiler)

Görsel okuma; okuma, yazma, konuşma ve dinleme becerileri gibi bir temel dil becerisidir. İlk olarak 2005 yılındaki Türkçe Öğretim Programında ayrı bir öğrenme alanı olarak ele alınmıştır. Programda görsel okuma ve görsel sunu olarak ayrı başlıklarda ele alınan bu beceri için ayrı kazanımlar ve etkinlikler hazırlanarak programa eklenmiştir.

Günümüzde her şey görselliğe dayanmaktadır. Televizyon, video, web siteleri, panolar, tabelalar vb. teknolojik görseller yaşamımızın merkezine yerleşmiştir. Teknolojik görselliğin yaşamımızda baskın olmaya başlamasıyla eğitim-öğretimde yeni anlayışlar ortaya çıkmış ve okuryazarlığın anlamı da değişmeye başlamıştır. Görsel imgelerin her yerde karşımıza çıkmasıyla geleneksel bir yapıda olan metne dayalı okuryazarlık yetersiz olup imge ve ekran okumayı gerektirmiştir. Bu da görsel okumayla mümkündür (Akpınar, 2010:39).

Yapılan araştırmalar, çocukların öğrenmelerine katkı sağlayan en temel araçlardan birinin kitaplar olduğunu göstermektedir. Resimli kitaplar, çocuklara büyüklerinin desteğiyle yeni kelimeler öğretirken eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme gibi üst düzey düşünme becerilerini kullanmalarını da sağlamaktadır. Bu üst düzey düşünme becerilerinin yanında görsel okuma, medya okuryazarlığı gibi becerileri de kazandırır (Koç, Yıldız ve Coşkun, 2015:693).

Görsel okuma aynı zamanda çocuğun okuduklarını daha çok kalıcı olmasını sağlamaktadır. Çünkü öğrenirken öğrenmeye eklenen her duyu organıyla öğrenmenin daha kalıcı hale geldiği yapılan araştırmalarla kanıtlanmıştır.

Yazar da masal kitaplarında görsel okumayı göz önünde bulundurarak kullandığı resimlerin bulunduğu sayfada anlatılanlarla uyumlu olmasına, çocuğa görelilik ilkesine bağlı kalmıştır. Her kitabında aynı çizerlerle çalışmayıp her kitabına ayrı bir özen göstermiş ve dikkati elden bırakmamıştır.

İncelenen kitaplarının bazı resimlerini incelersek;

Şekil 1 “Şapkadaki Balık”ın Kapak Görseli

“Şapkadaki Balık” masal kitabının kapak fotoğrafı içerikle ve kitabın adıyla uyumludur. Okuyucuya masal hakkında ipucu vermektedir. Renklerin canlı oluşu çocuğa görelilik kriterlerine uymaktadır. Bu masalda her sayfada resimlere yer verilmiş olup okuyucunun dikkatinin kitaptan ayrılmamasını sağlamaktadır.

Melek Özlem Sezer

**ŞİİR YAZDIM
MASAL SANDIM**

Resimleyen: Burcu Yılmaz

Şekil 2 “Şiir Yazdım Masal Sandım”ın Kapak Görseli

Bu masal kitabının kapak görselinde “Yedek Lastik Neredesin?” masalındaki görsel kullanılmıştır. Bir yedek lastik üzerinden arkadaşlık, vefa, önyargının yanlış olması gibi değerlerin işlendiği masalda yemyeşil doğa da ele alınmış ve bu resimlerde de yer almıştır. Erdemlerin yanında doğanın güzelliklerine hem masalda hem de kullanılan resimlerde çokça yer verilmiştir.

Şekil 3 “Masal Yazdım Şiir Sandım”ın Kapak Görseli

Bu masal kitabının kapak görselinde “Kiraz Seven Fare” masalının bir görseli kullanılmıştır. Farenin de bir canlı olduğu işlenerek okuyucuya bu canlı üzerinden bütün meyve ve sebzelerin seçim yapılmaksızın tüketilmesinin gerektiği anlatılmıştır. Yine masalla görselin uyum içinde olduğu bir görsel şölen sunulmuştur.

Melek Özlem Sezer
**ELDİVENLERİMİ
KİM ÇALIYOR?**

Şekil 4 “Eldivenlerimi Kim Çalışıyor?” Kitabının Kapak Görseli

Rengârenk eldiven görsellerinin çokça yer verildiği masalda aile içi güzel ilişkilere de yer verilerek okuyucuya hem görsel bir zenginlik sunulmuş hem de değerlerimize yer verilmiştir. Yine içerikle uyumlu birçok görsel bulunan masalda çocuğa görelilik ilkesine dikkat edilmiştir. Görsellerle de pekiştirilen paylaşmanın güzelliği okuyucuya aşılacaktır.

Melek Özlem Sezer
**KARAGÖZ'ÜN
GÖLGESİNİ KİM ÇALDI?**

Şekil 5 Karagöz'ün Gölgesini Kim Çaldı? Kitabının Kapak Görseli

Melek Özlem Sezer
**SEN HİÇ KEBİKEÇ
GÖRDÜN MÜ?**

Şekil 6 “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” Kitabının Kapak Görseli

Yazarın üçleme şeklinde yazdığı Karagöz ve Hacivat serisinde de yine görsel çokça yer almaktadır. Masalla uyumlu olan bu görseller nerdeyse her sayfada bulunmaktadır. Okuyucuya hitap edebilecek özelliklere sahip olan bu görsellerde canlı renkler kullanılarak dikkat çekicilik de sağlanmakta olup içerikle bire bir uyumludurlar. Okuyucu görsellerle hem estetik olarak bir görsel şölen yaşarken aynı zamanda görsel okuma yaparak öğrenme de sağlamaktadır.

Melek Özlem Sezer, masallarında kullandığı bütün görsellerde okuyucuyu dikkate almıştır. Yazılan eserlerin masal olması sebebiyle hitap ettiği kesimin yaşı göz önünde bulundurularak yazılan metinlerin görselleri de aynı hassasiyetle meydana getirilmiştir. Okuyucunun kötü bir etkilenmeye maruz kalmayacağı şekilde titizlikle yazılan bu masallardaki görsellerde aynı titizlikle okuyucuya sunulmuştur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.1.Tartışma ve Sonuç

Masallar; insanların var oluşundan beri başlamış olan, ortaya çıktığı toplumun kültüründen etkilenen, içinde doğaüstü canlıların ve olayların yer aldığı en eski edebi türlerdendir.

Birey daha dünyaya gelmeden dinleme becerisini geliştirir. Anne karnında başlayan bu süreç masalları da içine alır. Birey daha dünyaya gelmeden masallarla tanışır. Dinlediği masallar dünyaya geldikten sonra da devam eder ve bireyin hem dil gelişiminde hem davranış oluşumunda etkili olur. Bireye küçük yaşta değerler bu yolla kolayca aktarılır. Bu sayede çocuk değerlerini öğrenir.

Masalla birlikte bireye dilin zenginlikleri de aşılanır. Söz varlığı da bireyin kendine katacağı bu zenginliklerdendir. Sever ve Karagül (2014) “Oğuz Tansel’in Derleyip Yazdığı Masal Kitaplarında Yer Alan Söz Varlığı Ögelerinin İncelenmesi” adlı çalışmasında Oğuz Tansel’in derleyip yazdığı 6 masal kitabında yer alan toplam 44 masalı incelemiştir. Masallarda toplam 625 kalıplaşmış dil birimi (atasözü, deyim, ikileme, kalıp söz) bulunduğu görülmüştür. En çok ikilemelerin kullanıldığı saptanmıştır. Tansel, derleyip yazdığı 6 masal kitabında toplam 399 (% 63,8) ikilemeye yer vermiştir. Melek Özlem Sezer’in masallarında da en çok ikilemelere yer verilmiştir. Mert (2009) “Türkçenin Söz Varlığı Açısından Eflatun Cem Güney’in Derleyip Yazdığı Masallar” adlı çalışmasında Eflatun Cem Güney’in 1947- 1992 yılları arasında yayımlanan 26 kitabında, derleyip yazdığı 70 masaldaki sözvarlığı ögelerini (atasözleri, bilmeceler, deyimler, doldurma sözcükler, ikilemeler, ilişki sözleri, kalıp sözler, tekerlemeler, yansıma sözcük ve ikilemeler, yerel sözvarlığı ögeleri) belirlemiştir. Sonuç olarak Türkçenin zengin bir dil olduğunu yansıtan ve Güney’in bireysel sözvarlığını oluşturan çok sayıda atasözü, bilmece, deyim, doldurma sözcük, ikileme, ilişki söz, kalıp söz, tekerleme, yansıma sözcük, ikileme, yerel söz varlığı ögesi saptanmıştır. Yine Melek Özlem Sezer’in masallarında da deyim, ikileme, terim, kalıp sözler, yansıma, argo ve temel söz varlığı ögeleri saptanmıştır. Bu çalışmalarda da görüldüğü üzere masallar üzerinden okuyucu dilinin zenginliklerini kendine katmış olarak hayatına devam etmektedir.

Yapılan çalışmanın bu bölümünde Melek Özlem Sezer'in masal kitaplarındaki söz varlığının ve dil iletilerinin incelendiği ve Türkçe eğitime katkısının değerlendirildiği elde edilen bulgularla ortaya konulması amaçlanmaktadır. Yapılan araştırmalara göre Sezer'in eserleri üzerinde söz varlığı, dil iletileri ve Türkçe eğitime katkısına dair herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırma kapsamında ““Şapkadaki Balık”, “Şiir Yazdım Masal Sandım”, “Masal Yazdım Şiir Sandım”, “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?” “Karagöz’ün Gölgesini Kim Çaldı?” Eyvah, Gölgeler Değişiyor? “Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” adlı masal kitapları doküman incelemesi yöntemiyle incelenmiştir.

Araştırılan masal kitapları; toplam söz varlığına bakıldığında eserlerin zengin bir söz varlığına sahip olduğu, eserlerin sözcük öğretilmesine ve öğrencilerin söz varlığını geliştirmeye yardımcı olduğu, iletilerin değerlerin öğretilmesine ve olumlu davranış oluşturmaya katkı sağladığı tespit edilmiştir.

Eserler temel söz varlığı açısından incelendiğinde zengindir. Toplam 100 farklı hayvan, 28 çeşit bitki, 20 renk, 100 farklı tabiat kavramı, 30 farklı zaman kavramı, 40 farklı duygu bildiren ifade, 150 çeşit eşya, 80 çeşit yiyecek-içecek, 25 terim, 91 farklı deyim, 263 ikileme, 222 yansıma sözcüğe yer verilmiştir. Hayvan, bitki, mekân, oyun, tabiat, eşya, yiyecek-içecek kavramları isim ve isim çeşitleri olarak söz varlığına katkı sağlarken sayı ve renkler sıfat ve sıfat çeşitlerini öğrenmede katkı sağlamıştır. Zaman kavramları zaman zarflarını öğretirken duygu soyut kavramların öğretilmesini sağlamıştır. Böylece öğrenciler hem söz varlıklarını geliştirmiş hem Türkçenin dört temel dil becerisini (okuma, yazma, konuşma, dinleme) doğru ve etkili kullanmıştır.

Terimler, eserlerde sadece Karagöz ve Hacivat'ın anlatıldığı üç masal kitabında bulunmaktadır. Toplam 25 terimin geçtiği eserlerde gölge oyunlarına ait terimler kullanılmıştır. Açıklamalarının da olması okuyucunun bilgilenmesini sağlayarak söz varlığına katkıda bulunmaktadır.

Öztürk (2021) “Reşat Nuri Güntekin’in Acımak Adlı Romanının Söz Varlığı” adlı yüksek lisans tezinde incelenen Acımak romanında 57 deyim tespit edilmiştir. 52 farklı deyim 5 adet ise kullanım sıklığı tespit edilmiştir. Melek Özlem Sezer'in incelenen masal kitaplarında ise Türkçe öğretimi amaç maddelerinde sıkça

karşılaştığımız deyimlerden toplamda 91 adet kullanılmıştır. Kullanılan deyimler yerinde ve anlamına uygun kullanılmıştır. Anlamı bilinmeyen deyimler bile olsa tahmin etmek kolaylaşmıştır. Çocuğun kelime hazinesini zenginleştirebilecek düzeyde kullanılan deyimler çocuğa okuma zevki de kazandıracak niteliktedir. Bu sebeple masallar deyimlerin öğretiminde kullanılabilecek düzeydedir.

Söz varlığının temel yapı taşlarından biri de atasözleridir. Atasözleri bir dilin geçmişini bugüne yansıtır. Türkçenin öğretim programında atasözlerinin bilinmesi ve anlamına uygun kullanılabilmesi gerektiği yer alır. Türkçe atasözü bakımından fazlasıyla zengin bir dil olmasına rağmen yazarın incelenen masal kitaplarında atasözlerine rastlanmamıştır. Karabulut (2019) “Mustafa Ruhi Şirin’in Eserlerinin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde Mustafa Ruhi Şirin’in “Gökyüzü Çiçekleri, Martıcık ile Tilki ve Geceleri Mızıka Çalan Kedi” adlı eserlerinin söz varlığı incelemesini yapmıştır. Eserlerin deyimler, ikilemeler ve terimler yönünden zengin olduğunu ancak diğer söz varlığı öğelerinin kitaplarda pek de yer almadığını tespit etmiştir. İncelemeye konu olan üç eserin incelenmesi neticesinde eserlerde toplam 61 deyim, 130 ikileme, 239 terim, 68 yabancı sözcük, 1 atasözü, 7 kalıp söz tespit edilmiştir. İncelenen üç eserde söz varlığı öğelerinden en fazla terimler yer tutmaktadır. Yapılan çalışmalarda atasözüne ya birkaç tane rastlanmakta ya da hiç rastlanmamaktadır.

İkilemelerin cümleye kattığı ahenk ve anlamı güçlendirme unsurları göz önüne alındığında ne denli önemli bir söz varlığı ögesi olduğu görülmektedir. Yazar masallarında toplam 263 ikileme kullanarak masallarını zenginleştirmekle kalmamış, okuyucusunun da söz varlığını zenginleştirmiştir. İkilemelerin çokça kullanılmasıyla öğrenci masalı daha kolay hafızasında tutabilir ve aktarırken zorlanmaz. İkilemelerin görevlerini ve oluşumlarını da farkında olmadan öğrenmiş olur.

Yansıma sözcükler ilk dilin meydana gelmesiyle oluşumu başlayan sözcüklerdir. Masallar hitap ettikleri kitle sebebiyle eğlenceli ve akılda kalıcı olma özelliğine sahiptirler. Yansıma sözcükler de bu amaca hizmet etme açısından çok elverişlidirler. Yazar masal kitaplarında toplam 222 yansıma sözcük kullanmıştır. Öğrenci eseri okurken yansıma sözcüklerin görevlerini ve oluşumlarını sezdirme yoluyla öğrenmiş olur.

Önemli söz varlığı ögelerinden olan bir diğeri kalıp sözlerdir. Kalıp sözler, bir toplumun değerlerini yansıtır. Ve belli durumlarda kullanılır. Yazar masallarında toplam 13 kalıp söz kullanmıştır. Bu da 17 masal için yetersiz görünmektedir.

Türkçe eğitimine katkısı açısından öğrenci okuduğu masalarda zengin yansıma sözcüklere, ikilemelere, deyimlere ulaşacak ve bu yolla kelime dağarcığı gelişecek, kendini ifade ederken daha fazla sözcük kullanarak ifadelerinde sıkıntı yaşamayacaktır. Temel söz varlığı açısından incelenen masalarda eş anlamlı sözcüklerin de kullanılmasıyla okuyucu sözcükler arasındaki anlam bağlamında söz varlığını zenginleştirmiş olacaktır.

5.2.Öneriler

Yapılan bu çalışmada; Melek Özlem Sezer'in “Şapkadaki Balık”, “Şiir Yazdım Masal Sandım”, “Masal Yazdım Şiir Sandım”, “Eldivenlerimi Kim Çalıyor?” “Karagöz'ün Gölgesini Kim Çaldı?” Eyvah, Gölgeler Değişiyor? Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” adlı masal kitapları okunarak söz varlığı ögeleri tespit edilmiş, tespit edilen söz varlığı ögelerinin Türkçe eğitimine olan katkısı incelenmiş, masallardaki dil iletileri incelenmiş ve okuyucuya kattığı değerler incelenerek değerlendirilmiştir.

İncelenen masal kitaplarında söz varlığı ögelerine yeterince yer verildiği söylenebilir ancak atasözlerine hiç yer verilmemesi bir eksik sayılabilir. Çünkü çocuk içinde bulunduğu toplumda duyduğu atasözlerine sürekli anlam veremeyebilir. Eğer okuduğu ve sevdiği bir eserde anlamına uygun atasözüyle karşılaşırse bunu kavrayıp rahat kullanabilmesi daha olasıdır.

Eserlerde sevgi, saygı, hoşgörü, empati, yardımlaşma, fedakârlık, önyargılı olmama gibi değerlere çokça yer verilmiştir. Çocukların bu değerleri öğrenme ve pekiştirme adına masalarda bu değerlere daha çok yer verilebilir. Türkçe ders kitaplarındaki uygun temalarda bu masallara yer verilebilir.

İncelenen masal kitapları Türkçe eğitimi, dil ve anlatım açısından çocukların severek ve anlayarak okuyabileceği kitaplardır. Bu yüzden bu kitaplar ilköğretim I. kademe için uygunken Karagöz ve Hacivat'ın anlatıldığı “Karagöz'ün Gölgesini Kim

Çaldı?, Eyvah, Gölgelel Değişiyor? Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?” kitapları ilköğretim II. kademedede okuyan 5. ve 6. sınıf öğrencilerine de tavsiye edilebilir.

Daha çok küçük yaşta okuma bilmese bile dinlemeye fazlasıyla uygun olan bu masal kitaplarını veliler çocuklarına temin edebilir. Bu masalları okuyan çocuklar Türkçeyi etkili ve güzel kullanabilir

Bu masallara ders kitaplarında yer verilerek öğrencilerin Türkçe eğitime katkı sunabilir, bu kitaplar öğrencilerin kelime hazinelerini zenginleştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Akar, Ö. (2006). *Türk Masallarında Kadın Figürü Üzerine Bir İnceleme* (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akdemir, B. (2018). *Türkçe Eğitimi Açısından H. Salih Zengin'in Çocuk Hikâyelerinde Söz Varlığı* (Yüksek Lisans Tezi), Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Akın, E., Karakaş, R., ve Tarhan, H. (2018). “Orhan Kemal’in “Baba Evi” Romanına Söz Varlığı Açısından Yaklaşım”. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, (40), 81-91.
- Akıncı, S. (2019). *Arif Nihat Asya'nın Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor Adlı Şiir Kitabında Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Akpınar, B. (2010). İlköğretim 1–5. sınıflar Türkçe öğretim programları görsel okuma ve sunu öğrenme alanının değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 34(154).
- Aksan, D.(2017). *Anlambilim, Anlambilim Konuları Ve Türkçenin Anlambilimi*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aktaş, E. (2016). “Okuma Eğitimi Açısından Sevim Ak'ın Çocuk Öykülerinde Söz Varlığı”. *Milli Eğitim Dergisi*, 45 (210), 539-562.
- Akyalçın, N., ve Gürcü, H. (2017). “Orhan Pamuk Ve Fakir Baykurt'un İki Romanında Deyim, Atasözü ve İkilemeler Bakımından Söz Varlığı”. *Journal of Awareness*, 2(3S), 55-68.
- Apaydın, N. (2010). *6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aslan, C. (2017). “Oğuz Tansel'in Derlediği Masalların Türkçenin Söz Varlığı Bağlamında İncelenmesi”. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (27), 56-80.
- Bayram, B. A. Ş. (2010). “Söz Varlığının Oluşumu ve Gelişiminde Çocuk Edebiyatının Rolü”. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 137-159.

- Can Emmez, B. (2008). *Sözlü Gelenekten Modern Masala: Çocuk Edebiyatında Masal Üzerine Halkbilimsel Bir İnceleme* (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çavuşoğlu, A. (2006). *Ana Dili Çocuk Edebiyatı*. Kayseri: Ufuk Kitabevi Yayınları.
- Erdal, K. (2016). Keloğlan Masallarında Çocukların Eğitimine Yönelik İletiler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 5(4).
- Ergin, Muharrem. (2009). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Yayın.
- Fidan, Z. (2019). *Cahit Uçuk'un Türk İkizleri ve Gümüş Kanat Çocuk Romanlarının Söz Varlığı Açısından Değerlendirilmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Göçen, G., ve Okur, A. (2015). “Ortaokula yönelik söz varlığı araştırmalarının incelenmesi: Tezler”. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(1), 64-79.
- Gökdayı, H. (2008). “Türkçede kalıp sözler”. *Bilgi*, (44), 89-110.
- Gökmen, B. (2017). *Ödüllü Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Bakımından İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hassan, S. (2018). *Abbas Sayar'ın “Çelo” Romanının Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Hatıl, İ. (2019). *Sezgin Kaymaz Romanlarında Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Kaçmaz, G. (2018). *Cahit Zarifoğlu'nun Masallarının Değerler Eğitimi ve Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Karabulut, C. (2019). *Mustafa Ruhi Şirin'in Eserlerinin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

- Karakuş, N., ve Deniz, B. (2019). Türk ve Alman Masallarında Yer Alan İletilerin Kişisel Gelişime Katkı Sağlayıcılık Yönünden Karşılaştırılması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 8(3), 1666-1686.
- Kıbrıs, İ. (2010). *Çocuk Edebiyatı*(4.Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kılıç, A.Ş. (2019). *Emine İşinsu'nun Sancı İsimli Eserinin Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Kiliç, Y. (2015). Survey on effects of fairy tales on Turkish language training from secondary school students perspective. *Educational Research and Reviews*, 10(4), 388-396.
- Koç, K., Yıldız, S., ve Coşkun, R. (2015). Çocuklar Resimli Çocuk Kitaplarındaki Resimleri Nasıl Yorumluyor? Behiç Ak'ın "Uyurgezer Fil" Kitabı İle Yapılan Görsel Okuma Üzerine Bir Araştırma. *Turkish Studies (Elektronik)*, 10(4), 687-706.
- Kramsch, C., ve Widdowson, H. G. (1998). *Language and culture*. Oxford university press.
- Kúnos, I., ve Pogány, W. (2010). *FORTY-FOUR TURKISH FAIRY TALES: 44 Tales, Legends and Stories from Turkey*. Abela Publishing Ltd.
- Küçükkaya, M. (2019). *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın "Billur Kalp" Adlı Romanının Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Açısından Söz Varlığının İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- MEB. (2019). *İlköğretim Türkçe dersi (1-8. sınıflar) öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Mert, E. L. (2009). "Türkçenin sözvarlığı açısından Eflatun Cem Güney'in derleyip yazdığı masallar". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 27(2).
- Oruç, B. (2019). *Kemalettin Tuğcu'nun Hikâyelerinde Söz Varlığı*(Yüksek lisans tezi), Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Özdoğan, E. (2019). *Peyami Safa'nın Biz İnsanlar Romanının Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

- Özsoy, E.(2019). *Elif Şafak'ın Mahrem Romanında Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman.
- Öztürk, Ş.(2019). *Sabahattin Ali'nin Romanlarında Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, T. (2021). *Reşat Nuri Güntekin'in Acımak Adlı Romanının Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.
- Sarıkaya, B. (2013). *Sevgi Soysal'ın Öykülerinin Iı. Kademe Öğrencilerinin Türkçe Eğitimine Katkısı Açısından Değerlendirilmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Sekman, A. (2020). *ORHAN VELİ KANIK'IN ÖYKÜLERİNİN SÖZ VARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sever, S. (2006). “Çocuk Edebiyatı Öğretimi Nasıl Olmalıdır?”. *II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu:Gelişmeler, Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Yay. Haz. : S. Sever vd.)*. Ankara: AÜ Basımevi, s.41- 56.
- Sever, S., ve Karagül, S. (2014). “Oğuz Tansel'in derleyip yazdığı masal kitaplarında yer alan sözvarlığı öğelerinin incelenmesi”. *Folklor/Edebiyat*, 20(77), 173-188.
- Sezer, M. Ö. (2016). *Sen Hiç Kebikeç Gördün Mü?* İstanbul: Can Çocuk.
- Sezer, M. Ö. (2017). *Eldivenlerimi Kim Çalıyor?* (5. Basım). İstanbul: Can Çocuk.
- Sezer, M. Ö. (2017). *Karagöz'ün Gölgesini Kim Çaldı?* (7. Basım). İstanbul: Can Çocuk.
- Sezer, M. Ö. (2017). *Masallar ve Toplumsal Cinsiyet*, İstanbul: Kor Kitap.
- Sezer, M. Ö. (2018). *Eyvah Gölgeler Değişiyor*(4. Basım). İstanbul: Can Çocuk.
- Sezer, M. Ö. (2018). *Şapkadaki Balık*. İstanbul: SEV Yayıncılık.
- Sezer, M. Ö. (2018). *Şiir Yazdım Masal Sandım*. İstanbul: Fom Kitap.

- Sezer, M. Ö. (2019). *Masal Yazdım Şiir Sandım*. İstanbul: Fom Kitap.
- Sezer, M. Ö.(2004). *Masallarda Toplumsal Cinsiyetin İşlenişi*, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Şimşek, T. (2012). *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı*(2. Baskı). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Temizyürek, F., ve Vargelen, A. G. H.(2016) “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Masal Farkındalığı Ve Bu Farkındalığın Kültürel Değerlerin Aktarılmasındaki Önemi”, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching*, (Cilt:5 Özel Sayı):60-70.
- Türk Dil Kurumu (2005). *Türkçe Sözlük*. (10. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Türkben, T. (2012). *Ömer Seyfettin Hikâyelerinde Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Bozok Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat.
- Uslupehlivan, E.(2018). *Hasan Latif Sarıyüce’nin Çocuk Romanlarında Değer Eğitimi Ve Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Uşak Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Uz Erşahin, I. (2009). *Türkçe ders kitaplarında yer alan çocuk edebiyatı metinlerinin çağdaş çocuk edebiyatı ilkeleri açısından değerlendirilmesi ve eğitsel öneriler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uz, M. (2019). *Behiç Ak’ın “Gülümseten Öyküler” Dizinindeki Hikâye Kitaplarının Kalıplaşmış Söz Varlığı Açısından İncelenmesi*, (Yüksek Lisans Tezi), Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Yalçın, S. K., ve Şengül, M. (2007). “Dilin İletişim Süreci İçerisindeki Rolü ve İşlevleri”. *Electronic Turkish Studies*, 2(2).
- Yerdelen, D. (2019). *Ceyhun Atuf Kansu’nun “Balım Kız Dalım Oğul” Adlı Eserinin Söz Varlığı*, (Yüksek Lisans Tezi), Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

Yılar, Ö. ve Turan, L. (2015). *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı*. Pegem Akademi, Ankara.

Yıldırım Bilgen, D.(2017). *1970- 2015 Yılları Arasında Yayımlanan Çocuk Şiir Kitaplarındaki Söz Varlığı*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık. Ankara.

Yurt, S. U. (2016). “Aytül Akalın Gökyüzünde Balonlar Adlı Öykü Kitabının Söz Varlığı”. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 425-444.

Zülfikar, H. (2009).*Doğru Yazma ve Konuşma Bilgileri 1*. Hazar Reklam. Ankara.

İnternet Kaynakları

<https://sozluk.gov.tr/> erişim tarihi: 26.09.2020

<https://www.biyografya.com/biyografi/13142> erişim tarihi: 19.05.2020

<https://www.demokrathaber.org/kitap/masallar-ve-toplumsal-cinsiyet-konusulacak-h59436.html> erişim tarihi: 19.05.2020

<https://www.edebiyathaber.net/melike-uzunun-melek-ozlem-sezerle-gerceklestirdigi-soylesi> erişim tarihi: 19.05.2020

<https://korkitap.com/book-author/melek-ozlem-sezer> erişim tarihi: 19.05.2020

<https://masaldaneymis.tr.gg/D.ue.nya-Ve-T.ue.rk--Edebiyat%26%23305%3Bnda-Masal.htm> erişim tarihi: 26.09.2020

<https://medium.com/okuryazartv/melek-özlem-sezer-değişim-gücünü-yitirenler-çocukları-anlayamaz-10395f18068e> erişim tarihi: 20.05.2020

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.1739.pdf> erişim tarihi: 11.05.2020

<http://tdk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/461.pdf> erişim tarihi: 26.04.2020

<https://www.unicef.org/turkey/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme> erişim tarihi 11.05.2020

